

- 1 Gólyaköszöntő**
- 2 „A tisztesség és a jóerkölcs alapvető magánjogi követelmény”**
Interjú Prof. Dr. Miskolczi-Bodnár Péterrel, jogi karunk dékánjával
- 6 Az improvizáció nem kizárólag színpadi játék**
Penke Bence károlis hallgatóval, a Momentán Társulat színészeivel beszélgettünk
- 10 #KREatív Hallgatói alkotások**
- 12 Gasztro: Kiülős helyek egyetemi épületeink közelében**
- 13 Zöld Egyetem: Legyen zöldebb a Károli!**
- Hiánypótló szak indul a Károlin**
Interjú Dr. Velkey Györggyel, a Bethesda Gyermekkórház főigazgatójával, a KRE oktatójával
- 14**
- 17 Mozgásban:**
Inkább bringázz!
- 18 Covid-19: A világjárvány globális ökológiai összefüggései**
- 20 Távolléti oktatás: Tapasztalatok**
- 22 Hogyan stoppoljunk vitorlást a Csendes-óceán partján?**
Interjú Végh Teodórával, egykori károlis hallgatóval
- 26 Gitártól a talárig**
Dr. Rimaszécsi János bíróval, egyetemünk jogi karának alumni hallgatójával beszélgettünk
- 28 Kutatás: Romani nyelv az iskola falai között**
- 30 Trianon100: Filmes tiszteletadasként is értelmezhető a „Reformátusok és Trianon - Ablonczy Bálinttal, a film készítőjével beszélgettünk**
- 32 Kitekintő: Négylábúak segítő bevetésen**
- 35 LelkiMorzsa: Mi vagyunk a KAPSZLI**
- 36 Nemzetközi: Nem az volt a kérdés, hogy megyek-e, hanem az, hogy hova?**

IMPRESSZUM:

A Károli Gáspár Református Egyetem lapja a hallgatói közösség számára

Felölös kiadó: Dr. Czine Ágnes

Kiadó: Károli Gáspár Református Egyetem
1091 Budapest, Kálvin tér 9.

Kommunikációs tanácsadó: Horváth Miklós
Lapszerkesztő, újságíró: Ludán Rita Fruzsina
Tördelőszerkesztő: Ludán Rita Fruzsina
További munkatársak: Fábíán Bernát, Selmeczi Anna Lilla, Szeidenléder Júlia, Szűcs Boglárka, Varga Csenge Virág, Zalán Sarolta

Szerkesztőség: Kommunikációs Igazgatóság
1091 Budapest, Kálvin tér 9.
E-mail: sajto@kre.hu

Nyomda: Pátria Nyomda Zrt.
1117, Budapest, Hunyadi János út 7.
ISSN: 2630-9491

Megjelenik 2500 példányban.
A szerkesztőség kéziratokat nem őriz meg, és nem küld vissza.

Gólyaköszöntő

Kedves Felvételt Nyert Hallgatóink!

Sok szeretettel köszöntöm Önöket Egyetemünk közösségében, az Egyetemi Polgárság újdonsült, méltán büszke tagjaiként!

Engedjék meg, hogy teljesítményükhöz ezúton gratuláljak, hiszen az előző években befektetett kitartó és fáradhatatlan munkájuk egyik kézzelfogható sikere, hogy felvételt nyertek a Károli Gáspár Református Egyetem egyik képzésére.

A kezdeti sikeres próbatétel után egy olyan útra léptek, amelyen – hamarosan megkezdődő tanulmányaik során – számos a jövőben hitelesen és gyakorlatiasan használható tudásra tehetnek szert. Az elkövetkezendő, Károlis éveikben életre szóló tudást, élményeket és tapasztalatokat gyűjthetnek, értékes kapcsolatokat teremthetnek. Hamarosan személyesen is meggyőződhetnek az Egyetemünkre jellemző keresztyén szellemiségről, családi hangulatról, amely az oktatók és hallgatók személyes kapcsolatára, a hallgatói együttműködésre épül.

Egyetemünkön kiemelkedően fontos szerepet kap a tehetséggondozás. Egyházi egyetemenként a minőségi oktatás mellett a hallgatók részére lelki gondozást is nyújtunk. A Károli Gáspár Református Egyetem Lelkigondozói Szolgálatához a hallgatók az év 365 napján fordulhatnak lelki tanácsért.

Egyetemünk célja, hogy keresztyén szellemiségű, a magyar református felsőoktatás évszázados hagyományaira épülő, nagytudású, széles látókörű szakembereket képezzen, akik minden körülmények között megállják helyüket az életben.

Kérem, hogy folyamatosan tájékozódjanak az egyetemi élet működésének napi aktualitásairól, mivel a felsőfokú tanulmányok megkezdése új információkkal, ismeretlen ügyintézési folyamattal jár együtt.

Szeretettel várjuk Önöket 2020. szeptember 7-én (hétfőn) 10 órakor Egyetemünk Tanévnyitó ünnepén, a Pozsonyi úti Református Egyházközség Hálaadás Templomában.

Életük most kezdődő, meghatározó fejezetéhez sok sikert, örömet kívánok és Isten gazdag áldását kérem.

Dr. Czine Ágnes

rektori feladatokkal megbízott rektorhelyettes

karoliegyetem

karoli.gaspar.reformatus.egyetem

karoligasparegyetem

„A tisztesség és a jóerkölcs alapvető magánjogi követelmény”

— Interjú Prof. Dr. Miskolczi-Bodnár Péterrel, jogi karunk dékánjával

Prof. Dr. Miskolczi-Bodnár Péter immár tizenkét éve tölt be különböző vezető beosztásokat a Károli Gáspár Református Egyetemen: tanszékvezető, vezette az ÁJK Doktori Iskoláját, rektorhelyettes is volt, a Tudományterületi Doktori és Habilitációs Tanács elnöke, közel másfél éve pedig az Állam- és Jogtudományi Kar dékánja. Dékán urat szakmai munkássága mellett a keresztyén jogi oktatásról is kérdeztük.

Dékán Úr szakmai önéletrajzát olvasva az embernek az a benyomása, hogy Ön már eleve jogásznak született. Mikor alakult ki Önben a vonzalom a jogtudományok iránt?

Édesapám jogász volt. Gyermekként sokszor hallgattam, amikor ismerősöknek jogi tanácsot adott. Tetszett az önzetlen segítőkészség. Egyszer elkísértem őt egy bírósági tárgyalásra. Alighanem a maga finom eszközeivel terelgetett is az általa szeretett pálya felé, például akkor, amikor a latin nyelv tanulását szorgalmazta. A történelem és az irodalom iránti vonzódásom is a jogi felvételi irányába mutatott. „Utam előre el volt készítve” írta Babits Mihály önéletrajzában. Az én utamat – a szülői példamutatás mellett – egy tanulmányi ösztöndíj szerződés is kikövezte. A Borsodi Szénbányák Vállalat által folyósított ösztöndíj fedezte egyetemi éveimben a budapesti albérlet díját. Cserébe azt vállaltam, hogy vállalati jogtanácsos leszek legalább a támogatás időtartamának megfelelő időre. Egyetemistaként különösen figyeltem a gazdálkodó szervezetek számára leginkább fontos jogterületekre – a polgári jogra, a munkajogra – a gazdaság pedig mindig érdekelt.

Szakmai életútjából arra következtethetünk, hamar körvonalazódott, hogy szaktudásának továbbadása, az oktatás is fontos szerepet tölt be az életében. Milyen hatások következtében köteleződött el az oktatás mellett?

A pályaválasztásnak sok összetevője van. Talán az olyan apróságok is közrejátszanak, hogy általános iskolában egyszer én helyettesítettem földrajztanáromat egy másik osztályban, és a diákok később sokáig „Kistanárbácsiként” szólítottak. Évente előadtunk egy-egy, az iskoláról szóló rövid színdarabot, melyekben mindig az enyém volt a tanár szerepe. A gimnáziumban a diákönkormányzati napon szintén tartottam órákat, ilyenkor sok osztálytársam javíthatott az átlagán a feleletére kapott ötös révén.

Az egyetemi évekről nagyon szép emlékeim maradtak. Tizenegy hónap kötelező sorkatonai szolgálatot követően fiatalként sokfelé jól érezhettem volna magam, de engem lekötöttek a tárgyak, felnéztem a tudós professzorokra, tetszett az ELTE szellemisége, és az 1970-es évek második feléhez mérten meglepő politikai nyitottsága. Három tudományos diákkörnek is aktív tagja voltam. Nagyra értékeltem azokat a szigorú oktatókat, akik önmagukkal szemben is magas követelményt támasztottak. Amikor az a megtiszteltetés ért, hogy felkértek, oktatóként maradjak bent a Munkajogi Tanszéken, örömmel mondtam igent. A mai napig érzem azt, hogy folyamatosan és keményen kell dolgoznom azért, hogy a példakép tanárok nyomdokaiba léphessek.

Hogyan látja, milyen változásokon ment keresztül Egyetemünk jogi kara az elmúlt évtizedben? Mik a legfontosabb célkitűzései, melyeket dékániként mindenképpen meg szeretne valósítani?

Megörültem, amikor a KRE Állam- és Jogtudományi Karára invitáltak, mert családom református hagyományaira tekintettel az egyházi fenntartású intézményben való oktatást szívügyemnek tekintettem. Belépésem azzal a változással járt, hogy létrehozhattam a Kereskedelmi Jogi Tanszéket. A kereskedelmi és váltójog a két világháború közötti Magyarország valamennyi jogi karán és jogakadémiáján fontos tárgy volt. A tárgy oktatása a szocialista korszakban mindenhol megszűnt, mert az állami tulajdon kiszorította a kereskedelmi társaságokat, az állami vállalatok elvben nem mehettek csődbe, a tervgazdaságnak tőzsdére és versenyjogra nem volt szüksége, és a klasszikus értékpapírokból származó jövedelemszerzést a tőkés szelvényvagdosással azonosították. Mái jó érzéssel tölt el, hogy a rendszerváltást követően a Miskolci Egyetemen sikerült elsőként újra meghonosítani ennek a nagy múltú és az egyetemi képzésből méltatlanul kiszorított tárgynak az oktatását. Szakmai sikernek tekintem, hogy három jogi karon is vezethettem az újraalakított Kereskedelmi Jogi Tanszéket. A társasági jogot, a csődjogot, a versenyjogot, az értékpá-

pírgot és a gazdasági élet szerződéseit jórészt hamvaiból kellett föltámasztani. Oktatásuk mellett az elmúlt harminc évben gyakran módosuló jogszabályaik értelmezése, megismertetése és építő jellegű kritikája jócskán adott tennivalót. Meggyőződésem, hogy azok a joghallgatók, akik tanulmányaik révén otthonosan mozognak ezen a jogterületen, nyitottabbak a gazdaság és a jog kapcsolatára, hozzászórtak a folyamatos jogszabályváltozásokhoz, továbbá ahhoz, hogy a hazai normák megértéséhez sokszor külföldi szabályok és joggyakorlat ismeretére is szükség van. E képességek birtokában könnyebben találnak munkát, és ez sokszor érdekesebb, jövedelmezőbb.

Egészen a közelmúltig elláttam annak a Jogtudományi Doktori Iskolának a vezetését, amelyet előbb meg kellett alapítani. Ehhez új koncepcióra, szabályzatok elkészítésére volt szükség. Ki kellett alakítani a tantárgyi struktúrát, minden tárgyhöz meg kellett találni a szakmailag felkészült oktatót. Mindig kiemelten fontosnak tekintettem a tehetséggondozást, amelynek egyetemi szinten a

doktori iskolák képezik a legmagasabb szintjét.

Büszkeséggel tölt el az, hogy a Magyar Akkreditációs Bizottság által megszüntetett korábbi Jogtudományi Doktori Iskola helyén ma stabilan működő, elitképző intézményt 2019-ben újabb öt esztendőre akkreditálták – elismerve az ott végzett munka magas színvonalát.

A Jogtudományi Doktori és Habilitációs Tanács elnökeként arra törekszem, hogy a testület folyamatosan biztosítsa a Jogtudományi Doktori Iskola oktatóinak felkészültségét, ellenőrizze azt, hogy olyan témákat hirdessenek meg, amelyek kutatása felkelti a jelentkezők érdeklődését, akik olyan szintű szakmai segítséget kapjanak, amely révén sikeresen védhetik meg PhD értekezésüket. Örömmel adhatok számot arról, hogy a Jogtudományi Doktori és Habilitációs Tanács számos sikeres habilitációs eljárást bonyolított le, amelyek egyrészt hozzájárulnak oktatóink tudományos előmeneteléhez, másrészt a más egyetemekről érkezők érdeklődése jelzi az ÁJK-n folyó tudományos tevékenység elismertségét, rangját.

Dékánként célom, hogy fenntartsam és erősítsem az Állam- és Jogtudományi Karon korábban megkezdődött pozitív folyamatokat. Az állam- és jogtudományi képzés értékeit tudatosítani kell. Végzett hallgatóink döntő többsége igen gyorsan talál a szakmájában állást és kezdő jövedelmükre sem kell panaszkodniuk. Az országban a mi karunkon lehet a jogi diplomán túl más szakmai képesítéseket is szerezni. A joghallgatók mellett nemzetközi tanulmányokkal foglalkozó hallgatóink is vannak. A közelmúltban is sokat tettünk azért, hogy folyamatosan erősítsük egy leendő Közgazdaságtudományi Kar oktatói állományát. A gazdaságtudományi területen bővíteni tervezzük az egymásra épülő képzések rendszerét. Az ÁJK oktatói között a 2017 évi 35 főről 2019-re 53-ra nőtt a docensek és a professzorok száma. Gazdag a kar szakirányú továbbképzési palettája. Az Országos Ügyvédi Kamara képzé-

si helyként akkreditálta az ÁJK-t 2020-ban. Évről-évre elindul az angol nyelvű LLM képzés. Személyes vágyam, hogy az oktatóink számára kedvező munkafeltételeket, jó munkahelyi légkört biztosítsunk. Örömmel tapasztalom, hogy nőtt az érdeklődés karunk iránt, egyre többen szeretnének csatlakozni hozzánk. Igyekszem olyan érdekeltségi rendszert kialakítani, amely elismeri a színvonalas munkát és ösztönöz a többletfeladatok vállalására. Sikerként könyvelem el, hogy – a modern technológiák jogi vonatkozásainak, valamint a gazdaság és a jog kapcsolatának a kutatásán túl – újabb közös kutatási területeken is eredményeket értünk el. Augusztusban megjelenik a Glossa Iuridica folyóiratunknak egy 20 tanulmányt felvonultató különszáma, amely a jog és vírus témakörében végzett kutatások aktuális eredményeit tartalmazza. Dékánságom idején számottevően fejlődött a karon belüli kutatóhálózat, a tanszékcsoportok és tanszékek közötti együttműködésnek újabb szervezeti formáit alakítottuk ki, bővülnek a kar nemzetközi kapcsolatai: szorosabb együttműködést alakítottunk ki a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Karával. Együttműködési megállapodást kötöttünk a szlovákiai Danubius University-vel. Elindítottuk a kapcsolatfelvételt a taiwani Providence University-vel.

Az elmúlt években több tantárgy keretein belül is találkozhattak Önnel az Egyetem joghallgatói. A hallgatók közötti kedveltségét többek között a Mark my Professor honlapon található kiemelkedően jó eredmény is megerősíti. Dékáni feladatai mellett is fenntartja oktatói tevékenységét? Milyen tárgyakat oktat szeptembertől Dékán Úr?

Nem tudnám elképzelni az életemet tanítás nélkül, de – aktuális vezetői feladataimra és számos egyetemi testületben betöltött tagi pozíciómra tekintettel – a korábbi időszakhoz képest kevesebb órát vállalok. A versenyjog oktatásából azért sem szeretnék kimaradni, mert ezt a jogterületet nem csupán oktatóként és kutatóként ismerem, de a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának tagjaként a gyakorlatban is műveltem, döntések meghozatalában vettem részt. A fogyasztóvédelmi joganyag megismertetését azért nem szeretném másra bízni, mert ezen a területen nem csupán ismeretek átadására, de szemléletformálásra is szükség van. Reklámok bombáznak minket nap mint nap, azt akarják elhitetni velünk, hogy kevesebbet érünk másoknál, ha nem vásároljuk meg a legújabb terméket. Ezzel a tendenciával szemben a fogyasztói tudatosság erősítése a célom. A valós igények reális felmérésének fontosságára és a fogyasztói jogainkért való kiállás, az igényérvényesítés szükségességére is felhívom a figyelmet. A közüzemi szolgáltatások során érvényesülő fogyasztóvédelmi követelményeket oktatom az energetikai és természeti erőforrások szakjogász, valamint az energiaügyi és természeti erőforrások szaktanácsadó szakirányú továbbképzési szakon. Nagyon élvezem a doktori képzésben tartandó óráimat, ahol felkészült és érdeklődő kisszámú hallgatósággal lehet beszélgetni felelősségi kérdésekről, valamint a jog, erkölcs és válasz kapcsolatáról. Minden tárgy kapcsán, amit valaha is oktattam a szabályok logikájának, a normák mögött meghúzódó érdekvizonyoknak a bemutatására törekedtem.

Dékán úr már egyetemi hallgatóként számos kimagasló elismerésben részesült: a népköztársasági ösztöndíj mellett többek között OTDK I. helyezés, illetve jogesetmegoldó versenyeken elért előkelő helyezések. Talán ezért is helyez akkora hangsúlyt a hallgatók tehetséggondozására? A károlis joghallgatók nagyon jól szerepelnek a tudományos megmérettetéseken – melyek az elmúlt időszak eredményei ezen a téren?

Joghallgatóként kétszer vettem részt Országos Tudományos

Diákköri Konferencián: harmadévesen a Szakszervezetek Elméleti Kutatóintézetének különdíját kaptam, végzősként első helyezést értem el. Egy Szegeden megrendezett országos munkajogi jogesetmegoldó versenyen is első lettem. Fiatal jogászként több tanulmányom is díjat kapott különböző szakmai megmérettetéseken. Ma már nem emlékszem arra, hogy mennyi munkával járt a felkészülés, de máig szép emlékek a versenyek, jó érzés visszagondolni a tudományos munkák pozitív fogadtatására. Azt gondolom, hogy kari vezetőként biztosítanom kell azt, hogy hallgatóink minél több versenyen vehessenek részt, és támogatni kell őket abban, hogy ezekre a megmérettetésekre felkészülten utazhassanak el. Bízom benne, hogy sok hallgatónk őriz majd az enyémhez hasonlóan kedves emléket a versenyekről. Szerencsére azt látom, hogy kollégáim többsége hajlandó szabadidejét is fölfáldozni a hallgatók sikeréért. Joghallgatóink sokféle szakmai versenyen álltak helyt. Kimagasló sikereket értek el a bűnügyi perbeszédversenyeken és a munkajogi jogesetmegoldó versenyeken. Fontos kari célkitűzésünk a tehetséggondozás további erősítése, a leginkább érdeklődő hallgatókkal való kiemelt foglalkozás. Nagyon szeretném, ha tovább erősítenénk az OTDK szereplésünket. Ezen a téren örömmel említem, hogy a joghallgatók számára megrendezett OTDK-n kívül – ahonnan egy második és négy harmadik helyezéssel, valamint számos különdíjjal tértünk haza – egy versenyzőnk 2019-ben második díjban részesült az OTDK Közgazdaságtudományi Szekciójában, és különdíjakat szereztek az OTDK Társadalomtudományi Szekciójában is. Hallgatóink sikerrel szerepelnek a nagyváradi székhelyű Partiumi Keresztény Egyetem által évente megrendezett Partiumi TDK-n.

A legtehetségesebb hallgatók felkészülését anyagilag segíti egy MNB ösztöndíj program, az IM finanszírozza egy munkajogi csapat nemzetközi versenyre utazását, és a PhD hallgatók számára elérhető az Új Nemzeti Kiválósági Program.

Örömmel adhatok számot arról, hogy a vírus miatti veszélyhelyzet idején is erősítettük a tehetséggondozást. A jogi karok között szinte egyedülálló módon időben teljesítettük az Igazságügyi Minisztériummal kötött szerződésnek megfelelően a PhD hallgatók támogatására vállalt kötelezettségeinket, év elején megrendeztük a tanév harmadik doktorandusz konferenciáját, és meg is jelentettük a lektorált tanulmányokat tartalmazó kötetet. A körülmények ellenére élénkült a szakkollégiumi élet.

A jóhiszeműség és tisztesség elve már a római jogban megjelent, azonban a modern magánjognak is egyik alapelve: a jogi ügyletekben a helyes magatartás és a bizalom fontosságát hangsúlyozza. Van arra lehetőség egy egyházi egyetem jogi karán, hogy a keresztyén elvek az oktatás során hangsúlyosabb szerepet kapjanak?

A tananyag a KRE-ÁJK-n – a jogszabályi követelményeknek és az Oktatási Hivatal, valamint a Magyar Akkreditációs Bizottság

elvárásainak megfelelően – jórészt azonos azzal, amit az állami egyetemeken tanítanak. Többszörként állami és felekezeti egyház-jogot oktunk, és a PhD képzésben komoly szerepet kap a vallás, az erkölcs és a jog kapcsolatának az elemzése.

Az igazi különbség a tanítás és a hallgatókkal való foglalkozás mikéntjében van. Keresztyén szellemiségű oktatóink segítőkészségek és megértőbbek állami egyetemeken tanító kollégáinknál. A kisebb létszámú évfolyamok, a családias légkör erre eleve nagyobb lehetőséget biztosít. A dékánhoz érkező kérelmek sajnos rávilágítanak arra, hogy hallgatóink jelentős része anyagi problémákkal küzdő, sokszor betegségekkel sújtott családokból érkezik. Gyakran élek a dékáni méltányosság eszközével és a dékán által adható költségtérítési kedvezmény tekintetében is igyekszem figyelembe venni a kérelmekben feltárt gondokat.

A legnyilvánvalóbb jele, hogy egy egyházi fenntartású intézményben tanítunk az, hogy elsősorban a református egyház számára képzünk szakembereket. Azok a végzett hallgatóink is támogatni fogják a református egyházat, akik nem valamilyen egyházi fenntartású intézményben helyezkednek majd el. Továbbképzéseink sorában megtalálható a jogi szakokleveles lelkész szakirányú továbbképzés. Dolgozunk egy olyan képzés kialakításán, amelyet református intézményvezetők számára kínálunk az Állami Számvevőszékkel kialakított együttműködés keretében a jó gyakorlatok elterjesztése érdekében.

A Magyarországi Református Egyház és különösen a Zsinat munkájának az elősegítése céljából létrehozni tervezzük egy olyan csoportot, amelyben a fenntartónk számára leginkább hasznosnak tűnő jogterületek – egyházjog, munkajog, adójog, adatvédelem – képviselői vesznek részt, és amelynek munkájába bekapcsolódnak a jog, erkölcs, vallás határterületeivel foglalkozók és a szabályzatkészítésben, kodifikációban jártas személyek.

Végezetül hadd említsem meg, hogy az ÁJK gazdaságilag legnyereségesebb karként befizetéseivel hozzájárul az Egyetem költségvetéséhez.

Egy tavalyi, a Kúrián megrendezett szakmai konferencián Dékán úr az erkölcs szerepéről beszélt a jogalkalmazásban. Mekkora szerepe lehet az egyértelműen nem jogszabályként értelmezhető erkölcsi normáknak a jogalkalmazásban?

Az erkölcs és a jog két önálló normarendszer, amelyek az emberek viselkedését egy irányba kívánják befolyásolni. Szerencsére ritka az olyan konfliktus közöttük, mint amit Szophoklész Antigoné című drámája ábrázol, ahol Kreon király nem engedte eltemetni a város ellen támadókat, míg Antigoné kiállt amellett, hogy a végtisztesség mindenkit megillet. Az igazságszolgáltatásban dolgozók számára tartott előadásomban igyekeztem elosztani azt a tévhitet, hogy a jogalkalmazónak csak a jogszabályokat kell követni az ítélet meghozatala során. Szerencsére a törvények preambuluma és alapelvei jogi lehetőséget biztosítanak az er-

kölcsi normák figyelembe vételére. A tisztesség és a jóerkölcs alapvető magánjogi követelmény. A bírának fel kell ismerni azokat a – szerencsére nem túl gyakori – helyzeteket, amikor egy jogszabály nem mindenben felel meg az erkölcsi elvárásoknak. Előadásomban igyekeztem bátorítani a hallgatóságot arra, hogy a két normarendszer közötti konfliktus esetén döntéseik meghozatala során ne pusztán jogalkalmazóként járjanak el, hanem merjenek elsőbbséget adni az alapvető erkölcsi szabályoknak.

A tavalyi évben tudatos stratégia keretein belül emelkedtek a ponthatárok az Állam- és Jogtudományi Kar képzéseit illetően. Mik a tapasztalatai a ponthatárok alakulásával kapcsolatban és mit vár hosszabb távon ettől a stratégiától?

Hosszú időn át a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karára lehetett a legkönnyebben bejutni a hazai jogi karok közül. Néhány éve már nem nálunk a legalacsonyabb a felvételi ponthatár a jogi karok közül, 2019-ben pedig a fővároson kívüli jogi karokon a nálunk előírtnál alacsonyabb pontszámmal felvett golyák kezdték meg tanulmányaikat. A tudatos döntés mögött az a cél húzódik meg, hogy nagyobb tudással, jobb képességekkel rendelkező hallgatókat invitáljunk intézményünkbe. Szeretnénk az Egyetemünket első helyen választó felvételizők számát növelni, abban bízva, hogy ez a kötődés a tanulmányok alatt tovább erősödik majd.

Rendhagyó szemeszter volt a legutóbbi – dékánként és oktatóként milyen tapasztalatai vannak az elmúlt hónapok kihívásaival kapcsolatban?

A hallgatói és oktatói jelzések alapján kijelenthetem azt, hogy az ÁJK megoldotta a feladatot.

Korántsem volt könnyű egyik pillanatról a másikra átállni egy másfajta oktatási rendszerre. Március 11-én délután még azon tanakodtunk, hogy eltekinthetünk-e a katalógustól, és elengedhetjük-e a betervezett zárthelyi dolgozat megírását, másnap pedig jogszabály tiltotta meg azt, hogy a hallgatók belépjenek a tanulmányi épületbe. Mindössze a kétnapos rektori szünet és egy hétvége állt az oktatók rendelkezésére, hogy felkészüljenek a távolban lévő hallgatók oktatására. Az első héten még kerestük az elérési módokat és igyekeztünk felmérni az egyes csatornák körlátait. Tartottunk attól, hogy az elektronikus vizsgáztatásra rendelkezésre álló informatikai kapacitás nem lesz elegendő, ezért azt kértem a kollégáktól, hogy bátran éljenek a jegymegajánlás lehetőségével. Az ehhez elvárt hallgatói aktivitás, a megoldandó jogesetek, beadandó házi feladatok nagyobb száma nem minden hallgatónk egyetértésével találkozott.

Az ÁJK-n minden oktató használhatta a hallgatókkal való kapcsolattartásnak általa korábban megismert útját. Tartottunk előadást Skype-on, Moodle program révén, Teams felhasználásával, volt, aki ábrákat küldött hangalámondásos magyarázatokkal ellátva. Évfolyamnak szóló előadások kapcsán elő-előfordult, hogy nem minden hallgató tudott csatlakozni, de összességében az volt a benyomásunk, hogy többen hallgatták az előadásokat, mint ahányan korábban az előadóteremben ültek. Ez nyilván annak is köszönhető, hogy a levelezős hallgatók jelentős részének nem kellett munkába mennie. Ezúton is köszönöm az Egyetem informatikusainak, és informatikában jártas kollégáimnak azt, hogy módszertani útmutatók közreadásával és képzések útján segítették az oktatók felkészülését.

Valódi probléma néhány szakjogász képzésben jelentkezett, ahol a külsős óraadó szakemberek egy része nehezen alkalmazkodott a technikai kihívásokhoz, vagy a főállásában megoldandó feladatok nagysága késleltette a távolléti oktatásra való átállást.

A vizsgaidőszak kezdetére megteremtettük a feltételeket ahhoz, hogy hallgatónk korrekt körülmények között adhassanak számot

megszerzett tudásukról. Részben a korábbinál nagyobb számú jegymegajánlásnak is köszönhetően, a zömmel UniPoll segítségével elektronikus úton megvalósított vizsgák rendben zajlottak. Egy vizsgát kellett később lebonyolítani egyetemen kívüli szerver hiba miatt. Az is kiderült azonban, hogy nehéz pontosan meghatározni a tesztkérdések időigényét, és bizonyos tárgyak esetén a rövid válaszok nem mérik pontosan a hallgató tudását.

Valamennyi jogi kar számára komoly kihívást jelentett a záróvizsgák megszervezése. A karok többsége az elektronikus utat választotta. Az ÁJK felajánlotta a hallgatóknak a választási lehetőséget, többségük a hagyományos vizsga mellett tette le a voksát. Sok energiát fordítottunk a megfelelő körülmények kialakítására. Sikerült elérnünk, hogy senki nem fertőződött meg.

A joghallgatók márciusra már megvédték szakdolgozataikat, de az ÁJK más végzős hallgatói elektronikusan nyújtották be a szakdolgozatokat, záródolgozatokat és a védésre is távolból került sor, különösebb probléma nélkül.

Több csatornán is fogadtuk a hallgatói észrevételeket és igyekeztünk ezeket figyelembe venni, a sérelmeket orvosolni. Munkánk sikerét jelzi – többek között – a hallgatói panaszok számának fokozatos csökkenése és az elismerő, köszönetet kifejező észrevételek sokasodása.

Oktatói életpályám legnehezebb szemeszterén vagyok túl. Rengeteg e-mailt írtam és olvastam, soha ennyit nem telefonáltam. Szervezési feladatokkal teltek a napok. Ilyen félférem még nem volt, hogy eltervezett tanulmányaimból egy sort sem sikerült leírnom, elmulasztottam a határidőket. Mindig szorongtam, hogy vajon tudok-e csatlakozni az értekezlethez. A képernyő előtt töltött napok fárasztóak voltak. Sikerélményem viszont, hogy eredménnyel zárul az a kezdeményezésem, hogy készüljön tanulmánykötet az egyes jogterületeken a vírus miatt elrendelt vesélyhelyzet idején jelentkező jogi problémákról.

És végezetül engedjen meg Dékán úr egy személyes jellegű kérdést, amely a „Miskolczi” névre vonatkozna...

Szülvárosom régies írásmódja a nevemben arra utal, hogy egyik ősöm a török elleni harcokban, Győr város visszafoglalása során tanúsított vitézségével 1608-ban nemesi címet kapott. Édesapám igyekezett összegyűjteni a felmenőkre vonatkozó adatokat. Megállapította, hogy a családban sokan teljesítettek lelkészi szolgálatot. Reformált hitű elődeim közül Miskolczi Bodnár Mihály az ellenreformáció idején perbe fogott lelkészek egyik szellemi vezetője volt, akit sem fenyegetéssel, sem pozíció ígéretével nem tudtak rávenni hite elhagyására. Életét nem füleki várkapitányként, hanem gályarab prédikátorként fejezte be, mindvégig buzdítva sorstársait. Az elődök példamutatását követve – egy békésebb világban véretem nem ontva – szentelhetem életemet egy nemes célnak: a református felsőoktatás ügyének.

Az improvizáció nem kizárólag színpadi játék

„Szinkronizál, focizik, egyetemre jár és néha zenél is” – ezzel a felütéssel kezdődik Penke Bence bemutatása színházi társulatának honlapján. A Károli szociológia szakos hallgatóját annak idején az egyik legfoglalkoztatottabb gyermekszínészként aposztrofálták hazai színházi berkeken belül. Hangját kölcsönözte többek közt a „Két pasi meg egy kicsi” szituációs komédia híres gyerekkarakterének, Jake-nek is, néhány éve pedig az egyre nagyobb ismeretségre szert tevő innovatív improvizációs színház, a Momentán Társulat oszlopos tagja. A színészt közvetlen beszélgetésre hívtuk a Nemzeti Múzeum kertjébe, a fűben ülve osztotta meg velünk gondolatait karrierjéről, sportról, zenéről, de a könnyedebb témák mellett az elmúlt hónapok nehézségeiről is szó esett.

A fentebb is olvasható nyitómondat alapján rögtön körvonalázódik szerteágazó érdeklődési köröd, színes egyéniséged. Szépen sorban, ennek mentén faggatunk, ha nem bánod! Hogyan kerültél a színész- és szinkronszakma vérkeringésébe? Családi indíttatás áll a háttérben vagy már ilyen fiatalon tudtad, mit szeretnél csinálni?

Á, sokáig nem tudtam, hogy ezzel szeretnék foglalkozni, nem voltam tudatos. Ovis kiskölyök voltam, amikor a nagyszüleim és óvónőim szóvá tették, hogy egészen értelmesen beszélek a koromhoz képest, és erre válaszként ellátogattunk egyszer a Friderikusz Sándor vezette „Gyerekszáj” című műsor castingjára. Ott megismertünk valakit, aki aztán egy másik válogatásra is elhívott: Vidnyánszky Attila a Pesti Magyar Színházban rendezett egy darabot, aminek kapcsán szükség volt egy gyerek szereplőre. Aztán innen is lett egy ismeretségünk, aki felhívta a figyelmünket Földessy Margit színi-sulijára, ahova ennek következtében kisiskolás koromtól egészen kilencedikes gimnazista koromig jártam – ez alapozta meg a színházakba, illetve a szinkronszínészet színpalái mögé való bejutást. 2003 óta szinkronizálok, legalábbis akkor volt az első nagyobb film, amiben ilyen módon közreműködtem, aztán éveken át dolgoztam TV-filmeken, voltak magyar mozifilmek és színházi szerepek is. A középiskola elejére – tehát úgy kilencedik-tizedik környékére – már teljesen eltűnni látszott a lelkesedésem, egyre nagyobb tehernek éreztem, hogy még este is színházba kell mennem ahelyett, hogy például kikapcsolódjak a többiekkel, barátokkal, osztálytársakkal. Felismertem, hogy a szinkron sokkal rugalmasabb a színháznál: kevesebb kööttség, nincs szövegtanulás – akkor ezt az utat választottam, és csak később, mikor leérettségiztem és felvettek ide a Károlira, akkor jött szembe velem a jelenlegi társulatom egykori felhívása, miszerint junior tagokat kerestek. Így íveltem vissza a színészethez felnőttkoromra: egyetemistaként jelentkeztem, aztán ahogy mondani szokás, a többi már történelem! Azóta a Momentán Társulat tagja vagyok, és úgy érzem, nem is lehetnék ennél jobb helyen.

Melyek voltak a legemlékezetesebb karakterek, akiknek hangodat kölcsönöztet? Van kedvenced?

Nem lehet elmenni a „Két pasi, meg egy kicsi” amerikai szitkom Jake-je mellett, mert szerintem ma ez a legismertebb szinkronszerepem. Általában ezt hozom fel elsőként, mert ezt a legtöbbien ismerik, de nem erre vagyok a legbüszkébb. Nagyon szeretem még – és ismertség szempontjából sem elhanyagolható – a „Miraculous: A Katicabogár és Fekete Macska kalandjai”. Ez a szerep simogató érzés a mindörökké gyermeki lelkemnek, hiszen szuperhősös, animációs, kicsit akció, kicsit fantasy, tizen-nyolc éves kor alatt szinte mindenki ismeri és imádja, úgyhogy ezzel könnyű vagánykodni a gimisek előtt! De most jöjjön tényleg a kedvencem: a „13 reasons why”, vagyis a „13 okom volt” magyar változatában én vagyok Justin. Azért ezt a szerepemet szerettem a legjobban, mert a sorozat nagyon figyelemre méltó és releváns témákat dolgoz fel, nagyon jó színészekkel, az én figurám pedig szerintem kiemelkedően az! Nagyon sok kihívást hordozott magában az a négy évad, amit végigszinkronizáltunk, és azért is ekkora élmény számomra, mert úgy érzem, hogy Orosz Ildikó szinkronrendezővel jól megugrottuk a feladatot.

És a futball? Pusztán hobbi, rajongás vagy ezt is magas színvonalon űzöd? Csak a Manchester?

Többnek mondanám, mint hobbi, de inkább talán a rajongás a megfelelő kifejezés. Apukám világéletében focizott, tehát amióta az eszemet tudom, azóta folyamatosan voltak labdarúgós emlékeim, otthon a futball mindig is terítéken volt. Állandóan

A fotón: bal oldalon Penke Bence látható Molnár Levente társaságában, a Művészetek Völgyében, Kapolcson. A fotót Csobay Bence készítette.

néztem, figyelemmel követtem a sportággal kapcsolatos aktualitásokat, mindig fociztam hobbi vagy félamatőr szinten – sőt, amikor a Károlira jöttem tanulni, már a gólyatáborban megke-
restem azokat a diáktársaimat, akik a KRE Főnix egyetemi futball csapat impériumába tartoztak. Ezek után két és fél, vagy talán három éven át én lehettem a Főnixek csapatkapitánya, ami bi-
tang jó érzés volt, azóta is büszkeséggel tölt el, ha erre gondo-
lok, még ha félamatőr szintről, csupán egyetemi bajnokságokról is beszélünk. Tehát a foci meghatározó része az életemnek, nem csak a kedvenc csapatom meccseit nézem, élőben is járunk mér-
kőzésekre itthon és külföldön egyaránt. Nem nagyon van olyan hír a foci világában, ami engem elkerülne! És ha van rá sansz, hogy akárkikkel, akármilyen és akármennyi ideig focizzak, akkor biztosan megragadom a lehetőséget, hogy bőrt rúghassak.

A kedvenc csapatom tényleg a Manchester United, de nem tud-
nám megmondani, hogyan kezdődött a velük kapcsolatos lel-
kesedés. Az első élményem az, hogy kisfiú koromban – négy-öt évesen – örülök otthon egy Manchester-győzelemnek – bizo-
nyára sokszor hallottam a labdarúgóklub nevét. Az irántuk érzett rajongásom azóta sem csillapodott. Persze anyalföldi születé-
sűként, büszke lokálpatriótaként a Vasas mellett sem mehetek el csendben, ebben a szezonban már minden hazai meccsen
kint voltunk. Átkozzuk az eget, hogy nem engedték befejezni az NB II-t, illetve hogy feljusson idén a Vasas, de majd jövőre újult erővel leszünk ott. Vagyis jövőre feljutunk, és akkor majd két év múlva az NB I-et is megnyerjük!

Egyetemre is jársz – ismerteti a rövid összefoglaló –, méghozzá

*ide hozzánk, a Károlira. Milyen szakon végzed a felsőfokú tanul-
mányaidat? Aktívan részt veszel a hallgatói közösségi életben?*

Elmesélem, hiszen az egykori szaktársaim és tanáraink is ja-
varészt tudják rólam, hogy gimnáziumban végig történelem és politológia szakra készültem. A felvételi idején szinte biztos voltam benne, hogy az általam megjelölt első vagy második helyre felvesznek, ezért számításaim szerint a harmadik helyre valami viccet is bejelölhettem volna. A Károlis töri szak néze-
getésekor viszont rátaláltam a további képzések listájára, és jól hangzott a germanisztika-néderlandisztika, így hát meg is je-
löltem harmadik helyen. Aztán úgy alakult, hogy az érettségire való felkészülés közben besokalltam a történelemtől – így tör-
tént, hogy bohó gondolatomnak, vagyis a félig-meddig viccből megjelölt harmadik helyes germanisztika-néderlandisztikának komolyabban is utánanéztem. „Holland kultúra, nyelvészet, egy új világ, hát akkor én jövök ide!” – gondoltam. Tehát tréfaként indult, de aztán egy sorrendváltoztatás eredményeképp ko-
molyra fordult a dolog. Így jött a Károlis – nappali tagozaton –, minorként pedig felvettem a színháztudományt, ami óriási öröm volt számomra. Olyannyira, hogy hollandusként is inkább a szín-
háztudományra tekintettem főszakomként. Hollandon viszont volt egy olyan tárgy, amivel annyit csúsztam, hogy a negyedik évemben még egyszer ennyit kellett volna járjak, hogy eljuthas-
sak egyáltalán az abszolválásig. Mint kiderült, egy nyelvet nem lehet úgy megtanulni, ha az ember nem jár be rendszeresen a nyelv-gyakokra. Ebben az időszakban a munka mellett nem iga-
zán sikerült az időmenedzsment, úgyhogy végül egy „restart” mellett döntöttem: továbbra is ínyemre volt, hogy tanuljak, il-

letve egy diplomát is mindenképpen szerettem volna a magaménak tudni – a kapcsolódó tapasztalatok után viszont egyértelművé vált, hogy a levelező képzéseket kell monitoroznom. Diplomám a holland szakos éveimről ennek értelmében nem lesz, de hollandul viszonylag jól megtanultam. Minden, amit azon a szakon kaptam, magamban őrzöm, és nem zavar, hogy nincs róla papírom. Szóval mást választottam, és így utólag azt kell mondanom, igen jól álltak a csillagok, mert megtaláltam a szociológiát. Nagyszerű döntés volt letennem a voksom az említett tudomány mellett. Ugyanúgy, ahogy a Momentán Társulattal kapcsolatban is mondtam, hogy a lehető legjobb helyen vagyok, a tanulmányaim szempontjából is a Károlis levelező tanrendű szociológiával jártam a legjobban! Ez a szakválasztás a néhány évvel ezelőttivel ellenben teljesen tudatos elhatározáson alapult. Most kezdem majd szeptemberben a harmadévet, egy tanéves csúszásom már biztos, hogy lesz, de lényegesen jobban haladok a tanulmányi előmenetelemmel így, ebben a formában. Csodás érzés, mikor például úgy megyek be órára, hogy várom, mit fognak mondani, illetve az is, mikor otthon, a felkészüléskor rábólintok a tanulnivalóra, hogy „úrsten, de jó gondolat!”. Nagyon élvezem, az időbeosztásom elkészítése is leegyszerűsödött a levelező tanrendnek köszönhetően, illetve sokkal komfortosabban érzem magam a teljesítményem miatt is. Van egy elméletem, miszerint a világot az emberek irányítják és uralják, így aki megérti az embereket vagy az emberiséget, az megérti az egész világot. És ahhoz, hogy ez megtörténjen, kettő tudományhoz kell érteni: a szociológiához és a pszichológiához. Félsiker ezen az úton, hogy az szakterületem kapcsán, a Károlin olyanoktól tanulhatok, mint például Török Emőke tanárnő vagy Dupcsik Csaba tanár úr, a pszichológiát pedig – hál’ istennek – a Momentán Társulat „Fröccs” című előadása által fizetésért gyakorolhatom; a további tudást pedig Almási Kitti, Tari Annamária, Buda László és F. Várkonyi Zsuzsa írásainak olvasásával szívom magamba.

A közösségi élet pedig lételemem, mikor elsőéves voltam, indíttatást éreztem, hogy minél jobban integrálódjak a „belső körökbe”, animátorrá váljak az egyetemi közösségen belül. A HÖK is vonzó közeg volt számomra, hiszen az átlagosnál extrovertáltabb ember vagyok, mindig is nyitott voltam az új emberek, a számomra új közegek iránt, kerestem azt, milyen pluszt lehet hozzátenni ahhoz, ami már rendelkezésre áll. Viszont azt is éreztem, hogy nagyon sok a más jellegű elfoglaltságom, és ha szerves része akarok lenni az egyetem belső magjának, akkor az sokkal több befektetett energiát igényel, „másodállást” pedig nem bírtam el – nem akartam alulmaradni, inkább úgy döntöttem, ebből a versenyből kiszállok.

Fotó: Csobay Bence

Azt írják rólad, néha zenélsz is. Milyen hangszerhez nyúlsz, ha muzikális kedvedben vagy? Sok fotón látni téged Ramones póloban - ekkora kedvenc? Ebben a stílusban mozogsz otthonosan?

Úgy látszik, régen frissült a bemutatkozásom a Momentán honlapon! Persze a zene is meghatározó az életemben, de már sokkal kevesebbet foglalkozom vele, még ahhoz mérten is, mint amikor a bemutatkozó soraimat fogalmaztam, hát még ahhoz képest, amikor középiskolás voltam! Abban az időszakban, amikor magam is zenéltem tinédzserként, egyértelműen a punk, punk-rock, és a pop-punk vonal ragadott magával, a Ramones számomra nem más, mint a „stílussteremtő atyák” bandája. Minden, ami ebben az egyszerű és pörgős stílusban utánuk jött, az belőlük táplálkozik, az általuk megteremtett műfajból gyökeredzik... Hát, ezt a vonalat szerettem akkor, meg valljuk be, ezt a legkönnyebb zenélni is, nem választottam magamnak nehéz műfajt: ha azt a négy akkordot megtanuljuk, akkor bárhogyan tudjuk változtatni, variálni. Az én alapvető hangszerem a gitár volt, amit aztán lecseréltem basszusgitárra, és emellett anno még frontemberkedtem is a kis underground gimis együtteseimben. Nagyon szerettem zenélni, de ahogy idősebb lettem, rájöttem, hogy amit a zenéléstől vártam, bőven megkapom a Momentán Társulattól is. Egyszerűen nem is zenész akartam lenni, hanem „rocksztár”, és nem is voltak meg bennem azok a tulajdonságok, amik egy jó zenész ismérvei, úgymint például a kitartás, a folytonos gyakorlási kényszer, az elkötelezettség. Féltévente azért leülök otthon a gitáromon „prünyögtetni”, és a Billboard Hot 100-ból olyan számokat játszok magamnak, amiket éppen hallgatok, szeretek, de ennyi. Viszont nem fordítottam teljesen hátat a zenének, mert az ígéretes titánok nevű non-profit, magyar underground zenével foglalkozó portálon zene-blogger vagyok kedvtelésből. Négyfős szerkesztőségi csapatunk van, ezáltal úgy érzem, nem vagyok annyira távol egy korábbi szerelemtől, vagyis a zenétől, csak a másik oldalon tevékenykedem – ez talán jobban megy, ebben kompetensebb vagyok. Most viszont már egy picit elektronikusabb vonalra eveztem az általam kedvelt műfajok tekintetében – most a Bastille a legnagyobb kedvencem, és olyan szerencse ért, hogy a tavalyi Strand Fesztiválon interjút is volt lehetőségem készíteni velük.

Sokan találkoztunk már veled a belvárosi Ó utcában, illetve nyaranta Kapolcson, a Művészetek Völgyében található bázisotokon is, a Momentán Udvarban. Mesélj az impro-színházról, a már sokat említett Momentán Társulatról is bővebben, kérlek!

Akkor felveszem a fonalat ott, ahol abbahagytam a beszélgetés kezdetekor. Szóval a Momentán Társulat csapata – akik jórészt a Földessy Margit színi-suliból már ismertem – kiírta, hogy 18 és 21 év közötti junior tagokat keres. Boldogan jelentkeztem, és azon nyolc ember közé választottak, akiket egy egyéves intenzív kurzuson „momentánosítottak”, tehát megtanították nekünk az impro alapjait, azt, ahogyan ők gondolkodnak róla, azokat a momentános trükköket, technikákat, amiktől az improvizáció náluk működött, nálunk működik. Amikor letelt az egy év – ami természetesen junior előadásokat, úgynevezett szakmai gyakorlatokat is magában foglalt –, akkor a nyolc emberből négyünk kapta meg a lehetőséget arra, hogy a „nagyok” mellett csiszolgathassa a tudását, vagyis lehetőséget kaptunk bedolgozni magunkat a társulatba. Tulajdonképpen a 2015/2016-os, vagy még inkább a 2016/2017-es évadtól kezdve integrálódtam a társulathoz, ahol olyan előadásokat viszünk színpadra, amelyek nincsenek előre megírva. Nincs megbeszélve semmi, mindent az aktuális közönség ötletei inspirálnak, az előadások az improvizáció, illetve az interaktivitás különböző mértékének fényében eltérnek egymástól bizonyos kötöttségek keretein belül, de ami a pódiumon történik, az minden esetben színtiszta improvizáció. Ezáltal nem

csak egy előadóművészeti formáról beszélünk, hanem egy életfilozófiáról, gondolkodásmódról, világnézetéről, amit mindannyian képviselünk, tanulunk és tanítjuk is. Amit csinálunk a színpadon, az a civil életben is hasznos, hiszen a szabad gondolkodás, a szabad asszociáció szellemében alakul minden, egymásra vagyunk utalva, és előre nem tervezett dolgokat valósítunk meg. A kapcsolat köztünk, társulati tagok között több mint munkakapcsolat. Közhelyként is hangozhat, de tényleg a második családként funkcionál a csapat, illetve időnként vagy esetenként akár elsődleges családként is tud működni a közösség. Természetesen kicsik vagyunk a színház világában, de ennek megannyi előnye is van, a legfontosabb talán tényleg az, hogy minden a mi szánk íze szerint tud alakulni.

Mit jelent nektek Kapolcs?

Pont abban az évben, 2015 nyarán volt az első Momentán-udvar Kapolcson, amikor a mi juniorképzésünk is véget ért. Hallo másból tudom, hogy előtte a színtér Palya Beáé volt, aki rendszeresen, évről-évre meghívta a társulatunkat egy-két előadásra, aztán amikor Bea úgy érezte, hogy a Palya-udvar kifutott, a legenda szerint azzal a feltétellel adta vissza az udvart a szervezőknek, hogy a Momentán Társulat vegye birtokba helyette. Aztán lehet, hogy ezt már csak én költöm hozzá, és a valóságban csak egy kósza ajánlás történt, mindenesetre egy szó, mint száz, az énekesnővel nagyon jó kapcsolata volt a csapatnak, aminek ez a nyári birodalom lett a gyümölcse. Mindig július közepéig játszunk az Ó utcai közsínházunkban, majd minden év július utolsó két hetét töltjük a Művészetek Völgyében, ami tulajdonképpen egy ünnep számunkra: ilyenkor átfordulunk a nyárba; hiszen az együtt töltött rendhagyó tíz nap után az augusztus mindig szabad hónap. A Művészetek Völgyében minden évben 500-600 ember előtt, tíz napon át tudjuk csinálni azt, amit a legjobban szeretünk. Ez az impro ünnep számunkra, meg saját magunk ünneplése is, hatalmas élmény, ami idén sajnos kimarad. A kora őszi Völgyhétfvéken vigasztalódunk, aki ellátogat a Balaton-felvidéki programra szeptemberben, az velünk is találkozhat: szeptember 4-6. között biztosan Kapolcsra helyezzük át székhelyünket a társulattal.

Hogyan teltek a tavaszi hónapok? Nagyon aktív életet élsz, hogy viselted a járvány és a veszélyhelyzet miatt kialakult új életformát? Miképp rendezte át a mindennapjaidat a pandémia? Milyen tapasztalataid vannak az online oktatás tekintetében?

Nagyon meglepő volt, ami történt, hirtelen jött a napi rutin kényszerű átírása. Furcsa volt megszokni annak a teljes ellentétét, hogy reggel nyolckor felkelek, kilenckor elindulok, este tízre hazaérek, útközben pedig Fornettin és egyéb péksütken, rágcskákon élek. Ez a napirend egyik percről a másikra szűnt meg, ami riasztóan hatott eleinte, viszont izgalmas borzongással is együtt járt, hiszen – bármi rossz is történik ebben az időszakban, bárhogya is lálalunk ki belőle – történelmi jelentőségű időket van lehetőségünk átélni, és azért ezt nagyon izgalmas a saját bőrünkön meg tapasztalni. Kellett néhány lassú hét, hogy úgy tudjak visszatekinteni a korábbi feszített tempóra és pörgésre, hogy ami volt, azért nagyon nem volt normális! Eztán jött a megnyugvás, amikor felfogtam, hogy nem tudok elkésni sehonnan, most véletlenül sem tudok összegabalyodni a sok egyeztetés, lebeszél program és kötelesség között, hiszen egyszerűen nincs mit rászervezni semmire. Újra felfedeztem olyan dolgokat, amikre nem fordítottam elég figyelmet az elmúlt években – legyenek ezek hobbik, emberi kapcsolatok vagy épp az önmagammal való munka. Fontosnak tartom, és kérdés számomra, hogy mennyire sikerül majd tartani ezt az irányt, illetve mennyit tanulok belőle. Ami pedig a teljesen technikai és praktikus dolgokat jelenti,

például a munkám, ami a megélhetésemet is biztosítja, az nem szól másról, minthogy sok ember egyszerre, egyidőben van egyhelyen. Pont ez volt a tilos – mi március 15-én lehúztuk a rolót, bezártunk, és kb. kétheti „válság-stábolás” meg „Úristen, mi lesz?” után elindítottuk a Momentán TV-t, amivel kerestük azokat a megoldásokat, hogy hogyan tudjuk online térbe ültetni a meglévő előadásainkat és projektjeinket. Tanulságos és izgalmas időszak van a hátunk mögött, ami új töltetet adott a társulatnak, de nagyon örülünk, hogy már a szabadtéri előadásaink is elindulhattak.

A vírus sötét, nyirkos, nedves, szellőzetlen helyeken, telebeszél környezetben terjed a legkönnyebben, ami egy szinkronstúdióra például tökéletesen ráillik, úgyhogy ebben a szegmensben is változás jellemezte a munkát: a legtöbb stúdió átalált az otthoni munkavégzésre, úgyhogy édesapám segítségével nekem is felépítettünk otthon egy kis kerti latrinára emlékeztető mini szinkronstúdiót, ahol az online sávszélességnek – és egyéb technikai megoldásoknak – köszönhetően a nappaliból tudtam felvenni HBO-s szerepeket. Érdekes volt.

Én még kicsit félek abban a tekintetben, hogy nem igazán tudom eldönteni, mivel teszek jót vagy rosszat: maszkviselés, nyaralás, bulizás, közösségbe menni, nem menni? Amit engednek azt szabad-e? S amit szabad, az helyes? Fontolva haladó óvatosságnak tartom magam, viszont igyekszem a saját kereteimen belül kihasználni a lehetőségeket.

A távoktatás nálam maximálisan működött, az első időkből voltak kavarodások a sok program kapcsán: Microsoft Teams, Zoom, Skype – túl sok volt a lehetőség és eltérők az elvárások, tehát voltak apró zökkenők, de összességében gördülékenyen ment minden, és még jobban is éreztem magam, jóval komfortosabban ültem be egy-egy tanórára, könnyebb volt így minden.

Mik a terveid a közeljövőben?

Rövidtávú, praktikus terveim vannak. Nekem most nagyon hiányzik az életemből egy fesztivál, tehát – ha megoldható – valahogy idén is szeretnék eljutni egy ilyen rendezvényre. Nagyon kíváncsian várom, hogy szeptemberben újra ki tudunk-e nyitni a színházzal, és ha igen, a tervek palettája bizonyára nőni fog. Ami jelenleg a fő fókuszot kapja, amire tényleg őszintén készülök, az az esküvőnk lesz, hiszen jövő májusban megházasodom. Ezek mozgatnak most, illetve van egy „morzsaszerű” projektem, ami nem más, mint minél több apró, de annál jelentősebb emlék, élmény, tapasztalat begyűjtése az elkövetkezendő hónapokban.

Lisszaboni éjszaka

Fáradt volt, keveset aludt. Még nem szokta meg a másik országot, az ágyát, a város turistákkal telített lüktetését. Nehezen tudta csak összeszedni magát. Rui este jött érte. Beült az autóba, becsatolta magát, hátradőlt a kényelmes bőrülésben. Becsukta a szemét. Lassan gurultak ki az úton, elérték a pályát, és maguk mögött hagyták a nyüzsgő, tömött utcákat. Hirtelen csend lett körülöttük.

A parton a férfi leparkolt, kinyitotta neki az ajtót. Csak néhány ember lézengett arrafelé, halk zajok hangfoszlányai jutottak el hozzá. És akkor hirtelen megérezte az óceán illatát. Megindult a lépcsőkön lefelé. Hívta a hullámcsobogás, a sós pára bódító simítása. Levette a papucsát, lábát finoman megsimogatta a hűvös homok. Lassan sétált előre. Megállt a víznél. Ott, akkor minden elhalkult benne. Nem tudott megszólalni, némán áll csak az éjszakában, nem tudott mozdulni, a levegő is bennakadt a csillagok finoman csillogó szőnyegtakarója alatt. Akkor látta először életében az óceánt. Lassan, mint a gyenge harmat, megindultak a könnyei... Rui hátulról átölelte, fogta őt szorosan. Sokáig tartott ez, vagy csak pár percig? Nem tudni. Az idő ott, akkor a lisszaboni parton végleg elveszett. És eltűnt vele minden, ami ésszel felfogható, megérthető, megmagyarázható. Nem maradt más, csak az aprócska ember és a hatalmas, végeláthatatlan óceán.

Kállay Andrea

*magyar mint idegen nyelv tanára mesterképzés,
I. évfolyam*

Pillangó-hatás

Csak egy kis lepke voltál a tulipánon,
Oly kecsesen szárnyaltál az álomvilágon,
Magadhoz édesgetél kis teremtés,
Mégis, úgy érzem jobb lett volna a semmittevés.

Megmozgattad szárnyaid és vihart hoztál,
Tengerek partjain,
Én eszemet is utolérte a hurrikán,
Imígyen hintáztam álmaim indáin.

Elég lett volna ezer szó, talán egy odaintés,
Mégis követte milliónyi szívverés,
Egy orkán okozta óriási vesztet,
Pedig csak egy hang hagyta el ajkam: igen.

Liptai Kristóf Tamás

jogász, II. évfolyam

Ablakomon át

Üvegablakon át nézem, hogy rügyeznek
a fák, friss hajnal illata szobámba oson,
kacéran táncol gyűrött párnámon.
Siető léptek, halványuló fények;
ébred a világ, s nyugovóra térek.

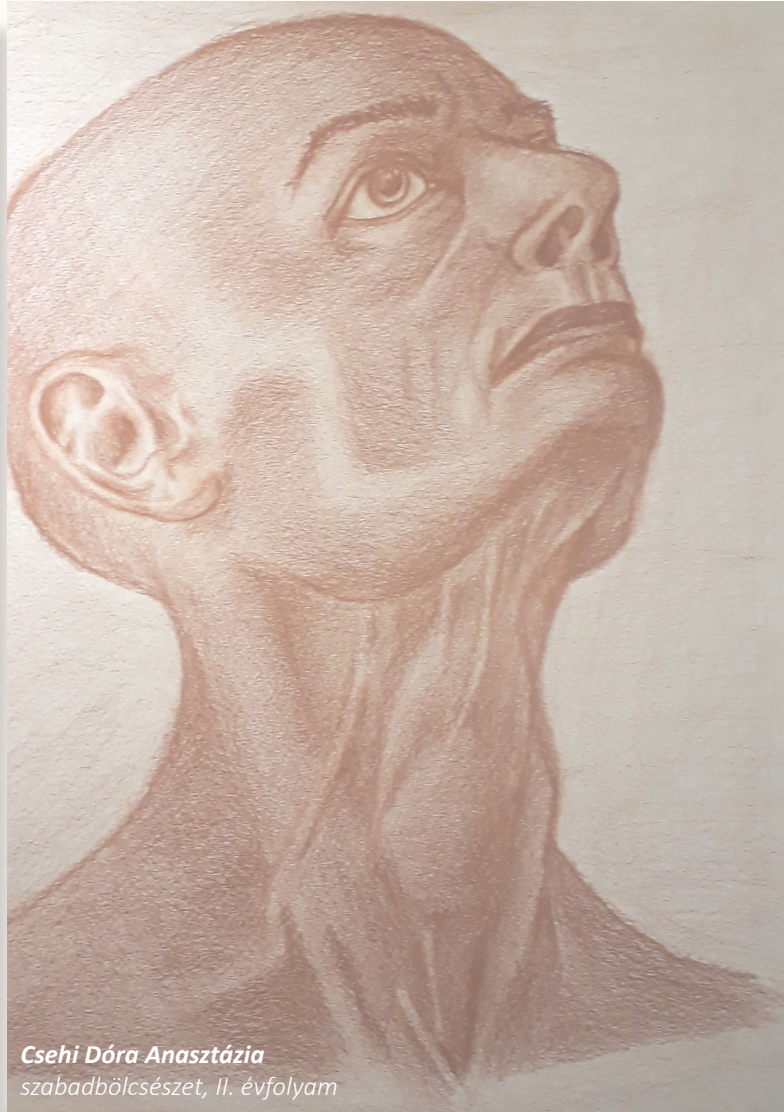
A napfény szemérmetlenül töri meg a
csendemet, hullámok dalára táncol
a sirálysereg. Mámoros éjjen'
meghitt tömegek, szenvedélyes szemek;
tombol a világ, s én már fel sem kelek.

Őszi szonon dallamára hullanak a
levelek, a zápor dúsan erezett
felszínükről perreg; megvadult szél
ragadja magával a percek porát,
s csak homályt látok az ablakomon át.

A jég tükrén verődnek az égi fények,
kandalló lángja mellől szól a meghitt
ének; hangfoszlányok távolodnak,
megfagy a folyó, a meggyötört erek;
elalszik a tűz, s lassan útra kelek.

Bozóki Gabriella

pszichológia mesterképzés, II. évfolyam

Csehi Dóra Anasztázia

szabadbölcsezet, II. évfolyam

Doboz

Szívem egy üres doboz mit költözésnél hagynak magára,
alkoholos filccel csak firkáltak a falára.
Áll csak magányosan egy lángokkal teli teremben,
megsárgul szétfoszlik hamuvá ég a melegben.

A hamuból mi marad? Mert belőle nem lehet újra doboz,
maradandó sérülés amit a láng okoz.

Olyan mint néma zenélő doboz,
mint kidobott fenyőfán az elszáradt toboz.

Könny szökik a szemembe ha rád gondolok,
a fájdalom miatt csak magamban tombolok.
Bár tudnád mit érzek hogy mennyire fáj minden szavad,
hogy akkor azt hittem a szívem megszakad.

Téged nem érdekel semmi közömbösséget kapok egyedül ez
reménytelen,
egész lényed olyan személytelen!
Mosolyogni köszönni már nem tudsz nekem úgy mint régen,
S a szemed sem ragyog már olyan kéken.

Fehér Tímea

csecsemő- és kisgyermeknevelő, III. évfolyam

#KREatív

Szerkeszd velünk a Károli Magazin következő számát!
Küldd el nekünk versedet, novelládat, képzőművészeti
alkotásodról készült fotóidat vagy akár természetfotóidat
a sajto@kre.hu címre.

Használjuk ki a vénasszonyok nyarát! Csalogató kiülős helyek egyetemi épületeink közelében

Szeptemberben újra megtelik élettel valamennyi egyetemi épületünk, hallgatóink immár csoporttársaikkal nem csak az online térben találkozhatnak, hanem személyesen is, így az előadások után újra lehetőség nyílik a közös kikapcsolódásra. Azonban az óvatosság továbbra sem árt, érdemes inkább szabadtéri helyszíneket választani a tanórák utáni pihenéshez, amennyiben az őszi időjárás kegyes lesz hozzánk. A következő összeállításban fővárosi egyetemi épületeink közelében található „kiülős helyeket” ajánlunk számotokra.

▶ WASSER

1138 Budapest, Népszigeti út 727.

Az ÁJK-tól, a SZEK-től és TFK budapesti épületétől nem messze, az Újpesti vasúti híd mellett fekszik a tavaly tavasz óta üzemelő, igazi fesztiválhangulatot idéző strandbár, a Wasser. A színes ponyvák árnyékot, míg a babzsákok kényelmet biztosítanak a melegben, de nincs hiány jó street food-okban sem (Duna-parti hely lévén természetesen választhatunk hekket is). A Duna közelsége, valamint a pazar panoráma adja a hely esszenciáját: innen a várost, a budai hegyeket, de még Szentendrét is látni. A tulajdonosok rendszeresen készülnek jobbnál jobb programokkal: például idén nyáron lesz jóga, bábszínház és táncos program is. Gyalogosan – Újpest Városkapunál a metróról leszállva – a vasúti hídon keresztül öt perc alatt kiérhetünk a partra.

Fotó: We Love Budapest/Major Kati

▶ CSENDES TÁRS

1053 Budapest, Magyar utca 16-18.

A BTK Reviczky utcai épületeitől csupán néhány perc sétára található a Csendes Társ terasza, vagyis egy talpalatnyi Párizs Budapest egyik rejtett zugában, a Károlyi-kert bejáratával szemben. A csodaszép park közvetlen szomszédságában megbúvó oázis századfordulós bérházak övezik és a természetes árnyékot biztosító, főleg magasodó lombok tökéletes partnerei a finom reggelinek, a délelőtti kávézásnak vagy a délutáni lazításnak. Amint leszáll az este, a zöld székek és a gyertyafényben táncoló árnyak még romantikusabb hangulatot kölcsönöznek a Csendes Társnak.

Fotó: csendes.hu

▶ ZÖLD KÜLLŐ

1146 Budapest, Paál László út/George Washington sétány

A BTK Dózsa György úti épületének közelében, a Városligetben található a Zöld Küllő, mely közvetlenül a Vajdahunyad-vár mögötti zöld füves területen található, ahol bármikor felfrissülhettek a platánfák árnyékában. Sült kolbással, házi lepénnyel, vagy akár burgerrel is csillapíthatjátok éhségeteket, míg a diétázók is jól laknak majd, hiszen csirkemell és cézar saláta is található az étlapon. Fiatalos csapattal, újrahasznosított bútorokkal várja kikapcsolódásra vágyó vendégeit a Zöld Küllő.

Fotó: funzine.hu

Ha inkább elszakadnátok a város zajától és az órák után szívesen kirándulnátok is egyet közösen, úgy ajánljuk figyelmetekbe:

▶ NORMAFA SÍHÁZ

1121 Budapest, Eötvös utca 59.

Június végén nyitotta meg a vendégek előtt a kapuit a 2020-as nyár egyik legnagyobb meglepetéshelye, a Normafán található, 1930-ban épült Síház. Az új hely megnyitásával a nagy múltú épület így kapott egy kis friss, fiatalos lendületet (az Anna-rét alatti lankákon egészen a 80-as évekig élénk téli síélet volt). A Normafa Síház külsőre maradt, kicsit retró, szép emlékeket idéző darab, de jövőre megkezdik eredeti pompájának helyreállítását. A vendéglátóegység lokációja már önmagában is megér egy látogatást, de ehhez hozzájönnek még a jobbnál jobb élő zenei programok, a Tereza és a Mazel Tov főszakácsának méltán híres BBQ fogásai, filmvetítések, ruhavásár, valamint egyéb más sportprogramok is.

Tömegközlekedéssel a Széll Kálmán térről induló 21 és 21A jelzésű buszokkal közelíthetitek meg a legegyszerűbben.

Fotó Facebook/Normafa Síház Facebook

Legyen „zöldebb” a Károli!

A Magyarországi Református Egyház elkötelezett a teremtett világ iránti felelősségvállalásban, ezért a Skót Egyház környezettudatos programjához hasonlóan a magyar gyülekezetek és egyházi intézmények számára egy önkéntes teremtésvédelmi, környezettudatos programot indított, amely segíti azokat, akik tenni akarnak a teremtett világ megóvásáért. Az Ökogyülekezeti Mozgalom 2010-ben alakult meg, majd 2018 óta a KRE Egyház és Társadalom Kutatóintézetén belül folytatta munkáját immár Teremtésvédelmi Műhely néven. Egyik legfőbb célkitűzésük az Egyetem „zöldítése”, amelyet ezévtől egy nemzetközi program iránymutatásainak segítségével szeretnének magasabb szintre emelni. A Zöld Egyetem Program részleteibe Szűcs Boglárka, környezeti nevelő, a műhely referens munkatársa avatott be bennünket.

„Zöld Egyetem” – ha ezt meghalljuk, környezettudatos szemléletmódra, az ökológiai lábnyom csökkentésére szolgáló szokásokra asszociálunk, melyeket az Egyetemi Polgárság igyekszik minél sikeresebben beépíteni a mindennapjaiba. Jól gondoljuk?

Természetesen igen. Nagyon jól lett feltéve a kérdés, jó a megfogalmazás, mert ebben az aspektusban már nem csak arról beszélünk, hogy maga az intézményvezetés gondolja az efféle törekvést saját motivációjának, hanem ez maximálisan kiterjed az Egyetem Polgárságára is. A fenntarthatóság pedagógiájának is szerves része, hogy a helyi problémákat igyekszik komplexen elemezni és együtt keresi az összes komponensben rejlő megoldásokat. A mi esetünkben kardinális szempont, hogy a hallgatókat is bevonjuk az egyetemi környezet fenntarthatóvá alakításába, a célok megvalósításba, a szemléletváltás realizálásába, illetve akár az említett folyamatok megszervezésébe is. Bár a Károlin nem bővelkedünk alkalmazott élettudományi, természettudományi vagy a témához kapcsolódó műszaki képzésekben – jóval több az alkalmazott humántudományi, társadalomtudományi, bölcsészettudományi képzés a palettán –, ugyanakkor azt látjuk, hogy a fenntarthatóság témaköre pontosan ugyanolyan fontos kell legyen mindannyiunknak.

A Zöld Egyetem Program egy olyan nemzetközi projekt, amire Magyarországon egyre több egyetem csatlakozik, és mivel a Károlinak is fontos a környezetvédelem, mi is meghoztuk a döntést és bekapcsolódtunk. A program rendkívül progresszív szemléletmódot takar, teljes mértékben a jövőbe mutat, és mivel előbb-utóbb kényszerek folytán úgyis kénytelenek leszünk egyre inkább ebbe az irányba elmozdulni, úgy gondoltuk, elebbe megyünk a pozitív változásoknak. Az intézmény vezetősége a kezdetekkor és azóta is támogató attitűdöt mutat és támogatja a programba való integrálódást, ami nagyon áldásos, így bízunk benne, hogy gördülékeny lesz a kapcsolódó projektek megszervezése az Egyetemen.

Mik a tervek, a célok a közeljövőben?

Itt két dolog fut párhuzamosan. Az egyik az az, hogy mi tűzünk célokat, tehát amennyire csak lehetőségeink engedik, megpróbálunk kidolgozni a stratégiai javaslatokat, amit mi két helyről merítünk: az egyik az a nemzetközi kitekintés, melynek hatására kialakulnak bennünk átfogó képek, hogy mi mindent lehet egy egyetemen megvalósítani, mik azok az irányok, amibe érdemes elmozdulni. A másik a magyar realitás, tehát hogy a már felvetett hét országhatáron belül működő, eredményes felsőoktatási intézményekkel folyamatos párbeszédet folytatunk, így benyomást szerzünk arról, hogy melyek azok a területek, amik Magyarországon, egy egyetemen általánosságban mozgósíthatók vagy megváltoztathatók. Ha ezzel megvagyunk, kidolgozunk javaslatcsomagot az egyetem vezetőségével karöltve, csak a magunk részére. Igyekszünk

ezt úgy összeállítani, hogy az egyszerűbb vállalatoktól haladjunk a bonyolultabbak felé, amelyek már rendszerszintű átalakítást igényelnek. Az egyszerűek közé sorolnám például az irodai beszerzéseket, az irodai menedzsmentet: újrahasznosított papír használata; nyomtatás illetve elektronikus levelezés gyakorlatának átfésülése; környezetbarát festékpatronok igénybe vétele; üdvözetek, körlevelek vagy hírlevelek esetében az elektronikus formára való kötelező átváltás. De ebbe a listába vehetjük például a reprezentációs ajándékok csomagját is, hiszen nem is gondolná az ember, hogy a reklámajándékok micsoda környezetterhelő hatással járnak. Ezek minimalizálása vagy a valós funkciót betöltő apró tárgyak preferálása is fontos vezérgondolat lehetne. Aztán például az egyetemen fellelhető italautomaták vagy a büfékben a műanyagpoharak kiváltása papíralapanyagúval, illetve olyan „repohár” rendszer bevezetése is jó lenne, ami könnyű műanyagból készül, sőt, egyedi logóval is el lehet látni, tehát nagyon jó arculati elemként is beépíthető egy betétdíjas rendszerben. Fontos lehet az is, hogy az egyetemi övezetben kapható ételek és italok milyen beszerzési forrásból származnak – nagyon pozitív volna, ha ezt közeli, akár református termelőkön keresztül lehetne megoldani.

Mondanál 5 olyan dolgot, amivel a hallgatók könnyen elősegíthetik a „zöldülési folyamatokat”?

1. Közlekedjetelek kerékpárral, hogy minél inkább minimalizáljuk a közlekedéssel járó környezetszennyezést
2. Próbáljatok meg minél több teendőt elektronikus úton intézni. Tudom, hogy nehezebb elektronikus eszközös segítségével tanulni, de sok hasznos alkalmazás van már például okostelefonra, aminek segítségével a készülék nem zavarja és rontja a szemünket. Rengeteg papírt takaríthatunk meg így, ezzel a módszerrel.
3. Használjátok a szelektív hulladékgyűjtőket!
4. Mindig kapcsoljátok le a villanyt, ha nincs rá feltétlenül szükség!
5. Hozzatok magatokkal kulacsban vizet, kávé, teát, dobozban ételt, mindent, amire szükségetek van egy nap folyamán! Ha esténként tíz percet rászántok arra, hogy a másnapot megtervezzétek étel-miszer-ellátás szempontjából, rengeteg környezetterheléstől óvjátok a Földet.

A Szűcs Boglárkával készült izgalmas interjúnk teljes változata egyetemünk Blog rovatában olvasható.

Hiánypótló szak indul a Károlin

2019 őszén új képzési területtel bővítette Egyetemünk edukációs választékát: a Szociális és Egészségtudományi Kar (SZEK) egyrészről átvette a Szociális Munka és Diakónia Intézetet az egyetemi Tanítóképző Főiskolai Kartól, másrészt az Egészségtudományi Intézet megalapításával egy teljesen új ágazat felé is nyit. Idén szeptembertől diplomás (BSc) ápolóképzés is indul a karon. Mint ahogy az már ismeretes, a szakon vezető főállású oktatói szerepet vállalt Dr. Velkey György is, a Bethesda Gyermekkórház főigazgatója. Az intézményvezetőt az egészségügyi oktatásról, a Károli új képzéséről és személyes motivációiról kérdeztük.

Mint az egészségügyi szegmens fontos szakembere, mit gondol, van a Károlinak létjogosultsága a felsőfokú egészségügyi képzések palettáján?

Amikor egészségügyi képzésekről beszélünk, az átlagembernek szeme előtt főleg az orvosképzés lebeg, amely itthon nagyon keresett és kimagaslóan színvonalas – bár volna ebben a szektorban is szükség bővítésekre. Ennek ellenére valójában a legégetőbb a hiány az egészségügyi szakdolgozók területén. Különösen a magasan képzett diplomás ápolók hiányoznak rettentően az egészségügyi intézményeiből. Az ápolók korfája eltolódott, rémisztő adat, hogy 40-50-60 év körüliek végzik a munka dandárját az országban. Rendkívül kevés fiatal választja ezt a hivatást. Időközben idősödik a társadalom, és ezzel párhuzamosan folyamatosan növekszik az ápolási igény is. Ezzel szinkronban az orvostudomány technológiája is folyamatosan fejlődik, ami új ismeretek megtanulását jelenti, vagyis nagy szükség volna a fiatalabbakra! Ezért nagyon örülök annak, hogy az ápolás és betegellátás szak elindulhat ez év szeptembertől! A kezdeményezésből természetesen a Bethesda Gyermekkórház is kivette a részét, mint egyetlen református kórház: az ügynek mindvégig mozgatórugói voltunk. Nagyon becsülöm a Károli Gáspár Református Egyetem vezetését, hogy ebbe bele tudtunk vágni! Új, gyakorlati együttműködési lehetőség ez a két

legnagyobb református közintézmény, a Károli és a Bethesda között! Reméljük, hogy a Bethesdának is sok munkatársát fogjuk így együtt képezni, de az egész egészségügyi rendszerünknek, és mondható, hogy a magyar társadalomnak is fontos érdeke ez a képzés. És a legjobb helyen egy ilyen program egy egyházi felsőoktatási intézményben van, ahol a diakóniai szemlélet leginkább érvényesül. Bízom benne, illetve úgy gondolom, hogy több elkötelezett fiatalt szólít meg és ér el a Károli Gáspár Református Egyetem, mint az állami intézmények. Gyönyörű az ápolói hivatás, de jelenleg a társadalom sajnos alul értékeli ezt a pályát. Sokan, sokat töprengünk és dolgozunk azon, hogy az ápolók társadalmi megbecsültségét hogyan lehetne javítani. Az állam is lépett, így a béremeléseknek köszönhetően most már elfogadható megélhetést biztosítanak az ápolóknak.

Mit kell tudni az ápolás és betegellátás alapképzési szakról? Mi várható ettől a képzéstől, és mennyiben különbözik az eddigi ápolóképzéstől? Milyen hozzáadott értékekkel lesz felvértelve az az egészségügy iránt érdeklődő hallgató, aki a középfokú képzés helyett a diplomát adó ápoló szakot választja?

Az egészségügyi felsőfokú képzéseknek nagyon sokszínű a palettája az országban: sokféle szakon, sokféle magasszintű képzést kínál a magyar felsőoktatás, döntő mértékben azokon az egyetemeken, ahol az orvosképzés is folyik, de további intézményekben is. A Károli Gáspár Református Egyetem képzése egy gyakorlatias, magas szakmai ismeretet adó alternatíva lesz a választékban. A szakmailag és lelkileg elkötelezett oktatói gárda garancia lesz arra, hogy a szakma legmagasabb szintjén képezzük a hallgatókat. Vezető oktató lesz a szakon Mogyorósi András dékán úr, Dr. Fogarasi András professzor kollégám, a Bethesda Gyermekkórház Neurológiai Osztályának vezetője és Dr. Csókay András, a Honvédkórház Idegsebészeti Osztályának vezetője, illetve Viziné Molnár Anna, az Uzsoki Utcai Kórház ápolási igazgatója is mellettem. Csak néhány nevet emeltem ki a sorból, akik egytől-egyig méltán elismert szakemberek.

Minden szükséges elméleti és gyakorlati ismeretet megkapnak majd a szakot elvégző hallgatók a nyolc félév alatt, ami az általuk választott hivatáshoz szükséges. A Károlin végzett diplomás ápolók az Egyetem szellemiségéből adódóan is előnyöket élveznek majd a szakmájukban, hiszen az ápolási létformához roppant mód hozzátartozó lelki, mentálhigiéniai többletet itt reményeink szerint nagyobb hangsúllyal fogják megkapni a hallgatók, mint máshol. Elmondható, hogy az orvostudományban és az ápolástudományban is exponenciálisan fejlődnek a technikák, ezért nagyon fontos, hogy ezekkel az innovációkkal lépést tudjunk tartani az oktatásban is, és valóban korszerű, gyakorlatias ismereteket tudjunk átadni az egészségügyben tanulóknak. Viszont legalább ennyire fontos a mindennapokban az is, hogy a tradicionális, az egyházi szolgálatokban máig meglevő szeretetszolgálati alapokon nyugvó lelkületet is át tudjuk adni a jövő egészségügyi dolgozóinak. Ha csak a Be-

thesda történetére tekintünk, a diakonisszák évszázadokkal ezelőtti meghonosított szolgálatában megjelent egyedülálló kultúra meghatározó eleme a mai értékeinknek is. A Bethesda máig ebből indul ki, és ezt igyekszik modernné, élővé, maivá tenni. Lassan evidens tapasztalat, hogy a szakmai és lelki értékek együttese a gyógyítás eredményességét is javítja. Ma mi a Kórházunkban minden nap igyekszünk megélni ezt a szellemiséget, ami a visszajelzések alapján többé – kevésbé érzékelhető is. Határozott célunk a képzéssel, hogy a szakmai képzés mellett a szóban forgó lelkülettel is felvértezzük a hallgatókat.

A diplomát adó ápolóképzés mélyebb és megalapozottabb ismereteket nyújt a középfokúnál. Míg a középfokú képzések egy-egy részterületre fókuszáló szaktudást adnak, a diplomás képzés curriculumuma arra épül, hogy az egészségügy áttekintésére is adjon komplex rálátást, és ezen túl nyújtson megalapozott szakismereteket, amire épülhet a modern technikák alkalmazására is irányuló tárgyi tudás. Amellett, hogy igyekszünk gyakorlatias tudást adni, széles látókörű, az egészségügy társadalmi, szakmapolitikai, intézményes kontextusába is jobban, mélyebben belelátó szakembereket szeretnénk képezni. Értelmiségi, rendszerben gondolkodni tudó szakemberek felnevelését tervezzük szeptembertől.

Hogyan kezdődött a Károli Gáspár Református Egyetem és a Bethesda Gyermekkórház partnerkapcsolata? A református valláson túl milyen komponensek azok, amik táplálják ezt az együttműködést, szövetséget?

Nagyon egyszerűen azt mondhatom, hogy a Bethesda és az Egyetem közötti kapcsolat természetes, hiszen a Magyarországi Református Egyház két legnagyobb közintézményéről beszélünk. A református közéletben rendre találkozunk egymással az Egyház által szervezett fórumokon, értekezleten. Magától értetődő, hogy egymással érintkezve, beszélgetve, figyelemmel kísérve és tisztelve egymás munkáját, ilyen alkalmakkor időről időre felvetődnek a közös kapcsolódási pontok. Ilyen beszélgetések során jött egyre inkább szóba az említett szorító minőségi és mennyiségi ápolóhiány. Ennek hangsúlyozására még kiegészítésül elmondom, hogy ha a Bethesda teljes működésére tekintek, akkor nyilvánvaló, hogy első helyen áll a veszélyek között a minőségi szakápolók utánpótlásának nehézsége. A szorító pénzhiánytól kezdve egyes szakágakban az orvoshiányon és esz-
közhiányon át az optimálisan kialakított terek hiánya is sok gondot okoz, de ez a kérdés a leginkább aggasztó. Így hát érthető, hogy a megoldáskeresés közössé vált. Körvonalazódott, hogy az Egyetem megoldást tudna kínálni, így lépett a Károli a szociális képzések mellett az egészségügyi képzések színterére is.

Ön a Bethesda Gyermekkórház főigazgatója. A szakmájában, orvosként elismert, megbecsült szakember. Miért fontos Önnek a hivatása művelésén túl az oktatás, miért vállal szerepet a Károli Egyetem egészségügyi képzésében? Más intézményben is jelen van hasonló szerepkörben vagy csak a Károlin?

Az orvoslással értelemszerűen összefonódik az oktatás. Az a tudásmennyiség, majd később tapasztalat, amit az ember felhalmoz a gyógyításban, az természetünkből adódóan kikívánczik belőlünk. Ezt az ismereteken túl tapasztalati és művészi jellegű hivatást úgy lehet jól művelni, ha a rutinos és gyakorlott szakavatottak az erre fogékony, tanulékony és lelkes fiatalabbaknak átadják ismereteiket és impresszióikat – egyszóval az oktatás nagyon természetes velejárója az orvoslásnak, és a gyakorlati egészségügynek. Vagyis minden jó orvos egyben tanár is. Több olyan időszak is volt az életemben, amikor az oktatási feladataim fajsúlyosok voltak, ám voltak olyan szakaszok is, amikor azok más feladatok mögé szorultak és kevésbé voltak hangsúlyosak. A közelmúlt inkább az utóbbi, az előttem álló periódus pedig min-

den bizonnyal az előbbi lesz. Már egyetemistaként is demonstrátor voltam. Pedagógus családban nevelkedve megvolt hozzá a bátorságom és lelkesedésem is. A Debreceni Egyetemen sokáig vállaltam oktatói szerepkört: a debreceni Gyermekgyógyászati Klinikának évekig voltam az oktatási felelőse a gyermekaneszteziológiai intenzív osztály vezetésével. Elsősorban orvostanhallgatókat tanítottam, de más egészségügyi szakmát elsajátító hallgatók curriculumainak összeállításában is közreműködtem, rengeteg angol és magyar nyelvű előadást tartottam, gyakorlatokat, speciálkollégiumokat vezettem, a kollégáimmal együttműködtem, innovatív oktatási szisztémát is alakítottunk ki ebben a periódusban – ennek most már csaknem három évtizede –, de a módszernek a mai napig sok eleme él. A Debreceni Egyetemről jöttem a Bethesda-ba dolgozni, ekkortól pedig már sokkal inkább a belső képzések, illetve az országos gyermekgyógyászati szakmai képzések kerültek terítékre. Ápolóképzésben is közreműködtem itt a fővárosban is, a gyermekintenzív szakápolók országos képzéseiben erős szerepet kaptam. Ezek a területek egészültek ki később egy további elemmel, amikor főigazgató lettem, és elvégeztem az egészségügyi menedzserképzést is – így váltam kicsit egészségpolitikussá és menedzserrel. Ezt követően gyakorta kértek fel különböző előadások és kurzusok tartására menedzsermenttel és szervezési kérdésekkel összefüggésben. A Bethesda Gyermekkórház főigazgatói teendői nyilvánvalóan prioritást élveznek, továbbá az országos egészségügy szervező kötelezettségeim köré is sok energiát csoportosítottam, de most nagy érdeklődéssel és izgalommal tekintek a 2020 szeptemberétől kezdődő oktatási ciklusra. Nagyon várom, hogy a Károli Egyetemen – sok más munkatársammal együtt – én is újra hangsúlyosabb oktatói feladatot vállaljak, illetve kihívásként tekintek arra, hogy egy ilyen komoly képzést megtölthetnek tartalommal.

Hogyan illeszti bele az egyébként is aktív és tevékeny életébe, mindennapjaiba az egyetemi oktatói posztot? A főigazgatói megbízás és a KRE mellett további tisztségeket is betölt, sőt mi több, nagycsaládos ember. Hogyan tud minden területen, a magánéletben, orvosként a szakmájában és orvosként tanári, oktatói szerepkörben is helytállva megfelelni az elvárásoknak?

Mindig annak tudok megfelelni, ami érdekel, és általában azok a dolgok, amikben szerepet vállalom, nagyon érdekelnek. A tevékenységeim motiválnak, és természetesen ez maradéktalanul nem igaz, de ezek az elfoglaltságok nem annyira fárasztanak, mintha valami olyannal kellene foglalkoznom, ami egyáltalán nem inspirál. Szerencsés vagyok, hiszen sose kellett olyan dolgoknak túl nagy figyelmet szentelnem, amelyek érdektelenek, közömbösek lettek volna számomra. Az általam korábban vezetett két nagy társaságnak máig vezető tisztségviselője vagyok, így tanácsadó elnök a Magyar Gyermekorvosok Társaságában és elnökhelyettes a Magyar Kórházszövetségben. Vannak szakmai jellegű nemzetközi kapcsolataim is, melyeket folyamatosan ápolok. Nyilvánvaló, hogy racionálisan kell beosztanom az időmet. Az elmúlt évtizedek alatt kialakult a fenntartható gyakorlat; lelki elmélyüléssel, mozgással, társasági élettel és kulturális töltődéssel is karban tartom magam, mert ezek hiányában elgépiesedik a munkám. A hétköznapi átlagosan 10-12 órát munkával töltök a rendelkezésre álló 24-ből, tehát legtöbbször kora reggeltől késő estig dolgozom, és hétvégén is csak ritkán fordul elő, hogy ne szentelnék időt a munkámnak, de ezzel együtt is nagyon sok minden belefér az életembe. A minőségi családi élettel mostanában már könnyebb ezt összehangolni, hiszen a gyermekeink már nem velünk élnek. Az energiáinkat már inkább az unokáink kötik le. Természetesen a gyerekeinkkel is nagyon szívesen töltünk időt, és meg is vannak erre a hagyományos és bevált formáink, de ez már nem a klasszikus értelemben vett kötöttség.

Mit jelent Önnek a hivatás? Minden tevékenységére így tekint, amelybe energiát fektet?

Érdekes dolog ez: valójában mélyen az identitásom része több olyan ügy is, amit a hivatásként említhetünk. Mióta elkezdtem az egyetemet, mindig „nagyon orvos” voltam és vagyok legbelül. Ha ezen belül önmagamot meg kell határoznom, akkor „gyerekgyógyász intenzív-aneszteziológus” vagyok - ez a tevékenység volt az, ami a legmélyebben rabul ejtett és megigézett. Ez a munka erős katarzissal járt, mondható, hogy szenvedéllyel éltem meg minden percét. Külön privilégium, hogy mindig nagyon jó közegben és csapatban, illetve igen magas hőfokon tudtam végezni. Ugyanilyen átható, mély identitás és hivatás a Bethesda kórház vezetése is. Ez egy különleges műhely a magyar egészségügyben, de a magyar társadalomban, közéletben és az egyházi világban is sok szempontból egyedi. Valóságosan igyekszünk keresni és élni, hogy hogyan lehet keresztény értékekkel átszőve, diakóniai, szeretetszolgálati attitűddel értékes, szakmailag korrekt, magas szintű munkát végezni. Ez egy optimális méretű, emberléptékű intézmény, melyben a közösségi lét kulcskérdés. Az intézményen belül szoros és jó kapcsolatot építünk és ápolunk egymással. Elárulhatom, hogy sehol máshol nem vállalnám magamra a kórházigazgatói posztot, és biztos, hogy ennél kevésbé izgalmas és engem motiváló feladatért eszembe se jutott volna feladni a konkrét gyógyítás katarzissát. Hivatás a magyar gyermekorvos egészségügyi ellátás, és országos egészségügyi-kórházügyi szervezés segítése is, de mondhatom az egyházi kórházak és a határon túli magyarok egészségügyi kérdésekkel kapcsolatos ügyeit is, amelyek nagyon fontos kérdései a mindennapjainknak. Emellett a család is egy mély identitás, lehet mondani, hogy hivatás: széles, ágas-bogas nagycsaládban, öt gyermekkel – most már öt unokával – élünk a feleségemmel. Most egy újabb inten-

zív oktatási időszak is áll előttem, amiről – a kérdésre válaszolva – azt gondolom, szintén hivatásomként tudom majd megélni, hiszen tudom, hogy milyen szorosan kötődik ez a kérdés azokhoz az elemekhez, amelyek számomra a legfontosabbak az életben.

Hogyan készül az őszi időszakra?

A jelenlegi egy felkészülési időszak, voltaképpen ősztől indul a képzés. Készülünk a tananyagokkal, a curriculumok végleges összeállításával, a tanórák megtervezésével – egy kicsit ahhoz az állapothoz hasonlítható ez, mint amikor a versenylovakat edzésben tartják, és csak később kerül sor magára a megmérettetésre. Igyekszem az adott szakterületek irodalmát és különböző oktatási anyagait újra feleleveníteni, továbbá a saját ismereteimből kialakítani azt a tananyagot, szemléletet és oktatási módszert, amit a leginkább hatásosnak és használhatónak ítélek a jelenben – tehát ez most egy elmélyült műhelymunka. Szerencsére nagyon sok barátom, ismerősöm, kollégám van szerte az országban, akik egészségügyi képzéseket vezetnek, így a tőlük származó információkból is táplálkozom – folyamatosan hasznos tanácsokkal és információkkal látnak el, hogy a lehető leghasznosíthatóbb és ugyanakkor érdekes legyen majd mindaz, amit átadok majd a képzést választóknak.

Milyen tantárgyak keretein belül találkozhatnak Önnel a hallgatók az Egyetemünk falai között?

Elsősorban a menedzsmenttel, egészségpolitikával, egészségszervezéssel kapcsolatos tanelemeket fogom oktatni. Több kollégám – a Bethesda Gyermekkórházból – konkrét szaktárgyakat tanít majd, én viszont jelenleg az említett témakörökben vagyok leginkább aktív, ezért úgy érzem, ezek által tudok a leghasznosabbá válni és leginkább szemléletet formálni.

Forrás: bal oldalon Penke Bence látható,
A kép forrása: www.magypitok.hu

Mindennapi életünk környezetterhelésében az egyik legfőbb bűnös a közlekedés. Az ökológiai lábnyom számítás - más fogyasztási kategóriák környezeti hatásai mellett - jól mérhetően megmutatja azt is, hogy életvitelünknek ez a része mennyire terheli meg a természeti környezetet.

Abból a feltevésből indul ki, hogy az energia- és nyersanyag-fogyasztás, valamint a hulladék kibocsátás minden fajtájához egy meghatározó föld és vízterületre van szükség, amelyből megtermelik a fogyasztási cikket, illetve biztosítható a hulladékelnyelés, -ártalmatlanítás. A közlekedés ökológiai lábnyoma a saját utazásokból fakadó (helyi, helyközi, országhatárokon átnyúló is), valamint a fogyasztási cikkek előállításához és beszerzéséhez kapcsolódó utazásokat is magában foglalja. Nem mindegy tehát, hogy közlekedéseink és vásárlásainkat milyen módon oldjuk meg. A Magyarországi Református Egyház mellett a Károli Gáspár Református Egyetem is kiemelt fontosságúnak tartja, hogy az elméleti megalapozás mellett gyakorlatban is tegyen, ezért csatlakozott a Magyar Kerékpárosklub „Inkább bringázz!” kampányához, amely a mindennapi kerékpározást népszerűsíti.

A magyar háztartások ökológiai lábnyomának összetételében első helyen (42%) az élelmiszerek és alkoholmentes italok vannak, második helyen (18%) a lakásfenntartás és közműhasználat, harmadik legnagyobb ökológiai lábnyommal rendelkező termékcsoport 14%-kal a közlekedés. A jövedelmi decilisek környezeti hatásának szempontjából nézve természetesen nem egységes az egész magyar társadalom. Tudjuk, hogy a jövedelemszint növekedésével együtt nő az ökológiai lábnyom értéke is, tehát a magasabb jövedelmi decilisbe tartozók nemcsak többet fogyasztanak és költenek, de ezen belül lényegesen többet költenek utazásra, közlekedésre, mint a szegényebb rétegek, jelentősen magasabb ökológiai lábnyom értéket eredményezve ezzel. A jövedelmi helyzetnek tehát rendkívül meghatározó szerepe van a fogyasztásban és annak környezeti hatásában, a közlekedésből fakadó lábnyom csökkentésben ugyanakkor minden társadalmi rétegnek, kivétel nélkül mindannyiunknak nagy lehetőségünk és felelősségünk van, ez ugyanis gyakran csak szervezési feladat, elhatározás kérdése.

Bárhová is közlekedünk, utazunk, annak gazdasági, társadalmi és főként környezeti hatását az is meghatározza, hogy mivel utazunk. Mivel jutunk el az adott helyre, illetve ott mivel közlekedünk. Az igénybe vehető közlekedési eszközök választéka rendkívül széles, azonban itt is – mint életünk egyéb területein is –, pénzünkkel szavazunk és döntéseinknek súlyos következményei vannak. Közlekedési szokásaink, utazásunk ökológiai lábnyomát hatékonyan csökkenthetjük a közlekedési eszközök körültekintő megválasztásával.

Válasszunk megfontoltan!

Általánosságban elmondható, hogy a gyaloglás, a kerékpározás és a tömegközlekedés környezeti hatása a legalacsonyabb, amikor csak megoldható, válasszuk ezeket.

A környezetért!

A légszennyezettség fő okozója a közúti közlekedés. A légköri NO₂ és szállópor koncentrációja folyamatosan magas, főként a sűrűn lakott nagyvárosokban. A tartósan kedvezőtlen levegőminőség pedig tudjuk, hogy asztmás és más krónikus légzőszervi betegségek kialakulásában és évente több millió ember idő előtti halálában játszik szerepet. A kerékpározás választása már a gyártáshoz kapcsolódó környezetterhelésben is nyertes, mivel lényegesen kevesebb nyersanyag és energia szükséges az előállításához. A kerékpárral mindemellett kis helyen elférünk, csökkentjük a közlekedési dugókat és zajt sem keltünk.

A társadalomért és gazdaságért!

A környezeti hatások mellett vegyük figyelembe a társadalmi és gazdasági hatásokat, és próbáljunk meg minél nagyobb pozitív hatást gyakorolni a helyi gazdaságra és helyi emberekre. Utazásaink alkalmával például béreljünk kerékpárt a helyiektől, vegyünk helyi termékeket. Ha nem tudjuk a helyet kerékpárral megközelíteni vagy nem kerékpáros körutat tervezünk, hanem csak egy-egy városban belül használnánk a kerékpárt, akkor a saját kerékpár szállítása helyett, béreljünk kerékpárt a helyszínen. Ezzel támogatjuk a helyi gazdaságot és megspóroljuk a kerékpárszállítás környezeti hatásait. Vagy vegyük igénybe az egyes városokban elérhető helyi kerékpáros közösségi közlekedési rendszereket (Budapesten a MOL Bubi). A kerékpár nem csak a városokban, de akár városok között vagy egyes területek felfedezésére is remek megoldás lehet. Főleg azokon a helyeken, ahol kiépített kerékpáros utak segítik a kerékpárral való közlekedést vagy vonaton is tudjuk szállítani a kerékpárt egyik városból a másikba.

Az egészségünkért!

Ha a kerékpározást választjuk, nemcsak a környezetnek, hanem magunknak is jót teszünk. Testi és szellemi egészségünk megőrzésében is szerepet játszik, javítja a tüdőkapacitást, állóképességet és segít az ideális testsúly megtartásában. Csökkenti a szívbetegségek és a rák kockázatát, serkenti az agy vérkeringését, ezáltal a tájékozódási érzék mellett a koncentrációs készségeink is hatékonyabbak lesznek.

Egymásért!

A kerékpáros élmények megosztva sokkal emlékezetesebbek. Válaszd Te is inkább a bringázást, tekerj a társaiddal, családdal, barátokkal, ismerőseiddel!

A világjárvány globális ökológiai összefüggései

A koronavírus-világjárvánnyal kapcsolatos személyes és kollektív felelősségünk messze túlmutat a higiéniai- és karantén intézkedéseken. Miközben reménykedve várjuk a vakinát, tervezzük a gazdaság újra indítását, fontos tudatosítani, hogy a járványt nem egy „véletlenül elszabadult” vírus okozza. A járvány csak egyike a túlfogyasztásból eredő komplex környezeti-, gazdasági-, társadalmi válság tüneteinek, csak úgy, mint a biodiverzitás csökkenése, klímaváltozás, a társadalmi egyenlőtlenségek kiéleződése vagy az egekbe szökő adósságszolgálat. Ez a tünetegyüttes valójában globalizált életünk fenntarthatatlanságára mutat rá.

Írta: Szűcs Boglárka, a KRE Teremtésvédelmi Műhelyének referens munkatársa. Az írás a 2020-as Teremtés Hete füzetben is olvasható, illetve a teremtessunnepe.hu és az okogyuleket.hu oldalon letölthető.

A nehézségekkel együtt azonban új esélyt is kaptunk, hogy megelőzzünk még mélyebb kríziseket: a korábbi „fenntarthatatlan” működésmód helyett egy holisztikus alapokra helyezett gazdasági-társadalmi rendszer felépítésével, amelyet a keresztény egyházak teremtésvédelmi tanítása régóta szorgalmaz, és a Laudato si’ enciklikában vagy a Fenntartható Fejlődési Célokban már részletes útmutatással kidolgozták. Olyan új pályára kell állítani életünket, ahol a gazdaság és társadalom az ökológia szabályrendszerének keretein belül marad. Ebben kiemelt szerepe van a keresztények felelős környezeti gondolkodásának és magatartásának is.

A vadon élő állatok kereskedelme az emberi egészséget érintő kockázatok növekedésével jár

A humán betegségek 75%-a állati eredetű kórokozókra vezethető vissza, ezért nyilatkozta a WWF főigazgatója, hogy „ideje együtt kezelni a vadon élő állatok kereskedelmét, a környezet rombolását és az emberi egészséget érintő kockázatokat”. Álláspontja szerint az ilyen fertőzések gyökere, hogy erőszakosan beavatkozunk a természet rendjébe, pedig mi sem lehetünk egészségesek, ha a minket körülvevő ökoszisztéma beteg. Ezt erősíti meg Ferenc pápa is, amikor azt mondja: „azt hisszük, egészségesek lehetünk egy beteg világban”. Mindkét vélemény rávilágít arra, hogy a világjárvány tönkretett környezetünk következménye és tünete, így a mostani válságot nagy részben magunknak köszönhetjük.

A biodiverzitás csökkenése tovább növelheti a járványok gyakoriságát

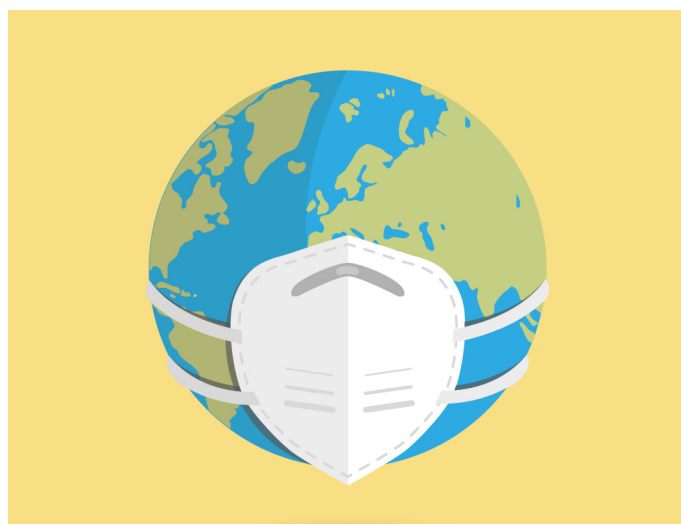
Az ökoszisztémák által biztosított javak és szolgáltatások létfontosságúak az emberek jólétének fenntartásában, valamint a jövőbeli gazdasági és társadalmi fejlődéshez. A biológiai sokféleség önmagában is egy jó mechanizmus arra is, hogy a kórokozók terjedését, s így a járványokat is kordában tartsa. Az emberi tevékenységek jelenlegi módja, gyakorlata, eszközei azonban rombolják a biológiai sokféleséget és megváltoztatják az egészséges ökoszisztémák azon képességét, hogy a javak és szolgáltatások e széles körét – így a kórokozók kordában tartását is – nyújtani tudják.

A globális klímaváltozás hozzájárul a kórokozók terjedéséhez

A klímaváltozás a sarkok felé „tolja” a melegebb éghajlati öveket. Ezzel jár, hogy nálunk is növekszik a trópusi eredetű betegségek elterjedésének kockázata, amelyek tekintetében immunológiaiailag naiv szervezeteknek számítunk. A globális klímaváltozás ezért melegágya a járványok kialakulásának is. A klímaváltozás fékezésével a járványok kockázatát is csökkentjük.

A globalizáció utat nyit a kórokozóknak is

Ahogy a személyek és az áruk korlátlanul áramlanak a globális térben, velük együtt egy kórokozó is ellenőrizhetetlenül terjedhet tovább: a nemzetközi repülőforgalomnak köszönhetően akár néhány óra alatt képes kontinensnyi területeket átlépni. Ha a

pandémiás világtérképet nézzük, éppen a turisztikai szempontból frekvenciált helyek vagy közlekedési csomópontok váltak gócpontokká. Látható tehát, hogy a globális mobilitás, a turizmus – számos más negatív környezeti hatás mellett – a járványveszélyt is erősíti. Nem lehet célunk ezek forgalmát a járvány előtti szintre visszaállítani!

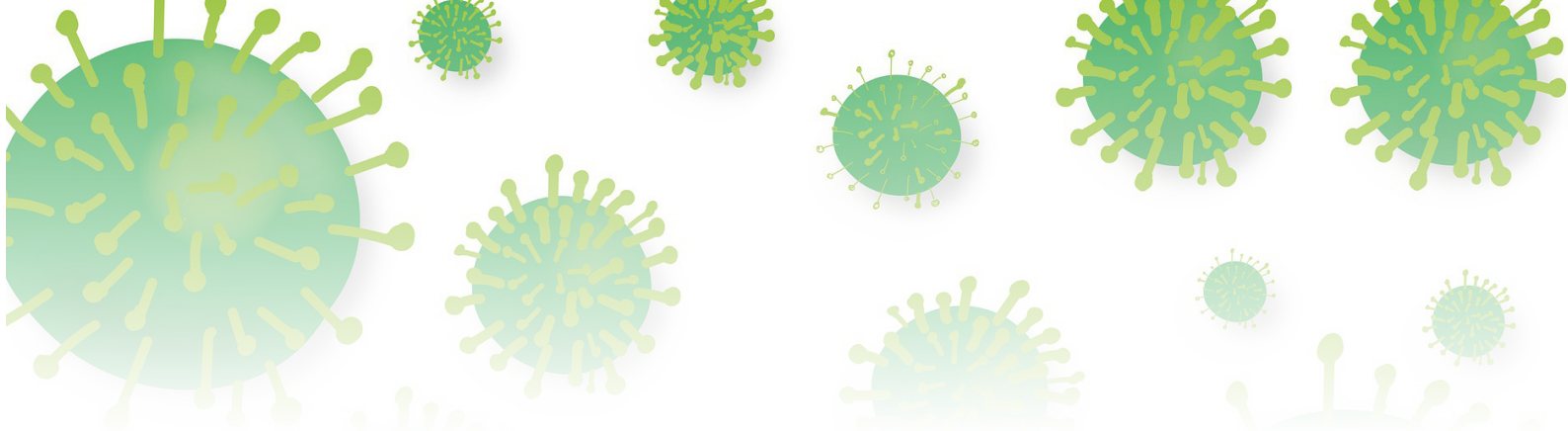
Elérkeztünk a korlátokhoz

A modern társadalmak általános rendező elve a gazdasági növekedés, amely – bár sokaknak biztonságot és jólétet eredményezett – felélte a természeti erőforrásokat, növelte a gazdasági és társadalmi feszültségeket. A növekedés érdekében rövid idő alatt lezajló nagy volumenű környezetterheléseket okozunk, amelyeket a bioszféra nem képes ilyen sebességgel feldolgozni. A természeti erőforrásokból hulladékot termelünk, amely anyaga csak szennyezőként jut vissza a körforgásba; azóta, hogy a természet körforgásos rendszerébe helyeztük lineáris gazdasági rendszerünket. Noha rég tudjuk, hogy Föld véges rendszerében nem lehet végtelen gazdasági növekedést megvalósítani, ennek ellenére a világ legnagyobb része sajnos ma is a növekedést véli a fejlődés legfontosabb ismervének. Ez a fenntartható fejlődés fogalmának gazdasági és társadalmi értelemben vett teljes félremagyarázása! Az emberiség úgy tűnik, feladta együttműködési stratégiáját a létfenntartó környezetével, mesterségesen kiiktatja a szabályozó visszacsatolások egy részét, szabályozatlan, exponenciális növekedést valósít meg a többi élőlény erőforrásainak felhasználásával.

Társadalmi, gazdasági következményekkel is számolhatunk

Az üvegházhatású gázok csökkenése jelentéktelen, a légszennyezés csökkent

A globális leállás éghajlatra gyakorolt hatása elhanyagolható mértékű volt. Ahhoz, hogy legfeljebb másfél fokon stabilizáljuk a felmelegedést, minden évben minimum 8%-kal kell mérsékelni a kibocsátásokat, az energiateljesítmény, közlekedés, ipari termelés volumenének drasztikus csökkentésével. Környezeti

csökkenése volt érzékelhető, így pl. a légköri NO₂ és szálló por koncentrációja nagymértékben csökkent. Az átmenetileg jobb levegőminőségnek köszönhetően az asztmával és más krónikus légzőszervi betegségekkel küzdők milliói lélegezhettek fel. Már ez a kis javulás is rámutatott, mennyivel jobb életminőséget biztosítana a tisztább levegő! Nagyvárosi tiszta levegő zónák kialakításával, a kerékpározás, gyalogos- és közösségi közlekedés támogatásával elősegíthetnénk, hogy az emberek leszokjanak az autóhasználatról. A tartósan kedvezőtlen levegőminőség, ha újra visszatér, ismét évente több millió ember idő előtti halálozásában játszik szerepet.

Csökkent a fényszennyezés és zajszennyezés is

A járvány következtében eltűntek a forgalmi dugók, megszűnt a repülőgépek keltette zajártalom, és csökkent a fényszennyezés is. Az állandó zaj és a mesterséges megvilágítás kedvezőtlen élet-tani, életciklust zavaró hatásokkal jár: fokozza a stresszel össze-függő megbetegedések kialakulásának kockázatát, halláskároso-dást, alvászavarokat okoz, az állatokat is zavarja. Saját érdekünk, hogy tartósan átszervezzük életünket egy nyugodtabb ritmusra a fölösleges zajok és éjszakai fények kizárásával, a természet rend-jéhez igazodó nappal-éjszaka ciklus megtartásával.

Visszaköltözött a vadvilág

A városi forgalom csillapodásával a körülöttünk élő madarak, ki-sebb állatok közül sok megjelent, még a belterületeken is, hiszen a vadvilág, ha tehetné, a védett területeken kívül is megteleped-ne. Fokozottabban természetbarát közlekedési infrastruktúrá-val, városfejlesztési stratégiával a városok is hozzájárulhatnak a biodiverzitás védelméhez. Egyéni szinten is sokat tehetünk, pl. annak tudatosításával, hogy a természettől elhódított területek korábban természetes élőhelyek voltak, ezért törekedni kell azok minél eredetibb állapotban való megőrzésére. Gondoljunk pél-dául a kertek, parkok megtervezésekor, beültetésekör ezekre a szempontokra! Változatos, búvóhelyet, árnyékot, táplálékot és vizet is biztosító zöldfelületekre van szükség, rovarhotellel, odú-val, fészkelőhelyekkel, zavarásmentes zugokkal, a divatos, de egyhangú kertek, parkok helyett.

Kevesebb újrahasznosítás, több egyutas csomagolás és szer-ves hulladék.

A járvány nem csak kedvező környezeti hatásokkal járt. Számos hulladékuja-rahazsnosító üzem bezárt, több egyszer használatos csomagolóanyag került forgalomba (online ételrendelés, inter-netes vásárlás arányának növekedése). A csökkent szállítási ka-pacitások és az exportpiacok kiesése miatt az élelmiszerhulladék mennyisége növekedett; e szerves hulladékok bomlása is hozzá-járult ahhoz, hogy a metángáz (a szén-dioxidnál 80-szor erősebb üvegházhatású gáz) koncentrációja még soha nem volt ilyen ma-gas a légkörben. Körültekintő fogyasztói magatartással, tudatos tervezéssel, az egyutas csomagolások kerülésével, a vásárlásaink átgondolásával kezelhető ez a probléma. Az élelmiszerhulladék keletkezése háztartási szinten könnyen elkerülhető; a helyi, közeli, hazai termékek vásárlásával közösségi szinten is megelőzhető.

Nőtt az illegális erdőirtás, orvvadászat és -halászat kockázata

Jelentős környezeti kockázatot hordozott magában, hogy a ka-

ranténintézkedések miatt őrzés nélkül maradtak erdők, a szá-razföldi és vízi természetvédelmi területek, ahol így zavartalanul folyhatott az illegális erdőirtás, az orvvadászat és -halászat. Ezek a problémák „békeidőben” is folyamatos gondot okoznak, a ter-mészetvédelmi hatóságok komoly létszám- és kapacitáshiánnyal küzdenek, felelős civil részvétellel, a gyanús események pontos dokumentálásával támogathatjuk munkájukat.

A koronavírus világjárvány számos társadalmi következmény-nyel is jár.

A távolságtartással megváltoztak társas kapcsolataink. Egyelőre még ne áltassuk magunkat azzal, hogy ez a járvány már elmúlt, a felelős, elővigyázatos viselkedés továbbra is lelkiismereti köteles-ség magunkkal és másokkal szemben!

Megtapasztaltuk, hogy milyen gyors változásokat érhet el, ha szakmai szervezetek, a kormányzat együttműködése együtt jár a megfelelő mértékű tájékoztatással és szabályozók bevezetésé-vel. Közben átmenetileg példátlan társadalmi összefogás és fele-lősségvállalás bontakozott ki, tudatosult az is, hogy mindenkinek megvan a maga feladata és felelőssége. Egy közösség vagyunk: a vészhelyzeteket együtt tudjuk sikeresen átvészelni, és ez a kör-nyezeti kockázatok megelőzésére is érvényes!

Rájöttünk, hogy sok feladatot meg lehet anélkül is oldani, hogy utaznánk hozzá. Felismertük, hogy a távmunka hozzájárul a kör-nyezetterhelés és a stressz csökkentéséhez, a távoktatás váratlan bevezetése pedig ismét rámutatott, építhetünk a pedagógusok innovációs erejére.

A jó és rossz megkülönböztetése idő- és munkaigényes köte-lességünk...

Mikor egy döntési helyzetben a fenntarthatóság szempontjait is figyelembe akarjuk venni, nem mindig van elegendő informáci-ónk arról, hogy mi a jó megoldás. Segít megtalálni a jó irányt, ha nem elégszünk meg a felszínes tájékozottsággal, igyekszünk a dolgok mögé nézni; nem fogadjuk el kritika nélkül a médiából ránk zúduló, gyakran egyvágyú információkat. Egyéni dönté-seinket segíti, ha keresztény közösségi szinten is párbeszédet tu-dunk kezdeményezni, akár műhelymunkák, önképzőkörök szer-vezésével, szakértők meghívásával. Ez nemcsak lehetőségünk, hanem hitbeli kötelességünk is.

Távolléti oktatás a járvány idején

Keczkó Csilla, osztatlan történelem- és magyartanár szakos hallgató még többet is tudott tanulni az otthonlét alatt.

„Mivel nem kellett bejárni, beutazni az egyetemre, sokkal több időm jutott otthon a tanulásra. Azok a tanárok, akik eddig is sokat tanítottak, ugyanúgy tartották a követelményszintet. A sok információ összegyűjtése összekovácsolta a csapatot, úgyhogy mondhatni a távoktatás csapatépítés volt. Nem helyettesítette a találkozásokat, de a social média összetartott bennünket. Legtöbbet a Facebook Messenger alkalmazását és a Skype-ot használtuk. Az oktatók úgy pótolták a személyes találkozásokat, hogy vázlatokat küldtek, vagy volt, aki megtartotta a teljes órát és a felvételt elküldte a Moodle-ba. Nagyon frappáns megoldások is születtek. A vizsgák nagyon jól le lettek zongorázva! Egy szavam nem lehet. Rám az egész kihívás jó hatással volt. Motivált, hogy otthon vagyok, így a beadandóimra is elég időt tudtam fordítani és segített, hogy nyilvánossá vált az Arcanum Digitális Tudománytár. Érdekes, hogy volt olyan tanár, akivel sokkal közelebbi kapcsolatba kerültünk. Kíváncsi volt arra, hogy hogyan haladunk és állandó visszajelzéseket adott. A való életben nem biztos, hogy ennyit beszéltünk volna, mint ebben az időszakban e-mailen. A Zoom-órákra többen nem jelentkeztek be, így az órák sokkal családiasabbak voltak, a hangadók sem vették el az órát, és emiatt sokkal magabiztosabb voltam.”

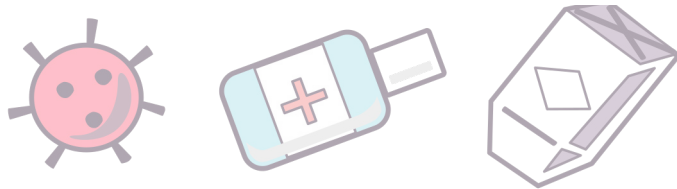
A Tanítóképző Főiskolai Kar hallgatója, Hopka Tímea olyan személyes tanulságokról számolt be, melyeket a klasszikus értelemben vett egyetemre járás alatt nem tapasztalt.

„A távoktatás alatt sem változott a tanárok és diákok hozzáállása az iskolához. A távoktatás nem csak arra tanított meg, hogy hogyan tudok információhoz jutni az aktuális tananyaggal kapcsolatban, de a gyakorlati tapasztalatok „home office”-ába is bepillantottam. Előzetes tapasztalataim és tudásom alapján szinte egyedül kellett mindenre rájönnöm – persze a tanárok segítségét elfogadva, akik türelmükkel és kitartásukkal ösztönöztek minket. Nehézségek is akadtak, de nagyon sokat segített, hogy tudtam kihez fordulni; legyen szó az internetről vagy a virtuális órákról.”

Széll Katalin Ildikó másodéves kommunikáció- és médiatudomány alapszakos hallgatója sem kevésbé pozitív képet festett az online oktatásról:

„Magam oszthattam be az időmet, ami eleinte nehézséget okozott, de beletanultam. Könnyebb volt, hogy a mindennapos utazással, tömegközlekedéssel nem kellett számolnom, így több idő jutott a tanulásra. Az óráinkhoz nem volt egy egységes online rendszer, hanem más-más felületeken kaptuk meg a tananyagokat. Ez eleinte zavaró volt, de mindig segítettünk egymásnak eligazodni, hogy épp mikor és hol van feladatunk. Egyes tantárgyainknál volt videós óra Zoom-on keresztül, másaknál több beadandót adtak fel, illetve volt két olyan tárgyunk, amit nem tudtak megtartani a gyakorlatias jellegük miatt, de a következő félévben fogjuk pótolni. A szokásosnál kicsivel több beadandóval kellett elkészülnöm, de sikerült jól beosztanom őket. Persze, a vírus nem jó, a félévem mégis jobban sikerült, mert több időm lett a tanulásra.”

a hallgatóknak, hogy kurzusonként ne más és más alkalmazással dolgozzanak. Az Egyetem vezetősége felé mindig jeleztem az aktuális tapasztalatokat, hogy mit találunk jónak, és ezek után mentek ki az ajánlások a karokra, így egy idő után kialakult az a négy-öt alkalmazás, ami kiérdemelte, hogy támogassuk a továbbiakban a használatát. A szorgalmi időszak alatt még bármit engedélyeztünk, de a hallgatói visszajelzésekből viszonylag gyorsan körvonalazódott, hogy milyen eszközök fognak hosszútávon beválni. A hallgatók több oktatóval voltak kapcsolatban és előfordult, hogy más és más programot kellett használniuk – ezen a képen tisztítanunk kellett a számonkérési időszakra, így ekkorra már csak a támogatott eszközök listájából választhatnak az oktatók. A felmerülő problémákkal természetesen mindvégig meg lehetett bennünket keresni, Papp Gábor kollégámmal igyekeztünk mindenkinek segíteni. Nemtől és kortól függetlenül jöttek a nyitott, tenni akaró kollégák a képzésekre, megosztották velünk, egymással a tapasztalataikat, kérdéseket tettek fel. Ezzel a hozzáállással lehetett gördülékennyé tenni ezt a fajta munkavégzést.

Vezetőként és oktatóként, illetve további szervezeti egységekkel is tartva a kapcsolatot úgy látom, a hallgatók is gyorsan reagáltak a hirtelen változásokra – tér át a „katedra másik oldalára” a szakember. Eleinte úgy tűnt, lesznek, akik „eltűnnek”, kiesnek a rendszerből – őket meg kellett keresnünk. Sokaknak különféle nehézségei voltak: volt, akinek költöznie kellett – hiszen a kollégiumokat a kormányrendeletnek megfelelően ki kellett üríteni –, volt olyan, akinek a családjában betegség fordult elő, tehát ők is többféle kihívással küzdöttek, de a lemorzsolódást megpróbáltuk ellensúlyozni: felhívtuk, megkerestük a diákjainkat. Jól mutatja a megváltozott tanulási szokásokat, hogy a Moodle felhasználtsága az elmúlt időszakban az eddigi tízszeresére nőtt, úgy, hogy korábban még sok hallgatónak és oktatónak Moodle hozzáférése sem volt. Papp Gábor kollégámnak köszönhetően ez a probléma gyorsan megoldódott. Ha valaki a szorgalmi időszak alatt nem is jutott el arra a szintre, hogy kihasználja a Moodle adta előnyöket, az a számonkérési időszakra már biztosan felkészült a program használatából.

Érdekes időszak volt, oktatók, hallgatók együtt tanulták az online oktatást, annak technikájával, kultúrájával együtt. Ami pedig a jövőre nézvést mindenképpen nagyon hasznos: óriási gyakorlati tapasztalatot gyűjtöttünk, amiket hasznosítani tudunk az előttünk álló szemeszterekben. A másik, ami egyértelműen bebizonyosodott, hogy ezeket a képzéseket mindenképpen folytatni kell, és el kell mozdulni a technikai továbbképzés szintjéről a módszertani továbbképzés szintjére – zárja mondandóját Dringó-Horváth Ida.

A Szociális és Egészségtudományi Karról Berezna Viktória azt az odaszánt munkát és türelmes hozzáállást emelte ki, ami mind a tanárok, mind a diákok részéről jellemezte a távoktatásban átvészelt időszakot.

„Annak ellenére, hogy a koronavírus kapcsán bevezetett intézkedések nagyon hirtelen jöttek és mindenkit váratlanul értek, nagyon hamar egymásra talált a vezetőség és a hallgatóság. Azt gondolom, hogy a tanárok és a diákok között is egykettőre kialakult az összhang, ami annak köszönhető, hogy nyíltan és őszintén tudtunk kommunikálni egymással. Ezért egyrészt nagyon hálás vagyok a vezetőségnek, másrészt pedig a diáktársaknak, amiért türelmesek és nyitottak voltak, illetve leginkább a tanároknak, akik emberfeletti munkát tettek bele abba, hogy tisztán kommunikálják az elvárásaikat, és a lehető legjobb csatornákon keresztül, a legmegfelelőbb módon továbbítsák a tananyagot felénk.”

A Hittudományi Kar teológus hallgatója, Filótás Bálint mesélt a virtuálisan megélt bajtársiasságról.

„A tanáraink sokféleképpen kezelték a helyzetet Zoom-órák tartásával – ugyanúgy, mintha rendes egyetemi körülmények között lennének –, elektronikus levelezés útján, vagy Power Pointos előadás küldésével hangfelvétellel együtt. A vizsgákra való készüléskor hatalmas segítséget nyújtott az, hogy bármikor és bármennyiszer meghallgathattuk az adott hanganyagot, amiket a tanáraink külön erre az időszakra készítettek. A héber tanárunk kis videókat készített olyan tételesorokhoz, amelyeket személyesen órán még nem vettünk át, de a szigorlaton be kellett mutatnunk ezeket is. Az eredményeim látszólagos javulását nem az elektronikus formában zajló egyetemi oktatásnak tudom be, hanem annak, hogy a félév végi két szigorlatunkat szeptemberre halasztották. Nem örültem annak, hogy több a beadandó feladat, mert szóban sokkal jobban szeretek felelni, éppen ezért tetszett a kiselőadás-vállalás lehetősége az egyik tanárnál. Abból a tételből, amiből kiselőadást csináltunk, már nem kellett felelni, ezzel is könnyített vizsgánk volt. Hat év kollégiumi lét után a leghosszabb időt töltöttem otthon tanulással, ami hirtelen szokatlan volt – és nyilván nem zökkenőmentes –, de nem ment a tanulás rovására. A csoporttársak támogatása hiányzott, hogy nem ugorhatunk át egymáshoz este tíz után átbeszélni a tananyagot, de ezt pótoltuk videóhívásokkal. Héberül olvastunk, és három különböző emberrel három különböző tantárgyra átrágtuk a tananyagot. Ez is segítség volt, mégis hiányzott az az igazi bajtársiasság, amit az egyetemen megszoktunk.”

Ökrös Réka joghallgató nagyon várta, hogy a tanítás a régi rend szerint kezdődjön újra szeptembertől.

„A járvány által kialakult helyzet nehéz volt mindenki számára. A távoktatás bevezetése egyik napról a másikra szükségessé vált, így hosszú idő kellett ahhoz, hogy a hallgatók és az oktatók is egy új rendszert felépítsenek a hatékony tanulás és oktatás érdekében. Ez az újonnan kialakult távoktatási rendszer, amely eddig nem létezett, új lehetőségeket biztosított, hogy még szélesebb körben elsajátítsuk az ismereteket. Emellett a különböző alkalmazások további használatával még változatosabbá válhat az oktatás. Úgy gondolom, hogy akármilyen nehéz is volt ez az időszak, a közösség fenn tudott maradni, mindenki segítette egymást az online felületeken keresztül. EHÖK alelnökként és az ÁJK HÖK tagjaként így még fontosabbnak tartom a közösségformáló rendezvények megtartását a korlátozások lejárta után, mivel a személyes kapcsolattartás hiánya volt az egyik legnehezebb az online tanulás során.”

Hogyan stoppoljunk vitorlást a Csendes-óceán partján?

Különleges világotutazós kalandokról, tőlünk távol eső kultúrákról, azok szokásairól, hagyományairól is olvashatunk a következő oldalakon. De tegyük csak félre a sztereotípiáinkat, hiszen mindez egy valaha református lelkészként végzett kalandor és feleségének tolmácsolásában történik. Beszélgetőpartnerünk, Végh Teodóra, japán-angol nyelvszakos károlis hallgató volt, mikor megpályázta az első okinavai ösztöndíjat. A szigetországban végül öt évet töltöttek férjével, Lőrinczi Hunorral, majd kétéves hátizsákos barangolásra indultak a világ körül. Teodóra ma már a tahiti tánc elismert oktatója idehaza, míg férje a tahiti dobok rejtelseibe vezeti be a polinéz zene és a ritmusok iránt érdeklődőket.

Annyi szegletén megfordultál a világnak, amennyi a legtöbb ember számára csak álom csupán. Mindig is benned volt ez a „mehetnék” vagy csak később, felnőttkorban alakult ki?

Hozzávetőlegesen tíz éves koromtól éreztem, hogy menni szeretnék, mindent szeretnék látni és új dolgokat megismerni. Emlékszem, ugyanennyi idős koromban elmentem például futni: szándékosan a déli forró melegben indultam, annak érdekében, ha majd később perzselő, mediterrán tájakon, vidékeken szeretnék utazgatni, akkor bizonyára ettől majd edzettebb leszek, és jobban bírom a kánikulát, a forróságot. A földön alvás is mindig vonzott, gyakran így töltöttem az éjszakát annak érdekében, hogy a talaj viszontagságait jobban bírjam, hogy a komfortzónámat tágítsam. Tehát ilyen és ehhez hasonló szép, kerek történeteket, kihívásokat gyártottam magamnak gyerekként a tervezgetett kalandjaimhoz. Az első nagy utazós lehetőség, ami adódott, Hollandiába repített. A nálam tizenegy évvel idősebb nővérem ott élt a férjével, engem pedig kivittek magukhoz három hónapra – kerestek nekem egy nemzetközi iskolát Rotterdamban, ahova ez idő alatt járhattam. Itthon akkoriban a Lónyay Utcai Református Gimnázium hatosztályos gimis képzésének voltam a nyolcadikos diákja. A hollandiai kitekintő nagyon meghatározó élmény volt számomra, hiszen ebben a három hónapban tanultam meg angolul, a világ minden tájáról voltak osztálytársaim, ami leírhatatlanul tetszett. Ami akkor motivált, az később sem illant el: ugyanezen ösztöneimnek köszönhető az is, hogy később a japán-angol szakot választottam. 2002-ben kezdtem az egyetemi éveket, amikor még nagyon fiatal intézmény volt a Károli. Emlékszem, a Reviczky utcában húztuk össze magunkat pici termekben, nem volt túl sok asztal és szék, gyakran volt olyan érzésem, mintha „DIY-egyetemre” járnék, de nagyon családias volt a hangulat! (Nevet – írja a szerk.) Talán harmadéves lehettem, amikor bevezették a Neptunt, tehát hajdanán még egy-egy tollal álltunk a tantermek ajtajai előtt, ahova kifüggesztették az aktuális szemeszterre meghirdetésre kerülő szemi-

náriumot, és aki időben oda tudott furakodni a tollával, hogy felírja a nevét, az fent volt a listán, aki nem, az lemaradt.

Hol ismerted meg férjed, aki csakúgy, mint mindenben, az utazásaitok során is hű társad volt? Ő sem lehet egy otthonülő fajt!

A Károlin, egy idegenvezető tanfolyamon. Hunorral egy gimibe jártunk annak idején – de ő akkor volt végzős, amikor én kezdtem a sulit, így ott nem ismerhettük meg egymást. Ő teológia szakon végzett a Károlin, de mellette máshol idegenforgalmat is tanult. Érdekelte az idegenvezető szakma is, és mindketten egyidőben bejutottunk az említett idegenvezető képzésre. Jókor voltunk jó helyen, körülbelül három perc alatt megtaláltuk a közös nevezőt.

Úgy tudom, egy japán ösztöndíj indította el azt a folyamatot, ami végül egy hosszú barangolásba fordult a világban.

2006 szeptemberében házasodtunk össze, a következő hónapban, októberben pedig már kint is voltunk Okinava szigetén, ahol egy egész évet töltöttünk az említett ösztöndíj kapcsán. Amikor hazajöttünk az egy év leteltével, itthon lediplomáztam, Hunor pedig lelkészként dolgozott, viszont továbbra is éreztük, hogy szívesen útra kelnénk még. Kis idő múlva megpályáztam egy másik ösztöndíjat – ez egy kutatói ösztöndíj volt az Okinavai Művészeti Egyetemen. Nagyon jól éreztük magunkat, tetszett nekünk a sziget, én kedveltem az egyetemet – így végül négy és fél év után hagytuk magunk mögött a szeretett ottani életünket. Máig nem telik el úgy nap, hogy ne gondolnék Okinavára. Akkoriban sokat foglalkoztatott bennünket a jövőnk tervezése, vacilláltunk, letelepedjünk-e ott, hazajöjjünk-e Magyarországra vagy nekiinduljunk utazni, hiszen mindig is vágytunk egy igazi hátizsákos utazásra, csavargásra. Szóval rengeteget tanakodtunk, hónapokon át törtük a fejünket, hogy ez utóbbi opció mivel jár. Nehezen, de meghoztuk a döntést: úgy voltunk vele, hogy majd hetven évesen, ha visszanezünk, nem szeretnénk azon törni a fejünket, milyen lett volna; milyen jó lett volna, ha. Szóval úgy határoztunk, akkor ideje megtudni, vágjunk bele! Mókás módszert alkalmaztunk a döntés meghozatalakor: mivel nem akartuk egymást befolyásolni, ezért egymás elől elrejtve egy-egy papírfecniire írtuk fel szándékunkat, majd elcseréltük a cetliket. Szerencsére a két cédula megegyezett, mindegyiken az szerepelt, hogy menjünk. Két évet utaztunk így, egy-egy hátizsákkal a hátunkon: fantasztikus élményeink vannak, de nyilvánvaló, hogy nem volt mindig könnyű. Néha úgy voltunk vele: „hová tettük az eszünket, hogy nekiindultunk?” – de olyan soha nem volt, hogy egymást hibáztattuk volna, hogy ki miatt vagyunk ott, ahol, hiszen közös volt a végszó, de persze egyéni döntésen alapult az elhatározás. Ha bajban voltunk, ketten voltunk bajban, amikor pedig nem tudtunk betelni a csodával, akkor ketten élveztük annak minden percét.

Elmondanád, hogy merre jártatok az évek során? Hol és hogyan találkoztál a tahiti táncsal? Az utazás alatt történt ez is?

2013 és 2015 között kirándultunk. Úgy kezdődött, hogy Okinaván bezártuk a lakásunkat, bedobtuk a kulcsot a postaládába, aztán körbessopoltuk Japánt – volt még jócskán olyan hely, amit nem láttunk, és szerettük volna megnézni a többi szigetet is. Mindig út közben döntöttük el a következő célpontot, aztán a kirándulás után Tokióból Hawaii-ra repültünk, ahol három hónapot éltünk. Főleg Big Island-en voltunk – a Nagy Szigeten –, ezenkívül Maui, Molokai és Oahu a három másik sziget volt betervezve, amelyeken rövidebb időszakokat töltöttünk.

Big Island-en a Workaway program segítségével egy családnál dolgoztunk a ház körül, amiért koszt és kvártély járt cserébe. Nagyon jól kijöttünk a ház népével: sokat vigyáztunk a házaspár gyerekeire, segítettünk mindenben a ház körül, és minde mellett együtt jártunk kirándulni, túrázni, szörfözni... A házból gyönyörű kilátás nyílt a Kealakekula-öbölre, ahol Cook kapitány partra szállt hajójával Hawaii-on. Aztán – ha jól tudom – ott és akkor rögtön véres összetűzésbe keveredett a bennszülöttekkel, úgyhogy ebben a varázslatos öbölben vesztette életét – na de elkalandoztam. Az első Big Island-en töltött éjszakán egy szemhunyasnyit sem aludtam: az első napon egy svájci srác és német barátnője az orrunkra kötötték, hogy hajnali úszással kezdik a másnapot az öbölben – hívtak bennünket is, én pedig annyira lázban égtem és izgultam, nehogy lemaradjunk róla, hogy nem jött álom a szememre!

Hawaii-ról – a három ott töltött hónap után –, amikor lejárt a vízumunk Tahitire mentünk, ahol végül fél évet töltöttünk: december végén érkeztünk és augusztus elején indultunk tovább. A tahiti táncsal még Japánban találkoztam, 2006-ban. Okinaván élt egy tahiti lány, ő mutatta meg nekünk az egyetemen, mégis hogyan táncolnak az ő szigetén. Betett egy dobszólót és elkezdett rá táncolni – ez a jelenet kicsit olyan volt, mint amikor Hunorral találkoztunk: mint egy villámcsapás, tudtam, hogy ezt szeretném majd csinálni, amíg világ a világ. Tehát tőle kezdtem el tanulni a tahiti táncot, illetve később találtam egy tánciskolát is, ahová végig jártam, míg ott éltünk. A tánciskolában japánok tanítottak bennünket, és ugyan nagyon magas színvonalú volt a kurzus, de kialakult bennem egy igény arra, hogy a tahiti táncot egyszer a helyiektől is szeretném majd tanulni, ezért is vettük utunkat Hawaii után Tahiti felé. Közben Hunor a tahiti dobok szerelmese lett, ő ennek a művészetét sajátította el. A legtöbb – hozzánk hasonló – hátizsákos-utazó abban az időszakba Délkelet-Ázsiát vette célba, hiszen nagyon szép terület, elég biztonságos, mindemellett olcsó és turisztikailag szemlélve is sok az attraktív elem. A déli tengerek környékére – amerre mi indultunk Polinéziába – nagyon drága eljutni, ott nincs kialakult utazóskultúra, az emberek csak franciául beszélnek, tehát ilyen szempontokból vizsgálva jóval nagyobb kihívás. Visszaemlékezve, a nyelvi nehézségeket tényleg elég keservesen oldottuk meg, de előtte

nem gondoltunk erre. Amikor az embert csak turista-célok ösztönzik útján, és néhány napot, hetet marad egy-egy színtéren, az más térszta, de mi azért hosszabb távra terveztünk. Szerettünk volna valamiféle önkéntes munkát is találni, viszont ehhez azért hiányzik a helyi nyelv ismerete. Szerencsére én beszélek spanyolul, ami valamennyire a segítségünkre volt, aztán – mivel a szükség nagy úr – viszonylag gyorsan megtanultuk a francia konyhanyelvet. Július elején volt az a Tahiti Táncfesztivál, amin nagyon szerettem volna részt venni és versenyezni. Februárban toborozzák a csapatokat, és a megalakulástól kezdve a versenyig intenzív gyakorlás veszi kezdetét. A versenyen előadnak egy történetet, egy mítoszt, egy mesét – ehhez van egy csapat, akik megírják a koreográfiát, a dalszövegeket, van narrátor, tehát nagyon komplex az egész. Ez a világ teljesen levett a lábamról, hiszen szeretem a testmozgást, a táncot, a zenét, de ez a sokrétűség különösen lenyűgözött. A dallamok, a ritmusok összefüggenek a kosztümökkel, a kosztümök a történettel, és így tovább. Egy csoda folytán sikerült becsatlakozni egy autentikus csoportba, aminek a menetét a régi – már általam említett – Neptun nélküli Károlis időszakhoz hasonlíthatunk: nem hirdetik meg interneten a tanfolyamot, nincs toborzó, hanem a híre szájról szájra terjed. Valaki szól a tavalyi haveroknak, a másik meg az unokatestvérének, a harmadik elhívja a kollégáját, aztán egyszer csak kezdetét veszi a gyakorlás. Szerencsések voltunk, mert rögtön az elején lett egy tahiti barátunk, aki bemutatott minket boldog-boldogtalannak, azzal a csatakiáltással, hogy „itt van ez a két magyar, dobolnak meg táncolnak, és szeretnének bejutni az egyik csapatba”. Aztán jártunkban-keltünkben egy táncbemutató után odamentünk fotózkodni a táncosokkal, ahol az egyik fiú megkérdezte, hogy „nem ti vagytok az a furcsa pár, akik idejöttetek és szeretnének táncolni?” Aztán szó szót követett, másnap már egy csoport gyakorlóóráján találtuk magunkat délután öt-kor. Ma sem teljesen világos, hogy zajlott le közöttünk ez a párbeszéd, de a fiúval franciául beszélgettünk, és akkor még csak egy hónapja voltunk Tahitin, tehát még egyáltalán nem tudtam jól franciául... A helyszínen – mikor megérkeztünk –, persze mindenki kérdően nézett ránk, hogy mit keresünk ott. Én pedig lelkesen mondtam nekik, hogy nekünk egy barátunk szólt, hogy

„mi-jönni-tánc”! Kérték, hogy akkor hozzuk ide a barátunkat, de a fiú persze nem volt ott. Megkérdezték a nevét is, de rájöttünk, hogy még azt sem tudjuk. Hebegtünk-habogtunk, néztünk kérdőn, aztán valahogy mégis csak ott ragadtunk a gyakorlásra.

Elmondhatatlanul izgalmas volt a részese lenni ennek az egésznek, végig járni a gyakorlásokra — mindeközben pedig volt, hogy autóban laktunk, volt, hogy valakinek a lakására vigyáztunk, éppen, amilyen lehetőség adódott.

Mi következett ezután?

A verseny után sem döntöttünk még úgy, hogy hazafelé vennénk az irányt. 2014 júliusában lezajlott a táncos próbatétel, és úgy gondoltuk, Tahitiről továbbindulunk. Hajóval szeretnénk volna mindezt, így körülbelül két hétig minden nap kimentünk a kikötőbe és megkérdeztük a hajósokat, hogy nincs-e szükség legénységre. Nem volt túl gördülékeny a metódus, de végül „stoppoltunk magunknak egy vitorlást”, fogtunk egy hajóskapitányt, aki Új-Zélandra készült egyedül — mondhatni rekreációs célok által vezérelten —, és még úgy is szüksége volt a segítségre, hogy tapasztalatlanok voltunk a hajózásban. Augusztus elején végighajóztuk a Francia Polinézia szigetvilágát: kikötöttünk Bora-Borán, Raiatea-n, Tahaa-n, majd onnan mentünk tovább a Cook-szigetekre, Niue szigetére, Tongára, innen pedig Új-Zélandra. Novemberben érkeztünk meg.

A leghosszabb időszak egyhuzamban a tengeren tizenegy napot ölelt fel, általában három-négy napos átkelések voltak jellemzők a szigetek között. Rajatea szigetén töltöttük a legtöbb időt, mert bekrepált a hűtőszekrény a hajónkon — két héten át vártunk alkatrészeire ezen a különleges helyen.

Új-Zélandra az északi sziget északi csücskénél érkeztünk meg. Előtte napokig csak a tengert láttuk, aztán egyszer csak felfedezni véltünk egy iszonyú hosszú fehér felhőt. Ahogy közelebb értünk, kirajzolódott, hogy a felhő tulajdonképpen pont a sziget fölött helyezkedik el, ami lélegzetelállító volt a napokon át tartó nyílt tengeri látvány után. Később tudtuk meg, hogy Új-Zéland maori neve egyébként nem jelent mást, mint „hosszú fehér felhő”. Új-Zélandon is három hónapig maradtunk — azt hiszem olyan utazók vagyunk, akik nem szeretnek gyorsan továbbállni.

Hazatéréseitek után mivel foglalkoztál? Rögtön a táncoktatásban kezdted gondolkodni? Mit kell tudni erről a fajta testmozgásról? Hogyan vált életcéllá a táncoktatás?

Egyáltalán nem volt tudatos. Úgy voltam vele, hogy keresek valami állást, lesz, ami lesz. Akkor az angol nyelv tanítása tűnt a legkézenfekvőbb megoldásnak, azzal találtam a legkönnyebben munkát. Sokáig különböző cégeknél tanítottam üzleti angolt, illetve magánórákat tartottam. Csak néhány hónap múlva, ezek mellett kezdtem a táncoktatást, heti egy alkalommal. És persze álmództam róla, hogy én ezzel szeretnék foglalkozni, de nagyon messze voltam még attól, hogy ebből éljek meg. Eleinte tíz-tizenöt lány járt hozzám, megtetszett nekik az, amibe én is beleszerettem: hogy a tahiti tánc nagyon atletikus mozgásforma, aminek sokféle verziója, arca van. Nagyon szeretem, hogy természetes, erőteljes, dinamikus, tehát kell hozzá állóképesség, de mellette szükség van eleganciára is. Tehát elegáns, nőies és erőteljes egyszerre. És ami engem még kifejezetten megfogott benne, azok a löktető, gyors dobzómozgások! A tahiti tánc nagyon intenzív csípőmozgás, ami erősíti az említett testrészt, javítja az állóképességet, a tartást és — már hosszabb idő távlatából tudom, hogy — az önbecsülést, az önmagunkkal és a világgal való kapcsolatunkat is. És ami a legjobb: meztőláb kell táncolni!

Mi változik meg az emberben, az életszemléletében, ha alkalma adódik eltérő kultúrákkal megismerkednie?

Biztos, hogy kialakul az emberben alázat. Amíg az ember a saját kultúráján nem tekint túl vagy nem lép azon kívül, akkor azt hiszi, hogy az a mérvadó, amit ő csinál, illetve a világ olyan, ahogy ő nézi, amilyenek az ő szemüvegén át látszik. Lehet ezt másféleképpen is fejleszteni, gyakorolni: például, ha egy másik nyelvet tanul meg az ember, abból már érződik egy olyan elementáris gondolkodásbeli különbség, amiből rájövünk, hogy ahogy mi gondolkodik, az csak egy lehetőség a sok közül. Nyitottságot, elfogadást és alázatot hoz.

A Végh Teodórával készült — még több fényképpel tűzdelt, izgalmas — interjúnk egyetemünk Blog rovatában teljes terjedelmében olvasható.

Gitártól a talárig

Gyerekkorában egyértelmű volt a zenei orientációja, hatévesen már klasszikus gitárt fogott a kezében, illetve tinédzser korában is evidens volt, hogy a Zeneakadémiára vezet az útja. Dr. Rimaszécsi Jánost – elmondása szerint – csak a zene érdekelte akkoriban, illetve szakmai karrierként aposztrofálta a klasszikus gitározni pályát. A Zeneakadémiai évek alatt, fiatal felnőttként viszont mégis a Károli jogi karán találta magát, ma pedig már a bírói székben ülve végez felelősségteljes megbízatást. Hogy hogyan fér meg két ennyire különböző terület egy és ugyanazon szív két csücskében, interjúnkban olvasható.

Úgy tudom, komolyzenei tanulmányai alatt fogalmazódott meg Önben, hogy más jellegű szellemi kihívásra is vágyik. Miért döntött pont a jogi tanulmányok mellett? Véletlenszerű választás volt vagy mindig is érdeklődött a jogtudományok iránt?

A Zeneakadémián fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy valami másfajta szellemi kihívásra is vágnék, ami a zenétől eltérő gondolkodásmódot igényel. Fogalmazhatok úgy, hogy kis-sé hasraütés-szerűen történt, hiszen a Károli Gáspár Református Egyetem jogi képzése mellett a Budapesti Gazdasági Egyetemre is – ami akkor még főiskola volt –, beadtam a jelentkezésem, ahova szintén felvettek volna, így hát tulajdonképpen én választhatam a kettő közül, és ugyan nem volt eltökélt döntés, de a jogot választottam. Az első napoktól kezdve nagyon érdekelt minden, amit az egyetemen tanultunk, úgyhogy azt mondhatom, ez egy igen szerencsés véletlen volt – már amennyire az életben vannak véletlenek.

Eleinte viszont nem voltam benne biztos, hogy képes leszek-e befejezni, elvégezni az egyetemet, kérdéses volt számomra, hogy egyáltalán alkalmas vagyok-e erre a pályára. Ám amikor nem hogy nem buktam meg, hanem ötöst kaptam római jogból, láttam és éreztem, hogy érdemes lesz ezzel foglalkoznom a továbbiakban is. A történelmet mindig is nagyon szerettem, nekem a történeti tárgyakkal sem volt problémám – az első év-

ben alapvetően a jogtörténeti tárgyak domináltak –, úgyhogy ellentétben néhány szaktársammal én ezeket a tanelemeket is élvezettel tanultam.

Bizonyára volt egy pont, amikor válaszúthoz érkezett, döntenie kellett, melyik irányvonal dominál majd a hétköznapijaiban. Jelenleg bíróként tevékenykedik, tehát a jogi karriert választotta a zenei pálya helyett. Milyen tényezők terelték ebbe az irányba?

Ez egy nagyon érdekes kérdés. A zenében is elég korán jöttem a sikerek, de mindig volt bennem egyfajta bizonytalanság. Ezt nem az anyagi lehetőségekre értem – fiatalon az ember még nem is nagyon gondol ilyesmire –, hanem szakmailag és mentálisan. Ráadásul a jogi egyetemen, itt, a Károlin is viszonylag gyorsan jöttem a sikerek, a pozitív visszaigazolások.

Itt is nyertem TDK-t, perbeszéd versenyeket, és már másodéves koromban felvettek a Fővárosi Törvényszékre gyakornoknak, úgy, hogy alapvetően negyedévesek jelentkezését vártak volna. Megfogott az ottani miliő, nagyon jól éreztem magam. Nem feszélyezett a légkör, sőt inkább azt éreztem, előrevisz.

A mentoraimnak – akik egyben a példaképeim is – sok szerepe volt az orientációváltásban. Az egyik ilyen személy nem más, mint Rektorhelyettes Asszony, akinek tanítványa voltam az Egyetemen, illetve gyakornoka voltam a Fővárosi Ítéltáblán. Az a bírói példa, amit mutatott és ma is prezentál, számomra a nagybetűs Bírói Mentalitás – tehát nagyon megfogott. Máig táplálkozom belőle, annak ellenére, hogy én nem büntetőbíró, hanem polgári bíró lettem. De a bírói munkához való hozzáállásom mondhatni, ugyanaz.

Tanulmányai során sok nívós megmérettetésen bizonyította rátermettségét mind a zenei, mind a jogi szegmensben: többek közt országos gitárverseny legjobbjá volt, de megnyerte az EU Negotiation Moot Tárgyalási Szimulációs Verseny Tanácsi Napját is, illetve előkelő helyezést ért el az Országos Büntetőjogi Perbeszédversenyen is. Kik támogatták a felkészülésben?

Egyrészt, ahogyan már említettem, Dr. Czine Ágnes tanárnő volt az egyik támogatóm. Másrészt pedig Cservák Csaba tanácskezelő úr, akivel a mai napig kollegiális és – megtisztelően mondhatom –, baráti viszonyban vagyunk. Ő a témavezetőm a Doktori Iskolában, illetve több kutatási projektben is együtt vetünk részt, így alakulhatott ki közöttünk egy nagyon szoros együttműködés. Ennek a minőségi kapcsolatnak az eredménye a több sikeres versenyeredmény is. Legújabbban az Új Nemzeti Kiválóság kutatóprojektben működünk együtt: ő mint témavezető, én pedig mint ösztöndíjas. Összegezve: a tudományos vonal szempontjából mindenképpen Dr. Cservák Csabát tudnám kiemelni, bírói attitűd és a bírói munka szempontjából pedig Dr. Czine Ágnes.

Az egyik legfontosabb megmérettetés – és ezt valamilyen szempontból fordulópontnak is tartom –, az első kari büntetőjogi perbeszédverseny volt. Úgy voltam vele, hogy valamit mégiscsak kellene csinálni az egyetemi évek alatt pluszban, hogy az ember valamit az önéletrajzába bele tudjon majd írni, mikor a későbbi-

ekben állást keres. Akkor persze még nem tudtam, hogy Kollégiumvezető Asszony lesz a zsűri elnöke – ami talán jobb is, mert ha tudtam volna, valószínűleg nem neveztem volna, nem mertem volna előtte versenyezni. De szerencsére jól sikerült, olyannyira, hogy meg is nyertem a versenyt. Mikor utána a Tanárnővel beszélgettünk, nagy nehezen összeszedtem a bátorságomat és megkérdeztem, hogy mehetnék-e hozzá gyakorlatra a Fővárosi Ítéltáblára. Úgyhogy szerintem, ha akkor nem nevezek be erre a versenyre, akkor most nem vagyok bíró.

Ismertetné a fontosabb kutatási területeit?

Egy nagy terület van, ami a kezdetektől fogva kifejezetten foglalkoztat, ez pedig az igazságszolgáltatásnak a hatalmi erőkhöz belül elfoglalt helye. Ezen belül persze számos részterület érdekel: a bírósághoz fordulás jogától kezdve – a mentelmi jogon át – a bírósági ítélet anyagi jogerejéig, amelyek szintén nagyon sok apró rész kérdést is magukba foglalnak.

Az alkotmányjog szeretete szintén a Dr. Cservák Csabával való együttműködésünkből jött. Vagy az alkotmányjog szeretetéből jött a Csabával való együttműködés? Nem is tudom már biztosan. (Nevet – a szerk.) Több közös publikációnk is van, írtunk többek között a mentelmi jogról is tanulmányt, amikor egy kutatási projektben vettünk részt a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Közigazgatástudományi Karán.

Néhány éve a jogi szakma csúcsaként aposztrofálta a bírói tisztséget, amit sikerült is betöltenie a közelmúltban. Milyen további céljai vannak a jövőt illetően?

Szeretnék helytállni, tanulni és fejlődni mind bíróként, mind apaként. Mindkét helyzetben fel kell nőni az előttem álló feladatokhoz – ez már önmagában hatalmas kihívás lesz.

Az egyetemi kapcsolatokat is szeretném ápolni, hiszen több szálon kötődöm az egyetemhez: a Doktori Iskolán és az ÚNKP kutatási programon keresztül is. Azt szeretném, hogy ez megmaradjon, mert a tudományos megalapozottságot nagyon fontosnak tartom a bírói munkával összefüggésben – ennek pedig sarokköve az egyetem. A tanítást szintén fontosnak tartom: előadást tartani mindig nagy szellemi kalandot jelentett számomra, amit nagyon élvezek.

Jogi és zenei területen is végez oktatói tevékenységet? Milyen formában tud jelenleg kibontakozni zenei tehetsége?

Doktoranduszként összehasonlító alkotmányjogot oktatok az egyetemen és vizsgáztattam is, emellett félállásban a Budaörsi Zenesuliban tanítok. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy ebből a szempontból nem kellett választanom a két terület között, tanítani maradt időm és energiám a zenei szegmensben is. Nyilvánvalóan arra már nincs időm, hogy felkészüljek egy pódiumkoncertre, erről le kellett mondanom. Viszont gyakran felkérnek, hogy bírósági rendezvényeken lépjek fel, ami számomra nagyon megtisztelő. Persze elsősorban a tanítás az, ami számomra megmaradt a zenéből – és ezt egyelőre nem is szeretném elhanyagolni.

A La femme „50 tehetséges magyar fiatal” programban a harminc év alatti tehetségeket keresik: olyanokat, akik kivételes adottságuk, szorgalmuk révén a jövő formálói, valamint meghatározó személyiségei lehetnek országhatáron belül és akár azon kívül is. A 2016-os évben Önt is beválasztották a programba. Mit adott ez a lehetőség?

A programba a jelenleg Rectori Feladatokkal Megbízott Rector-helyettes Asszony jelölt, és a Tanszékvezető Úr is támogatásáról biztosított. Kettőjük ajánlásával, valamint az önéletrajzommal, korábbi munkáimmal nyertem felvételt. A mentorom Darák

Péter, a Kúria elnöke volt.

Ekkor már – ettől a programtól függetlenül – felvételt nyertem a Kúria doktori gyakornoki programjába és felmerült a lehetőség, hogy ha már úgys a Fővárosi Törvényszéken voltam bírósági fogalmazó, akkor kirendelhetnének a Kúriára, a Közigazgatási Kollégiumba, mint bírósági fogalmazót, hiszen alkotmányi kutatási területem van, ami alapvetően közjogi jellegű. Így kerültem az Önkormányzati Tanácsba, ahol közel két évig, heti egy napban dolgoztam Balogh Zsolt irányítása alatt. Nagyon hasznos időszak volt, a munkámban nagy előrelépést jelentett. Sok eseményen, fogadáson, konferencián vettem részt – volt ahol előadást is tartottam –, de a legnagyobb élmény a szakmai részen túlmenően a korombeli fiatalokkal való találkozás volt. Felemelő volt érezni, hogy van egyfajta közös tűz és láng mindenkiben – legyen szó fotósról, festőművésztől, grafikusról, táncterapeutáról, zenésztől vagy jogásztól –, ami összekapcsolt bennünket. Több ottani társamnak a pályafutását mai napig figyelemmel kísérem.

Család, karrier, zene. Hogyan tudja harmonikus egyensúlyban tartani őket?

A legfontosabb, hogy a feleségem mindenben támogat. Az egyetemen ismerkedtünk meg, együtt éltük át az idáig vezető utat. Ő rengeteg mindent magára vállal, főként a gyermekneveléssel kapcsolatban. Nagyon nagy az érdeme abban, hogy a család mellett sikeresen kézben tudom tartani a dolgaimat.

Zenélnek is együtt?

Hogyne. Már a Zeneakadémián sokat szerepeltünk együtt, én voltam a partnere a diplomakonzertjén is. Számos koncerten vettünk részt szerte az országban: ő énekelt, én pedig gitáron kísértem.

Ez a folyamat akkor állt le – mindketten reméljük, csak átmenetileg –, mikor két és fél éve megszületett Andris fiúnk. A kicsi is nagyon fogékony a zenére, szereti, mikor az édesanyja énekel, én pedig gitározom vagy zongorázom neki.

Mit üzen fiatal bíróként a tanulmányaikat most végző joghallgatóknak?

Ne féljenek, merjenek nyitni, vegyenek részt az egyetemi programokon, mert jelentős szellemi lökést tud biztosítani számukra. Már az én időmben megvolt a Károlinak az a speciális, máshol nem tapasztalható családias jellege, ami azóta még inkább kiteljesedett. Érdemes élni a Károli azon erényével, hogy itt közelebb tudnak kerülni a diákok az oktatókhoz, hogy itt adott esetben név szerint is ismerik őket, ellentétben nagyobb egyetemekkel. Itt nagyon sok mindent kipróbálhatnak a hallgatók, és én arra biztatom őket, próbáljanak meg élni azzal a lehetőséggel, amivel nekem talán sikerült, és próbáljanak meg már az egyetemi évek alatt olyan gyakorlati portfóliót kialakítani, amivel utána el tudnak indulni a pályán.

Romani nyelv az iskola falai között

Az Egyetemen működő kritikai szociolingvisztikai műhely a 2016-os év elejétől nyelvészeti etnográfiai kutatást folytat egy tiszavasvári iskolában, a helyi diskurzusokban oláh cigányként kategorizált közösségben. Az itt végzett munkára 2019 végén egy Erasmus projekt is épült, melynek keretein belül további, kiaknázatlan szegmensekre is lehetőség nyílik a téma kapcsán. Tevékenységük célja, hogy megismerjék a szóban forgó közösség nyelvi gyakorlatait, és tapasztalataik alapján az iskola pedagógusaival együttműködve olyan nyelvpedagógiai alapelveket fogalmazzanak meg, amelyek által az érintett gyerekek iskolai pályafutása az eddigieknél sikeresebb lehet. A témakör kapcsán a projekt vezetőjét, Heltai János Imre a KRE-BTK egyetemi docensét, továbbá két résztvevő hallgatót faggattunk. Lőrincz Izabella az elmúlt tanév végén diplomázott magyar szakon, míg Wesselényi Tamás magyar-angol tanár szakos hallgatónk.

Gondolván a nem nyelvész hallgatókra, legelőször tisztázzunk egy alapfogalmat: mit jelent a transzlingválás, a transzlingváló kommunikáció?

János: Az alapelképzelés az, hogy körülvesznek bennünket a nyelvek a világban, érzékeljük őket, viszont ez nem jelenti azt, hogy a mentális repertoár is úgy van felosztva, ahogy a világban a nyelvek.

Tamás: Tiszavasváriban a cigány közösség esetében kétnyelvűekről beszélünk. Tehát ők egyrészt beszélnek magyarul, másrészt romaniul, cigány nyelven is, ami a közösségükön belül elég erőteljesen egymásba folyik. Amit mi két különböző nyelvnek észlelünk, azt ők együtt használják, és akár egy-egy mondat közben használnak olyan szavakat, amiket mi magyarnak vagy cigánynak ismerünk, érzékelünk. Transzlingválás alatt azt a megközelítési módot értjük, amikor nem választjuk szét azt, hogy ők éppen magyarul beszélnek, egy következő pillanatban pedig cigányul, hanem abból indulunk ki, ahogy ők kommunikálnak, és azt a fajta beszédet vizsgáljuk, ahogy a nyelvek tulajdonképpen átfedik egymást, illetve ahogy ezek az ő közösségükben közös beszédmódot alkotnak. Ezt hívjuk transzlingválásnak, és a projektünkkel azt igyekszünk szorgalmazni – mivel ők otthon ilyen formában beszélnek –, hogy az iskolában is legyen lehetőségük arra, hogy a megszokott beszédmódjaik szerint szólalhassanak és szólaljanak meg. Ez azért lényeges, mert hogyha nem kapják meg ezt a lehetőséget, akkor hátrányos a helyzetük azon gyerekekéhez képest, akik ugyanúgy beszélnek az iskolában, mint otthon.

A Károli Magyar Nyelvtudományi Tanszéke a Tiszavasvári Magiszter Általános Iskolával áll partnerkapcsolatban. Ez az iskola kifejezetten roma gyerekek oktatásával foglalkozik, ugye? Mióta

tart az együttműködés a Károli és a Magiszter között?

J: Igen, ez az iskola egy spontán szegregálódott intézmény, a nem roma tanulók tíz-tizenöt évvel ezelőtt elmentek onnan. 2016 óta vagyunk velük kapcsolatban. A kezdetekkor az egész egy nyelvészeti, etnográfiai kutatásként indult: azért mentünk, hogy megismerkedjünk azzal, ahogy az érintett közösség beszél Tiszavasváriban. A megfigyeléseinknek része volt az is, hogy megnézzünk tanórákat, ekkor figyeltünk fel arra, hogy a gyerekek meglehetősen sokat vannak csöndben – gyorsan rájöttünk, hogy a kicsik tényleg nem tudnak jól magyarul. Ennek kapcsán indult el a beszélgetés az iskola vezetésével, és tulajdonképpen az iskola nyitottságának köszönhető, hogy hosszútávú együttműködés alakulhatott ki a Károli és a Magiszter között.

Hogyan tudjátok segíteni a gyerekek iskolai integrációját, tanulmányi előmenetelét? Milyenek a gyakorlati tapasztalatok?

J: A projektünk nyári tematikus programelemekből, illetve évközi mindennapi tevékenységből áll össze, amelyekben aktívan közreműködik a Magiszter iskola tantestületének durván harmada-negyede. A többiek alkalmazkodnak ehhez, mert azért ez átírja egy kicsit az iskolában a beszédmódok közötti viszonyokat is: egyre több teret kap a romani nyelv. A projektekben nagyon fontos szerepet játszik az, hogy felnőttek is részt vesznek bennük, illetve alapul, hogy az iskolai és a nem iskolai világot összekapcsoljuk. Tanév közben közös műhelyünk van az ottani tanárokkal, ami teret biztosít arra, hogy megtárgyaljuk a tapasztalatainkat, illetve lehetőségeket keressünk arra, hogyan lehet az otthoni cigány beszédmódot beleírni a tanórákba. Szemléltetés gyanánt két példát említek: ilyen lehet egy olvasott szöveg másik nyelven történő összefoglalása vagy vázlatírás a másik nyelven. Ilyen gyakorlatias megoldásokkal lehet támogatni, könnyíteni a gyerekek feladatait, hiszen ösztönözzük őket arra, hogy megszólalhassanak úgy, ahogy nekik könnyebb.

Izabella: Ahogy Tamás már korábban ismertette, próbáljuk bevezetni azt a módszert, hogy a közösség gyerek tagjai használhassák a cigány nyelvet az iskolájukban, mivel magyarul úgymond kevésbé tudnak, mint cigányul – tehát nekik sokkal nehezebb megérteni azokat a dolgokat, amiket a tanár magyarul mond el. Viszont azáltal, hogy bevisszük a cigány nyelvet az intézmény falai közé, és ugyanazon a nyelven gondolkodhatnak, amin ők ne-

velkedtek, könnyebb lesz megérteniük a tanulnivalót. Ezt támogatjuk meg mindenféle izgalmas programmal. Tavaly például egy videóprojektet valósítottunk meg, aminek keretein belül tizenkét kisfilm készült el. A filmeket a mi támogatásunkkal a gyerekek forgatták egymásról, mi tulajdonképpen csak asszisztáltunk abban, hogy esetleg mit és hogyan érdemes csinálni, illetve segítettünk a kamerakezelésben. A termékek természetesen transzlingválva, cigány-magyar nyelven készültek el különböző témakörökben, mint például a futball vagy a divat – hogy a gyerekek kedvenceit említsem. Az idei projektünk egy mesekönyv létrehozása lesz. A kötetben cigányokkal kapcsolatos mesék lesznek, amelyek a gyerekek rajzaival lennének illusztrálva, harminckét oldalra tervezük, nem lesz vasos.

Én kicsit több, mint egy éve csatlakoztam a projekthez. Különböző tanórákon találkoztam a projekttel, és teljességgel beleragadtam ebbe a témába. Nagyon érdekelt, hogy milyen ez a világ, mert én eddig nem nagyon találkoztam olyan gyerekekkel, akik

valóban inkább cigányul beszélnek, mint magyarul. Szerintem az emberek fejében sokszor az a sztereotípia él, hogy egy cigány telepen nagyon szegények és szomorúak az emberek, pedig ez nem feltétlenül teljesen igaz. Ez nem egy homogén közösség, amiben mindenki egyforma, nem mindenki tengődik létminimum alatt. Nagyon sokféle ember van egy ilyen – kívülről egységesnek tűnő – telepen is: olyanok is, akik a középosztályi lét felé törekednek, olyanok is, akik erre jelen helyzetükből nem képesek, de tényleg inkább heterogén közeg. A gyerekek boldogan szaladnak az ember felé, kérdezik a nevemet, meg akarnak ölelni – nagyon érdeklődők és kommunikatívak. Persze főleg a gyerekek, de idővel a felnőttek is azzá válnak. Nekem töménytelen pozitív energiát tud adni, hogy mindenki kíváncsi ránk, és felénk is nyitottak, nagyon meg akarják mutatni magukat, azt, hogy ők mit érnek.

T: Tavalyelőtt egy színjátszó projektet kivitelezünk a tanulókkal, ami köré egy nyári tábor is épült. A produktum egy közel negyven perces színdarab volt, körülbelül harminc gyerek előadásában – sokan részt vettek benne, és kimondottan olyan előadásról beszélünk, amiben a magyar és a cigány nyelv nemcsak hogy jelen voltak, de nem is váltak el egymástól. Mindkettőt használták, de közben beleépítettünk szépirodalmi műveket, kötelező olvasmányokat is, Petőfi János Vitézén át sok mindent. Nagyon érdekes lett a végeredmény. Tanév közben szinte minden hónapban megyünk két-három napra Tiszavasváriba, ilyenkor időnk nagy részét „terepen” töltjük: tehát az iskolában vagyunk, tanárokkal találkozunk, vagy akár a közösség lakóhelyére is ellátogatunk. Nyaranta több időt töltünk ott, most a közeljövőben például kétézer öt napra tervezünk menni.

Én nagyjából két éve vagyok a projektben, az első élményem rögtön a tábor volt. Néhány gyerekkel csináltam egy rap-betétet az előadásba. Eleinte bátorítalak voltak a gyerekek, de hamar bevők lettek rá, így aztán az Izabella által említett videóprojektben is készítettünk hasonló intrókat. Hatalmas élmény volt számukra és szerintem nagy teljesítmény, hogy szóról szóra megtanulták

és előadták a szöveget. Részemről is izgalmas élmény volt először közéjük menni, volt benne valami megrázó, hiszen szemtől szembe látni rossz életkörülményeket, nagy hátrányt nem felemlő. A gyerekekkel való közös munka során ennek pozitív színezete lett számomra, meg tudtam hatódni rajta, hogy milyen keményen tudnak teljesíteni, és érdekes az is, hogyan, milyen praktikákkal lehet kicsalni belőlük a tetterre kész attitűdöt, a cselekvőkészséget, a kreativitást a tanulás és a színészkedés terén. Nagyon izgalmas élmény volt számomra a fegyelmezés kérdése is, hiszen harminc-negyven nyüzsgő kiskamaszról van szó. Örülök, hogy végigvittük a tervet, és megvalósítottuk a színdarabot, amit a fővárosban és a saját városukban is előadhattak. Voltak köztük olyan diákok is, akik színjátszó tagozatra mentek tovább a nagykálói középiskolába. Nem tudjuk még, hogy ez hova vezet pontosan, de ez ott nagyon kivételes dolognak számít, hogy nem a helyi szakképzési rendszerben tanultak tovább valamelyik hététnapi szakmai képzésen.

Hogyan fogadták a gyerekek, a szülők, a családok és a pedagógusok a programot?

T: Jelenleg azt látom a tanárokon, hogy vannak jópáran, akik kifejezetten motivál a helyzet. Ez a pedagógusoknak és a diákoknak egyaránt kihívás, amire jól reagálnak. Természetesen vannak olyan pedagógusok is, akik kifejezetten idegenkednek a helyzettől, hiszen ez megváltoztatja az osztálytermi viszonyokat, átformálja az irányítást, meg egyáltalán, újradefiniálja a tanár szerepét. Mivel ez veszélyezteti a pedagógus autoritását, illetve az ilyen helyzetekre, tanórákra extrán kell készülni, az érintett tanárok állásfoglalása is teljesen természetes, és mi nem is várjuk azt, hogy az összes tanár hirtelen ezt alkalmazza. Nekünk pont elegendő, és örülünk, ha van négy-öt lelkes pedagógus, aki ezt következetesen építi a diákjaival. Ők kihívásként tekintenek a projektre, izgalmasnak találják, ha elkezdik megérteni, amit a gyerekek beszélnek a szünetben, illetve sikerélményként élik meg, hogy már nem mindig szükséges fordítani. Élvezik, hogy egy olyan folyamat alakul ki, amikor nem feltétlenül ők tanítják a tanulókat, hanem közösen tanulnak, és egymást segítve haladhatnak előre. Ez formálja az iskolát, az általános szemléletmódot, ami dominál egy oktatási intézményben, azokra is hatással van, akik „ellenállnak”, és ez alapvetően nagyszerű dolog.

J: A régi beidegződés az volt, hogy az iskolában nem beszélünk cigányul. Ezt a vélekedést magáévá tette a közösség, és ezt nem könnyű átférni. A Magiszter iskola igazgatónője volt az első, aki próbált teret adni a transzlingválásnak a saját óráin, de a gyerekek eleinte nem akartak cigányul megszólalni. Aztán egyszer bement egy szülő napközben az osztályterembe – uzsonnát vitt a gyermekének. Próbált gyorsan megbeszélni valamit a gyerekekkel, de az magyarul nem értette meg, és akkor a diskurzus végén az édesanya mérgében odaszólt neki cigányul. Ennek nagy hatása volt az osztályra: innentől kezdve áttört a gát, a gyerekek is bátrabban mertek megszólalni cigányul a tanteremben. Az alsó tagozatosoknak ez könnyebben megy, a felsősöknek nehezebben. A szülőknek olyan workshopokat és beszélgetéseket szervezünk, ahol teljeskörűen ismertetjük a programot. Így terjed a híre a szélesebb közösségben, van velük párbeszéd, a reakciók pedig egyáltalán nem voltak rosszak.

A témában készült – még több fényképpel tűzdelt, izgalmas – interjúnk teljes változata egyetemünk Blog rovatában teljes terjedelmében olvasható:

Filmes tiszteletadásként is értelmezhető a „Reformátusok és Trianon”

Tavasszal mutatta be Egyetemünk azt a dokumentumfilmet, amelyet Trianon 100. évfordulója alkalmából készített az Egyetemen működő Reformáció Öröksége Műhely. A „Reformátusok és Trianon” című mozgóképes alkotás arról szól, miként szakította szét az 1920. június 4-i békeszerződés a Kárpát-medencei reformátusságot. A film kapcsán a készítőt, a Műhely vezetőjét, Ablonczy Bálintot kérdeztük.

A dokumentumfilm – bár nagyon nehéz időszakot dolgoz fel – mégis pozitív üzenetet hordoz: a legnagyobb nehézségeket is le lehet küzdeni, a legnehezebb körülmények között is túl lehet élni. Ezzel a szándékkal készült a film, vagy csak pusztán tényeket akar közölni és mi, a külső szemlélők gondoljuk mögé mindezt?

Örülök, hogy ez volt a benyomása. A Trianon utáni összezuhanás legfontosabb üzenete, hogy hittel, munkával, alázattal a legnehezebb helyzetből is ki lehet lépni. A százéves évfordulón sokat beszéltünk Trianonról, az 1918-1920 körüli esztendőben teljesen újrarájzolódó Közép-Európáról. Ha valaki megnézi az akkori közép-európai etnikai térképet, a maitól teljesen eltérő képet lát. Az észtországi németektől a litvániai lengyeleken át az albániai görögökig a legtöbb közép-kelet-európai kisebbséget mára elűzték, asszimilálták vagy identitásukban, nyelvükben, önazonosságukban nagyon meggyengültek. Az egyetlen komolyan vehető kivétel mind a mai napig a Kárpát-medencei magyarság. Határon innen és túl is küzdünk persze az elvándorlással, a népességszökkenéssel, de abban, hogy a határontúli magyar közösségek máig léteznek, komoly szerepe van az egyháznak, különösen a Magyar Református Egyháznak. Filmünkben a kárpátaljai Nagyberegi Református Líceum lelkész-igazgatója, Tóth László Jeremiás prófétát idézi: Isten az ő népének nem pusztulást akar. Tehát amikor nehézség, összeomlás és kilátástalanság van, az nem ok arra, hogy elhagyjuk azt, amit a derűs napokon képviseltünk. Komoly üzenet ez számunkra a mostani járványos időkből: száz évvel ezelőtt, sokkal nehezebb körülmények között, akkor is világvárányal, a spanyolnáthával küszködve, egy trianoni összeomlásból tápáskodva ezek a közösségek képesek voltak újraszervezni önmagukat.

Elmondható, hogy egyformán viszonyultak a reformátusokhoz mindegyik utódállamban? Vagy volt azért, ahol könnyebb, netán különösen nehéz helyzetbe kerültek?

Az utódállamok hozzáállása, viszonyulása mindenütt nagyon hasonló volt. Számukra a református egyház mindenekelőtt magyar egyház volt. A magyar reformátusok kétszeres hátrányt szenvedtek: egyrészt azért, mert magyarok, másrészt azért, mert reformátusok. Bár a határon túlra került katolikus egyházi birtokokat az utódállami földreformok során javarészt ugyanúgy elvették, de mögöttük mégiscsak ott volt egy nagy világegyház, s ez jelentett bizonyos védelmet. Ráadásul Csehszlovákiában, Romániában, a Szerb-Horvát-Szlavón Királyságban (a későbbi Jugoszláviában) a katolikusok messze nem csak a magyarok voltak – például németek, horvátok, szlovák hívek is voltak szép számmal, ez is jelentett némi mozgásteret. A reformátusok esetében az utódállamok úgy vélekedtek – tulajdonképpen helyesen –, hogy ez a protestáns egyház nem csak egy hitbeli közösség, hanem a magyar kultúra és bizonyos értelemben a magyar intézményrendszer letéteményese is. Ennek következtében nagyon

komoly jogi, politikai bonyodalmak kísérték az újonnan megszerveződő kisebbségi református egyházak életét. Egy példa: a Királyhágómelléki Református Egyházkerületet jogilag egészen 1939-ig nem ismerte el a román állam, furcsa, exlex állapotban működtek. De ehhez hasonló elismerési probléma volt az akkor még Kárpátalját is magában foglaló Csehszlovákiában. Az utódállamok azt is megkövetelték, hogy a hozzájuk került magyar reformátusok szakítsanak meg minden kapcsolatot a Magyarországi Református Egyházzal.

Azáltal, hogy az új hatalom egyfajta magyar vallásként tekintett a református vallásra, nagyon nehéz helyzetbe kerültek a hívők. Az üldözés következtében felerősödő összefogás a magyar identitás megőrzésében is közreműködött – ez valóban így volt?

Igen, ezt nagyon jól bemutatják a filmünkben megszólaló szakértők. Volt egy nagyon komoly menekülési hullám: 1918 és 1923 között – történészi becslések szerint – négyszázezer ember jött át az elfoglalt területekről. Nagyon sok állami tisztviselő, középiskolai tanár, közigazgatási szakember, postás, vasutas hagyta el a megszállt, majd Trianonban elcsatolt területeket. A lelkészek nagy része viszont helyben maradt, kitartott a közössége mellett. Ennek az volt az ára, hogy le kellett tenni a hűségesküt az utódállamokra, és értelemszerűen teljesen megszűnt az addig óvó-védelmező magyar keretrendszer. Az elsők között eszmélő Ravasz László már 1919-ben leírta, hogy „az államilag tenyésztett magyarságnak meg kell szűnnie”, az új helyzetben „lelki magyarságra” van szükség.

A külső vár lebomlásával tehát a belső várat kellett megerősíteni. A magyar reformátusok jól vizsgáztak: sok esetben megismosodott a XX. század elejére kiüresedett egyházi lelki élet Erdélyben komoly ébredési hullám indult, egyesületek, szövetségek jöttek létre, megszervezték a fiatalokat, a nőket, mindent megtettek az iskolák megtartásáért. Felvidéken a magyar kultúrának is nagyon komoly bázisa lett az egyház, színjátszócsoporthoz, olvasóköri alakultak, Délvidéken a hívek áldozatkészségének köszönhetően református árvaház nyílt meg. Még felekezeti közti egyetem is indult Kolozsváron, amikor a magyar egyetemet kiutasították: félretéve minden korábbi ellentétet katolikusok, reformátusok, unitáriusok együtt tartották életben a magyar felsőoktatást. A felekezeti közti egyetemet a román hatóságok rövid úton szintén bezáratták, de ez a történet is megmutatja a nemzeti megmaradás érdekében megvalósult keresztyén összefogást. Erre az összefogásra máig lehet építeni.

Mire, kire számíthattak az új - leginkább ellenséges – környezetben az elszakított reformátusok úgy, hogy mindeközben a megcsonkított Magyarországnak is bőven megvoltak a leküzdeni való nehézségei?

Lényegében csak magukra számíthattak. Hatós Pál történész-

nek van egy nagyon fontos mondata a filmben: a vereség (a régi Magyarország összeomlása, Trianon) egy kitüntetetten kereszttyén élethelyzet. Eldől, hogy mennyit ér az, amit az ember kényelmesebb körülményei között vallott. Az egyház vezetőinek és a híveknek is ki kellett ismerniük magukat az új helyzetben, s ez bizony nem ment konfliktusok nélkül. Itt volt például a már említett hűségeskü kérdése. Képzeljük el, hogy olyan emberek, akik egész életükben a Magyar Királyságban éltek, nem beszélték az utódállamok nyelvét, egyszer csak azt az utasítást kapják az utódállami hatóságoktól, hogy vagy leteszik a hűségesküt vagy teljesen ellehetetlenül az egyházi élet, s a renitenseket még ki is utasíthatják. Bonyolult helyzet volt ez, de az egyházi vezetők és a lelkesek nagy része végül letette a hűségesküt. Helyesen tették, hiszen élni kellett tovább, szolgálni kellett tovább, működtetni az intézményrendszert. A kisebbségi élethelyzet tele van ilyen és ehhez hasonló dilemmákkal.

Nyilvánvalóan megváltozott az utódállamokban a légkör a száz évvel ezelőttihez képest, talán valamivel elfogadóbb a közhangulat. Milyen a reformátusság mai helyzete az anyaországon kívül?

Képlékeny, azt mondanám. Egyfelől a helyzet valóban nem olyan, mint 1918-1920-ban, sőt, még nem is olyan, mint 1989 előtt, amikor például szó sem lehetett egyházi oktatásról sem a határon túli magyar területeken, sem Magyarországon. Azóta természetesen kiépült egy intézményrendszer, szabad a kapcsolattartás. Sokszor lebecsüljük például az Európai Unió ilyen típusú jótékony hatását, pedig még én is emlékszem arra, amikor már bőven a rendszerváltás után, de az uniós csatlakozás előtt a román határon órákat kellett várni, és a buszvezetőnek be volt készítve az üveg whiskey, amit, ne adj' Isten, fel lehetett használni annak érdekében, hogy egy kicsit megolajozzuk az átkelés procedúráját. Ugyanakkor ha figyeljük az ukrán nyelvtörvény körüli vitákat, a román elnök magyarellenes kijelentéseit, akkor látjuk, hogy a helyzet gyorsan romolhat.

Fotó: Kalocsai Richárd
Reformátusok Lapja

Novák Tamás neve nagyon ismerősen csenghet sokak számára. Milyen megfontolásból kérte fel az ismert „Biszkú-film” készítőjét a jelenlegi projektben való közreműködésre?

Novák Tamás volt a film operatőre, ő felelt a film technikai részéért: ő a történelmi dokumentumfilmek egyik szakértője. A Biszkú Béla pályáját feldolgozó „Bűn és büntetlenség” mellett Tamás készített filmet a zsidómentő hős katonatisztról, Ocskay Lászlóról, az erdélyi arisztokrácia sorsáról, és Rajk László peréről is. Célunk az volt, hogy egy feszesre vágott, a legjobb szakértőket megszólaltató, korabeli dokumentumok, fényképek, híradófelvételek mellett animációkat is tartalmazó ismeretterjesztő filmet készítsünk, amit az egyháztörténet iránt eddig nem feltétlenül érdeklődők is megnéznének. Így egy középiskolai történelemórán vagy egy gyülekezeti alkalmon is bátran le lehet vetíteni – mindkettőről érkeztek már hozzánk jelzések. Rövid idő alatt már tizenkétezer megtekintésnél járt a film az Egyetem Youtube-csatornáján, de ennél jóval többen láthatták a már említett csoportos megtekintések miatt.

Nyilvánvaló, hogy a „Reformátusok és Trianon” dokumentumfilm hiánypótló alkotás. Mi okból vállalta fel a Károli Egyetem egy szakműhelye a film elkészítését úgy, hogy az alkotás célcsoportja egyértelműen túlmutat az Egyetemi Polgárságon? Milyen témákkal, mivel foglalkozik a Reformáció Öröksége Műhely?

A két kérdés összefügg: a Károli Gáspár Református Egyetem nem csak Magyarország, hanem egész Közép-Európa legnagyobb protestáns háttérű felsőoktatási intézménye. Természetesen ez nem jelent bezártságot, bárki felvételizhet az Egyetemre – és a felvételi jelentkezésekből az látszik, hogy mind többen szeretnének itt tanulni. Ezzel együtt viszont határozottan van – és kell is, hogy legyen – református arcéle az Egyetemnek – az egyik felelőse ennek éppen a mi műhelyünk. A Reformáció Öröksége Műhely, a Hanula Gergely professzor által vezetett Egyház és Társadalomkutató Intézetben belül azért jött létre a 2018-as év végén, hogy a lehető legszélesebb közönséghez szóló ismeretterjesztő tartalmak előállításával erősítse az Egyetem református identitását, egyben az egész magyar reformátusság számára hasznos művelődési kezdeményezések otthona legyen. A „Reformátusok és Trianon” elkészítésén túl az Egyetem Hittudományi Karának Egyháztörténeti Tanszékével közösen szervezzük a mára rangos egyház- és társadalomtörténeti seregszemplévé kinőtt Hagyomány-Identitás-Társadalom (HIT) konferenciákat, emellett kiadványokat is megjelentetünk. Neki-láttunk az internetes református művelődéstörténeti enciklopédiát, a RefWiki elkészítésének, amely a mindenki által jólismert Wikipédia protestáns változata: a legjobb szakértők által írt szócikkekkel tervezzük bemutatni a magyar protestantizmus elmúlt félezer évének lényeges fogalmait, személyeit, eseményeit, folyamatait.

Milyen visszajelzések érkeztek a film közzététele óta? Tervezik esetleg további dokumentumfilm készítését a határon túli reformátusságnak a második világháborút követő, szintén megpróbáltatásokkal teli időszakáról is?

A nagyszámú, igen kedvező visszajelzés megerősített minket abban, hogy határon innen és túl komoly igény mutatkozik a református múltat feldolgozó ismeretterjesztő tartalmakra. Jövőre lesz hetven éve, hogy 1951 júniusában letartóztatták Pógyor Istvánt, a Keresztény Ifjúsági Egyesület akkori vezetőjét, aki aztán két évvel később ott is halt meg. A Földváryné Kiss Réka vezette Nemzeti Emlékezet Bizottságával együttműködve dokumentumfilmet készítettünk az ő alig ismert történetéről, ami egyben a református egyház diktatúra általi megtöretését is bemutatja. Közben folyamatosan dolgozunk egyéb projektjeinken, hogy a reformáció öröksége minél élőbb legyen...

Négylábúak segítő bevetésén

A Magyar Református Szeretetszolgálat kötelezettségeinek egyik alappillére, hogy segítséget nyújtson a lakosság számára veszélyhelyzetek, katasztrófa helyzet esetleges bekövetkeztekor. Az MRSZ munkatársai elsősorban szociális segítséget adnak, de tevékenységük szerteágazó, mentéseken is részt vesznek, tavaly pedig megalakult kutyás kutató-mentőcsapatuk is, mely személykeresési teendőket lát el, továbbá érzékenyítő foglalkozásokat tart a lakosság edukációja céljából. Az MRSZ-KMCS feladatai és céljai közé tartozik a Kárpát-medencében élő emberek támogatása, kutyás mentőakciók keretein belül elvesztett személyek kutatása, katasztrófa helyszíneken egészségügyi alapellátás biztosítása is. A kutató-mentőcsoport munkájával, a segítségnyújtással és a mentőkutyákkal kapcsolatban Hegedüs Gábor, a Magyar Református Szeretetszolgálat önkéntese nyilatkozott a Károli Magazinnak.

Bizonyára sokan nem is tudják, hogy az Magyar Református Szeretetszolgálatnak kutyás kutató-mentő csoportja is van. Debrecebben mikor alakult az egység, mióta működik? Mekkora létszámmal bír a csoport, ebből hány tag négylábú?

A Magyar Református Szeretetszolgálat körülbelül 2008 óta vesz részt hazai és nemzetközi mentésekben. A tavalyi év folyamán fogant meg az az ötlet, hogy egy kifejezetten gyors reakcióidejű és kellőképpen specializálódott egységet is létrehozzunk egy olyan mentőcsoport formájában, ami elsődlegesen Magyarország és a Kárpát-medence védelmére, és az itteni veszélyhelyzetek elhárítására alkalmas. Tavaly márciusban alakultunk és elkezdtük beszerezni a szükséges engedélyeket, elvégezni a nélkülözhetetlen vizsgákat. Alapvetően nem csak kutyás mentéssel foglalkozunk, két irány felé indultunk el, a másik a Katasztrófavédelem, amelynek keretein belül viharkár elhárítást és árvízi segítségnyújtást biztosítunk. A Katasztrófavédelem által rendszeresített vizsgákat teljesítettük, tehát mind az árvízi beavatkozásra vonatkozóan, mind a viharkár elhárítására vonatkozóan jogosultságot szereztünk. Ezen a területen hozzávetőlegesen tizenkét fő az, aki eleget tett a vizsgakövetelményeknek, amelyek felhatalmazzák arra, hogy a Katasztrófavédelem rendszerében tudjanak dolgozni. A mentőcsoport önkéntes szervezet, minden tagnak van egy polgári foglalkozása, egy munkája is, ami mellett a mentéssel is foglalkozik. Hogyha van egy riasztásunk, akkor körbetelefonálom a kollegákat, hogy ki az, aki esetleg szabadságon van, kötetlenebb a munkája, el tudna jönni. Hogyha az adott akció például délutánra esik, akkor nagyobb eséllyel többen tudunk kiszállni a helyszínre. Ahhoz viszont, hogy stabil szolgálatot tudjunk nyújtani, több önkéntesre van szükségünk, viszont azáltal, hogy a munka jellegéből adódóan nem veszélytelen, valamivel nehezebb dolgunk van az önkéntesek keresésében. Ennek ellenére úgy érzem, jó irányba haladunk: a tegnapi nap folyamán például két új önkéntes is jelentkezett hozzánk, aminek nagyon örülünk. Bízunk benne, hogy a Debreceni Református Hittudományi Egyetem hallgatói közül is lesznek olyan hallgatók, akiket meg tudunk szólítani – ennek az előkészítése folyamatban van. A kutyákat a katasztrófavédelmi rendszeren belül nem használjuk, őket kifejezetten eltűnt emberek keresésekor vetjük be. Vizsgázott mentőkutyáink vannak, tagjai vagyunk a Magyar Mentőkutyás Szervezetek Országos Szövetségének, és rajtuk keresztül tudunk dolgozni az ország teljes területén. Hat mentőkutyával dolgozunk hárman, mindegyikünk két-két állata van.

Milyen fajta kutyákkal dolgoznak? Milyen természetnek kell jellemeznie ezeket a négylábúakat?

Nagyon-nagyon fontos, elsődleges szempont az, hogy ezekben a kutyákban az agresszivitásnak csírája sem mutatkozhat, mert ha megtalálnak egy eltűnt embert, nem okozhatnak benne kárt. Képzeljünk csak el egy extrém helyzetet: például egy értelmi fogyatékos vagy sérült ember tűnik el az erdőben, akire 10-12 óra elteltével találunk csak rá. Ha pont egy négylábú fedezi fel, az hanggal, ugatással jelzi, hogy meglegelte a keresett személyt, az ember viszont nem mindig érti ezt a szituációt, és gyakran védekezni kezdenek, ami erőszakos, támadó attitűddel járhat az ebek irányába. A kutyák pedig természetesen ilyenkor sem támadhatnak vissza, tehát már a képzésük során komoly hangsúlyt fektetünk a nyugodt természet kialakítására. Főleg vadász és juhász-kutyákkal dolgozunk, a mentőkutyáink között van németjuhász,

magyar vizsla, angol véreb, Louisiana Catahoul Leopardkutya, labrador és ausztrál juhászkutya is. Volt példa arra, hogy egy kutya – természetét tekintve – egy fokkal magasabb vérmérsékletű volt az elvártnál, sajnos őt ki is kellett vennünk a képzésből. Nem vagyunk kezdő kutyasok, tehát amikor új kutyát vásárolunk, akkor nem meggyőző érv mondjuk az, hogy „jaj, de szép foltos”. Ilyenkor teszteljük, hogy melyik az a kutya az alomból, amelyik például jobban, kitartóbban próbálja megszerezni a labdát a társainál. Vagy például a területátvizsgáló kutyáknál azt figyeljük, melyik az, amelyik jobban ugat, mint a többiek, melyik nem félénk. Tehát már kiválasztásnál, 10-12 hetes korukban megfigyeljük őket, utána pedig nagy odafigyeléssel kezdődik meg a szocializációjuk: mindenféle szituációba igyekszünk őket kipróbálni, hogy ne ijedjenek meg számukra még ismeretlen dolgoktól, mindeközben pedig próbáljuk a szakmaspecifikus képzést is megadni nekik. Ezek a négylábúak nagyjából egyéves- tizenhét hónapos korukra pontosan tudják, hogy mit vár tőlük a gazdájuk, bármilyen pályán tökéletesen dolgoznak. Viszont egy ilyen fiatal kutyát élesben általában nem vetünk még be, hiszen túl fiatal, hozzá kell szoktatni őket a környezethez is. Amikor például erdőbe megyünk keresni, egy ennyi idő állat mindaddig tökéletesen dolgozik, amíg nincsenek külső ingerek: zörgés, madárcsicsergés, dörgés-villámlás. Tényleg olyan kutyákat kell képeznünk, akik minden zavaró tényező ellenére stabilan tudnak keresni, hiszen emberéletek forognak kockán – nem arról van szó, hogy visszahozza-e a labdát vagy sem és maximum veszünk egy újat. A kutyákat is úgy kell elképzelni, hogy fiatalon szeleburdibbak, egy kicsit lázadóbbak, hasonló tulajdonságaik vannak, mint egy kamasz gyerekeknek. Ahogy idősebbek, egyre jobban megy nekik a fókuszálás, ki kell várni, amíg az ingereknél fontosabb lesz számukra a „munka”. Persze a mentőkutya a mentést nem munkaként minősíti, őket is a játék és a jutalom motiválja: ha mutatok neki egy szagmintát, akkor már tudja, ha megtalálja, jutalomban fog részesülni, ami nagyon finom, tehát ezért végzik el a rájuk bízott feladatot.

Ami ennél is nehezebb, az a motiváció permanens szinten tartása. Egy négy-ötéves kutyának már nagyon sok újat nem tudunk

mutatni egy folyamatosan dolgozó mentőkutyának, viszont ennek ellenére kell fenntartani az érdeklődését: „ugye emlékszel kiskutyám, tudod, ne felejtse el, hogyha mutatom a szagmintát, megkapod a jutalomfalatot”! Ennek érdekében hetente egy-két alkalommal vannak foglalkozások.

Ki lehet a csapat tagja, milyen szakértelemmel kell rendelkeznie annak, aki taggá szeretne válni?

Alapvetően életkori megkötésünk van, tehát 18 és 60 év közötti önkénteseket várunk. Előképzettség nem szükséges, mert a Katasztrófavédelemmel együtt mi biztosítjuk a képzéseket, ezeket az egyesület vállalja. Mindenkit várunk tehát, aki azt gondolja, hogy szeretne egy olyan csapathoz tartozni, akik a lelki segítségnyújtáson túl ténylegesen, fizikailag segítenek a rászorulókon, a vészhelyzetbe kényszerülőkön. Az alapító tagok között – a teljesség igénye nélkül – van rendőr, katona, jogász, orvos adjunktus, pályázati író, logisztikus, szóval nagyon sokrétű a közösségünk.

Milyen mentőexpedíciók vannak a csapat háta mögött?

Ahogy azt már említettem, a Református Szeretetszolgálat a 2008-as évtől vesz részt mentésekben. Nekem szervezőként már az első mentésben is volt szerencsém közreműködni: ebben az évben volt a burmai árvíz, aminek következtében nagyon sokan haltak meg, illetve több százezer ember maradt hajléktalan – ez volt az első bevetése a Szeretetszolgálatnak. Azóta már voltunk segíteni többek közt 2009-ben Afganisztánban, 2010-ben Haitin, 2011-ben Japánban, 2013-ban a Fülöp-szigeteken, 2018-ban Bangladesben, illetve több afrikai bevetés is van mögöttünk, ezek talán a legnagyobbak.

Országhatáron belül az elmúlt 12 év összes jelentősebb vészhelyzetén képviseltettük magunkat, tehát a dunai árvízről a vörösiszap katasztrófán át a tiszai árvizekig mindenhol segítettünk, most az elmúlt hónapokban a COVID-19 vírus kapcsán leginkább az idősellátáshoz járultunk hozzá – elsőként jelentkeztünk a rendvédelmi szerveknél, hogy elinduljon a párbeszéd arról, mivel tudunk segíteni a legtöbbet.

Tudna mondani példát nem megszokott esetre, amiben közreműködtek?

A külföldi bevetések közül nekem az egyik legmeghatározóbb emlékem az imént már említett 2008-as burmai árvíz ciklon (Nargis Cyclone) által okozott katasztrófa volt. Nem csak azért, mert ez volt az első, amit átéltem, hanem azért is, mert nagyon nem voltak mindennapi körülmények: hiába volt meg a csapatban a segítségnyújtás iránti nagyfokú elhivatottság, az akadozó, nehézkes adminisztráció miatt nem tudtunk azonnal menni, pedig szük-

ség lett volna ránk. Hogyha az ügyintézést nem várjuk ki, csak megvettük volna a repülőjegyeket és odamegyünk, akkor inkább úgynevezett „katasztrófaturista” szerepkörbe kerültünk volna, így mi sosem ezt az irányt választjuk. Magyarországon nincs Burmának képviselője, Berlinben van a legközelebbi, amit találtunk. Így hát odautaztunk, és mindent egyeztetünk Nagykövet Asszonnyal. Óriási büszkeség, hogy Európából mi voltunk az egyetlen csapat, akiket beengedtek ebbe az elszigetelt országba! Hiába az izoláltság és a politikai rezsim, nekünk ennek ellenére is sikerült felvenni velük a kapcsolatot. Természetesen bármerre mozogtunk, mindenhol katonai kísérettel mehetünk csak, nem engedtek bennünket egyedül dolgozni, de nagyon sokat tudtunk segíteni, ami meglehetősen felemelő érzés volt.

A belföldi bevetések legtöbbje időről-időre különleges tapasztalatot nyújtanak, főleg azok, amikor eltűnt embereket keresünk. Ilyenkor valóban egy emberre fókuszál mindenki, és amikor megtaláljuk a keresett személyt, szinte eufórikus érzések szabadulnak fel bennünk.

Milyen módszereket alkalmaznak a kutyás keresésekkor?

A kutyás keresés kétféle lehet: az egyik módszer a személykövető, ami azt jelenti, hogy szagminta alapján keres a kutya.

Ha van egy kiindulópont, teszem azt, tudomásunk van róla, hogy hajnali 3 és 6 óra között adott házból eltűnt egy ember, az ott lakók megerősítései alapján: ilyen például, ha a tudomásunkra jut, hogy éjjel három órakor még dohányzott a teraszon. Amennyiben az eltűnt személyhez van szagmintánk – akár egy pizsama, egy törölköző, amit csak ő használ – akkor a mentőkutya addig keres, amíg meg nem találja az adott szagmintához tartozó személyt. A másik keresési módszer a területátvizsgáló eljárás. Ezekben az esetekben semmilyen kiindulási pontunk nincs, tehát egyszerűen valaki eltűnt, és semmit nem tudunk, hogy merre mehetett, nem vagyunk biztosak abban sem, hogy a rendelkezésre álló ruhákat bárki nem fogdosta-e össze az eltűnés óta vagy eltűnéskor. Ilyen esetben, amikor nincs megfelelő szagminta, a területátvizsgáló kutyák általánosságban keresik az eltűnt embereket. Efféle ügyek alkalmával erdősávokat, mezőgazdasági területeket tudunk átfésülni, és a kutya nem egy konkrét személyt keres, hanem alapvetően sérült embert keres a meghatározott területeken. Azt, hogy melyik keresési típust választjuk, mindig a kutyavezető döntésén alapul. A négylábú segítségünkön kívül rendelkezésünkre áll többek közt drón és terepjáró is, továbbá plusz emberi erőre is számíthatunk, hiszen szerencsére a legtöbb esetben sok önkéntes csatlakozik egy-egy kereséshez.

Mi vagyunk a KAPSZLI

- Fábíán Bernát írása

Ismerd meg önmagad, és ismerj meg minket is!

A KAPSZLI a Károli Gáspár Református Egyetem pszichológia szakos hallgatóinak 2004-ben alakult önkéntes köre, amely pszichológiával kapcsolatos rendezvények szervezésével foglalkozik. A céljaink között szerepel a pszichológia szélesebb körben való megismertetése, valamint a pszichológia peremterületeinek bemutatása. A pszichológiai ismereteket mind szakmabeliek mind laikusok minél szélesebb körébe szeretnénk eljuttatni, ezért a rendezvények mindenki számára nyitottak és ingyenesek. Rendezvényeink lehetőséget nyújtanak arra, hogy a pszichológia legismertebb személyiségei mellett a pályakezdő pszichológusok és pszichológus hallgatók is megmutathassák tudásukat előke-lő szakmai keretek között. A lelkes szervezésen kívül, mint baráti társaság is működünk, és túl a pszichológia rejtelsein szeretünk együtt szórakozni is. A KAPSZLI tagjai fontosnak tartják, hogy hallgatótársaiknak segítséget nyújtsanak a pszichológusi képzés rendszerének megismerésében is, ezért készítettünk egy Képzéskatalógust is, melyben próbáltuk minél pontosabban összegyűjteni az adatokat a Magyarországon található különböző képzésekről. Az egészet egy jól átlátható táblázatban készítettük el, mely nagy segítség a képzések kusza hálójának átlátásában.

Mint már említettem, egyik fő feladatunk igyenes pszichológia témájú programok szervezése. Két fő rendezvényünk a LelkiMorzsa és a KAPSZLI Pszichológia Napok. A következőben ezt a két eseményt szeretném minél részletesebben bemutatni, és egy-fajta kedvcsinálóval is szolgálni.

A LelkiMorzsáról

A LelkiMorzsa, mint egyfajta előadássorozat működik. 2013 őszén kezdtük el, és azóta havi rendszerességgel próbálunk minden lelkes pszichológia iránt érdeklődőnek az előadás keretében, estére programot biztosítani. A LelkiMorzsákra mindig hívunk előadókat, akik saját szabadon választott témájukban adnak elő, ezzel is lehetővé teszik a legfrissebb kutatások, publikációk és érdekességek bemutatását a nagyérdeműnek. Néhány előadásunknak témáját próbáljuk azonban úgy alakítani, hogy valamilyen módon kapcsolódjanak az adott időszakhoz, hónaphoz. 2019 szeptemberében, a nyarat lezárva és a tanévet megkezdve Dr. Zacher Gábor (főorvos, toxikológus) és Dr. Hevesi Krisztina (egészségfejlesztő szakpszichológus, egyetemi oktató) tartottak egy rendkívüli előadást „Fesztiválok - tévhitek és valóság” címmel. Itt szó esett arról, hogy milyen pozitív és negatív benyomások élnek az emberekben a fesztiválokkal kapcsolatban és ezek közül melyek felelnek meg a valóságnak, illetve számos jó tanácsal gyarapodhattak a vendégek a következő fesztiválszezonra. Egy másik tökéletes példa a szezonális LelkiMorzsára ugyanebben az évben decemberben Dr. Kádár Annamária (pszichológus, tréner, egyetemi oktató) „Egy marék varázslat” című előadása. Itt olyan kérdések kerültek megválaszolásra mint például: Vajon becsapjuk-e a gyereket azzal, ha elhitetjük vele, hogy a Mikulás és az angyal hozza az ajándékot? Mi a járható út az igazság megismertetéséről a Mikulásról, Fogtünderről és Húsvéti Nyusziról? Miért fontos a mágikus gondolkodás a személyiségfejlődésünk során? Vagy Hol van a mese és valóság határa? Az előadások után, ha valakiben nem tisztázódtak az adott témában beszéltek, illetve újabb kérdések merültek fel, akkor mindig van lehetőség kérdezni az előadótól. Továbbá, ha valamiért nem sikerült eljutni a rendezvényünkre, az ott megjelenített előadás anyagát megosztjuk. A LelkiMorzsákra nem csak az előadók, de mi is nagyon buzgón szoktunk készülni. Minden előadásra igyekszünk biztosítani tombolát, melynek keretében a résztvevők értékes ajándékokat nyerhetnek, például könyveket.

LelkiMorzsa

A KAPSZLI Pszichológia Napokról

Minden év tavaszán megrendezésre kerül a KAPSZLI háromnapos, meghatározott téma köré épülő konferenciája. A rendezvény során párhuzamosan zajlanak előadások. A látogatók az előadásokon széles körű ismeretekre tehetnek szert az évről évre változó témával kapcsolatosan, míg a workshopok résztvevői különböző pszichológiai módszereket próbálhatnak ki, saját élményben részesülhetnek. A Pszichológiai Napok fő témáját évről évre a KAPSZLI tagjai határozzák meg annak tükrében, hogy a téma egyszerre szólítsa meg lehetőleg a legtöbb laikust és szakmabelit egyaránt. Előző években olyan témák köré szerveztük a konferenciát, mint például fizikai elzártság, a lelki elkülönülés, a pszichés zavarok, a titkok, a különböző pszichológiai tabuk kérdésköre, siker, sorsszerűség, transzgenerációs örökségek, kapcsolatok.

Az idei évben tavasszal sajnos a járványra való tekintettel el kellett halasztanunk a KAPSZLI Pszichológia Napokat, azonban reményeink szerint októberben lehetőségünk lesz bepótolni mindent. Az idei évben a konferencia címe Lélek Művész. Fő célunk, hogy elmélyítsük a pszichológia és a művészetek kapcsolatát. Meg szeretnénk ismertetni a látogatókkal azt, hogyan kapcsolódhat a lélektan az irodalomhoz, a tánchoz, milyen viszony fűzheti a színház- és filmművészethez, vagy éppen a festészethez, képzőművészethez. Megpróbálunk olyan kérdéseket megválaszolni mint például: Mit tud a művész(et) a lélekről? Tudomány, művészet, vagy mindkettő? Amikor a tudomány a lelket vizsgálja, felmerül a kérdés, vajon mi a lélek: elme, személyiség, értelem vagy érzelem, én-tudat vagy ön-tudat, temperamentum vagy karakter? Esetleg valamilyen kombinációja ezeknek, vagy egyik sem?

Továbbá megtudhatunk többet a romantikáról és érzelmekről a XXI. században, mely alapján azt a kérdéskört fogjuk górcső alá venni, hogy milyen elvárásaink vannak egy kapcsolattal szemben. Lehet egy olyan képet hajszolunk, amilyen tényleg csak a filmekben van? És számos más érdekesebbnél érdekesebb előadással és műhellyel várunk mindenkit.

Bővebb információ a KAPSZLI
szervezetéről
a www.krekapszli.hu oldalon.

„Nem az volt a kérdés, hogy megyek-e, hanem az, hogy hova?”

Interjúnkban Bíró Márton néderlandisztika mesterszakos hallgatókat faggatuk, aki a Leideni Erasmus-os élményeiről is mesélt.

Mióta tanulsz a KRE-n és milyen szakon végzed a tanulmányaidat?

2015-ben kezdtem a Károlin, akkor még germanisztika-néderlandisztika alapszakosként. Azt azóta elvégeztem és 2018 óta néderlandisztika mesterszakon tanulok. A tanulás szó nem is fed le mindent, a tanszék nagyon sok lehetőséget biztosított, hogy az egyetemi órák mellett sok más területen is kipróbáljam magam, így én már a Károlis pályafutásomat is szerencsésnek és sikeresnek tekintem. Tartottam előadást konferencián, moderáltam beszélgetést, önkénteskedtem rendezvényeken, de a lista végtelen és az Erasmust is ezen lehetőségek közé sorolom.

Hogyan találkoztál az Erasmus és Campus Mundi ösztöndíjprogramokkal és hová jutottál el velük?

Néderlandisztika szakosként nem igazán kérdés, hogy a hallgatók szeretnék magukat a nyelvterületen is kipróbálni. Ezen kívül önkéntes blogger voltam egy olyan európai ifjúsági magazin budapesti csoportjánál, amit Erasmus-os diákok alapítottak, így korán találkoztam a program szellemiségével, s a benne rejlő lehetőségekkel. Ezután számomra nem az volt a kérdés, hogy megyek-e, hanem az, hogy hova. A Campus Mundirol már a tanáram meséltek, akik szorgalmazták a jelentkezést. Így a BA képzés alatt fél évet töltöttem Leuvenben (Belgium) Campus Mundival, majd az MA alatt egy évet Leidenben (Hollandia) Campus Mundi/Erasmus támogatással.

Mi miatt aggódtál leginkább, amikor először belevágtál?

A BA és az MA alatt is voltam csereprogramon, a két alkalom teljesen más félelmeket és nehézségeket rejtett magában. Mikor először mentem Belgiumba, a legnagyobb izgalmat az jelentette, hogy vagyok-e már elég érett és önálló arra, hogy egy idegen országban éljek és egyetemre járjak. Szerencsére Belgiumban nagyon segítőkészek voltak és mind az egyetemen, mind a városban és a kollégiumban is mindenben segítettek.

A mesterszakos hollandiai kiutazás előtt sokkal szakmaibb félelmeim voltak. Érettebb voltam, céltudatosabb és sokkal inkább az izgatott, hogy a szakmai tudásom megfelel-e, a nyelvi szintem elég jó-e stb. A holland felsőoktatási rendszer sokkal jobban különbözik a magyartól, mint a belga, így ezek a félelmek akkor kevésbé voltak relevánsak.

Hogyan alakult át a kezdeti aggodalom, mikor érezted igazán, hogy beilleszkedtél?

Nem fogok hazudni, elég döcögősen indult. A gólyahét után lebetegedtem, a kollégiumban még nem volt internetem, nem érkeztek meg időben a tankönyveim, s habár külön-külön ezek kis dolgok, összeadva akkor is nehéz volt. De csodálatos embereket ismertem meg a gólyahét alatt, akik szerencsére mindig fel tudtak vidítani. Elkezdődtek az órák és szép lassan felismertem, hogy habár mást várnak el, mint otthon, máshogy épülnek fel az órák, mások a házi feladatok, teljesíteni tudom, amit elvárnak tőlem. Fokozatosan vált egyre kevésbé ijesztővé minden, és mire eljött az október eleje – ami Leidenben a város felszabadításának három napos ünnepségét jelenti –, már semmi kétségem nem volt afelől, hogy nagyon jól döntöttem, hogy belevágtam.

Mesélj egy kicsit a gyakorlatodról és a mesterképzésről, amire bekerültél.

Az első félévben volt egy nagyon inspiráló órám, „Holland média és társadalom” címmel, ahol a média fejlődésének hatásait vizsgáltuk a holland társadalom tekintetében. Kezdve a kódexektől, a pamfleteken át a szappanoperáig, vagy éppen a közösségi médiáig. Ezt az órát vette át második félévben egy fantasztikus tanár, Bram Ieven, aki nem csak, hogy belga, de ráadásul Leuvenben tanult. Így párszor, amikor beszélgettünk órák után, az is szóba került, hogy én Leuvenben voltam korábban Erasmuson, és sokat beszélgettünk az országok különbségeiről, illetve a Néderlandisztika, mint tudományterület helyzetéről a különböző országokban. Ezen beszélgetések kapcsán ajánlott be az egyetemi könyvtár akkor induló projektjébe. A könyvtár olyan hallgatókat keresett gyakornoki pozícióra, akik Hollandia Második Világháborús történelmében valamelyest jártasak. Az én feladatom az irodalom és a művészetek bemutatása volt. Részben pont azért választottak engem, mert habár beszélem a nyelvet és tanultam is eleget erről az időszakról, nem vagyok holland, így egyfajta kívülálló látásmóddal tudtam kezelni azt a történetet, amit ők mind a saját belső szemszögükből közelítettek meg. Természetesen a Covid-19 itt is mindenbe beleszólt, a kiállítás is online lesz, ahogy az óráim is összekuszálódtak. Ezért éreztem, hogy ez a csereprogram kicsit befejezetlen, és szeretnék még tovább maradni. Be is adtam a jelentkezésem és felvettek Dutch language and culture mesterszakra, valamint a könyvtárban egy kollégám megkérdezte, hogy nincs-e kedvem elmenni gyakornoknak ahhoz az irodalmi folyóirathoz, ahol ő szerkesztő. Ezek mellett pedig úgy néz ki, hogy egy cikkemet is publikálni fogja az egyik legnagyobb holland irodalommal foglalkozó lap.

A Bíró Mártonnal készült interjúnk teljes változata egyetemünk honlapjának Blog rovatában olvasható.

